JEGYZŐKÖNYV

Készült: Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 2022. január 27. napján megtartott **nyilvános** ülésén.

Az ülés helye: Polgármesteri Hivatal I. emeleti Díszterme

Jelen vannak: Markót Imre polgármester
Polgár András alpolgármester

Tanácskozási joggal:
Dr. Varga Imre jegyző

Bihari József képviselő
Budai Ferenc képviselő
Hendrik Zoltán képviselő
Kiss Márk képviselő
Kovács László képviselő
Ladár György képviselő
Mészáros Zoltánné képviselő
Ónodi Erzsébet képviselő
Oravecz Tivadar képviselő
Révi Attila képviselő

Halászné Olcsák Andrea közpénzügyi osztályvezető
Hasznos-Pozderka Judit szervezési osztályvezető
Marsi Péter városfejlesztési osztályvezető
Szegő János hatósági osztályvezető

Nagy Dóra jegyzőkönyvvezető

Markót Imre polgármester köszönti a Képviselő-testület mai napra összehívott nyilvános ülésén megjelent képviselőket, a Polgármesteri Hivatal munkatársait és minden meghívott és megjelent vendéget.

Megállapítja, hogy a Képviselő-testület megválasztott 12 tagja jelen van, az ülés határozatképes, azt megnyitja.

A Szervezeti és Működési Szabályzat 45. §-ában szabályozott írásbeli interpelláció, kérdés nem érkezett.

A két ülés között történt fontosabb eseményekről szóló beszámoló az ülés előtt írásban kiosztásra került, melyet szóban ismertet.

A beszámolóval kapcsolatban kérdésekre ad lehetőséget.

Hendrik Zoltán képviselőnek két kérdése van: a Bi-Ka Logisztikai Kft-vel sikerült-e megegyezni a telephellyel kapcsolatban, illetve a Claas Hungária Kft-vel milyen tárgyalások folytak?

Markót Imre polgármester a Bi-Ka Logisztikai Kft-vel kapcsolatban elmondja, a Képviselő-testület novemberi ülésén tárgyalta, hogy egy ingatlan értékesítésére pályázatot hirdet meg az Ipari Parkban.

A pályázat kiírása megtörtént. A Bi-Ka Logisztikai Kft. tulajdonosi körében a kiírt pályázati időszak alatt nem tisztázódott az a kérdés, hogy ki legyen a vevő. Január 17-én a vevő kérdéséről volt egy tárgyalás és ismételten a Képviselő-testület határozata értelmében ki lett írva az ingatlan értékesítésére a pályázat. Valószínűleg be fogják nyújtani az ajánlatukat az ingatlan megvásárlására. A Claas Hungária Kft-vel kapcsolatban elmondja, hogy régóta húzódó kérdés a Kft környezetében a dolgozók parkolási lehetőségének további bővítése. A Kombájn út mentén szeretne a Claas Hungária Kft. további parkolókat kialakítani a közterületen. Megérkezett számukra a közútkezelői hozzájáruló nyilatkozat és az elkövetkezendő hetekben ezek a parkolók kialakításra fognak kerülni, illetve szóba került a gazdasági helyzete a Kft-nek. Sajnos folyamatos munkaerő problémával küzd.

További kérdés nem hangzik el.

Markót Imre polgármester szavazásra teszi fel a két ülés közötti eseményekről szóló beszámolót. Szavazás után megállapítja, hogy a Képviselő-testület jelenlévő 12 tagja, 12 igen egyhangú szavazattal meghozta következő határozatát:

6/2022. (I.27.) számú

Határozata

A két ülés között történt fontosabb eseményekről szóló tájékoztató elfogadásáról

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a két ülés között történt fontosabb eseményekről szóló tájékoztatót **e l f o g a d j a.**

A Szervezeti és Működési Szabályzat 45. § (3) bekezdése alapján azonnali kérdések feltevésére ad lehetőséget képviselőként 1-1 percben. Azonnali kérdés nem hangzik el.

A Szervezeti és Működési Szabályzat 50. § (14) bekezdése szerint a bizottságok az átruházott hatáskörben hozott döntéseikről a Képviselő-testületet tájékoztatják. Kéri a bizottság elnökeit, hogy az átruházott hatáskörben hozott döntéseikről szíveskedjenek tájékoztatást adni.

Kiss Márk a Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság elnöke ismerteti, hogy a bizottság 2022. január 24-én történt ülésén a következő döntéseket hozta saját hatáskörében:
az 5200 Törökszentmiklós, Kertész u. 2. szám 7. ajtó alatti lakás bérlőjeként határozatlan időtartamra Annus Mihályné lakost jelöli ki,
az 5200 Törökszentmiklós, Kertész u. 2. szám 16. ajtó alatti lakás bérlőjeként határozatlan időtartamra Busi Gyula és Busi Gyuláné lakosokat jelöli ki,
a Törökszentmiklósi 0687/4 hrsz-ú terület haszonbérlőjeként 3 év határozatott időtartamra 2022. március 1-től 2025. február 28. napjáig Kada Gábort jelöli ki.

Napirend előterjesztése és elfogadása

Markót Imre polgármester tájékoztat, hogy a meghívóban kiküldött napirendi pontokat javasolja megtárgyalni azzal a kiegészítéssel, hogy sürgősségi indítványként kerüljön felvételre a „Törökszentmiklós, 3396/9 hrsz-ú terület - napelem park létesítése céljából - kiemelt fejlesztési területté nyilvánításáról" szóló előterjesztés, úgy, hogy 4. napirendi pontként kerüljön megtárgyalásra. Indokként elmondja, hogy amennyiben a Képviselő-testület felveszi a napirendi pontok közé, akkor a két soron következő döntést meg kell, hogy előzze.

A napirendekkel kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem hangzik el.

Markót Imre polgármester szavazásra bocsátja a teljes ülés napirendjét.
Szavazás után megállapítja, hogy a Képviselő-testület jelenlévő 12 tagja, 12 igen egyhangú szavazattal meghozta következő határozatát:

7/2022. (I.27.) számú

Határozat

Napirend elfogadásáról

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 8/2017. (II.23.) számú Önkormányzati rendelet 25. § (3) bekezdése alapján az alábbiak szerint hagyja jóvá az ülés napirendjét:

Nyilvános napirendi pontok

1.	**Törökszentmiklós Város Környezetvédelmi Programja (2022-2026)**
	Előterjesztő: Markót Imre polgármester Szakelőadó: Tichy Bernadett osztályvezető helyettes
2.	**Előterjesztés az Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása tárgyú felhívásra pályázat benyújtásáról**
	Előterjesztő: Markót Imre polgármester Szakelőadó: Marsi Péter osztályvezető
3.	**A NIF Zrt. által megvalósítandó K-M4 gyorsforgalmi út megvalósításához önkormányzati tulajdonú ingatlanok egy részének értékesítése**
	Előterjesztő: Markót Imre polgármester Szakelőadó: Kleinné Nagy Magdolna osztályvezető helyettes
4.	**Törökszentmiklós, 3396/9 hrsz-ú terület - napelem park létesítése céljából - kiemelt fejlesztési területté nyilvánításáról**
	Előterjesztő: Markót Imre polgármester Szakelőadó: Tekse András főépítész
5.	**Törökszentmiklós Város településrendezési eszközeinek - Törökszentmiklós, 3396/6 hrsz-ú részterülete akkumulátor park telepítése – módosítása kapcsán a partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények elfogadásáról és lezárásáról**
	Előterjesztő: Markót Imre polgármester Szakelőadó: Tekse András főépítész
6.	**Törökszentmiklós Város településrendezési eszközeinek - Törökszentmiklós, 3396/6 hrsz-ú részterületen akkumulátor park telepítése – módosításához kapcsolódó környezeti vizsgálat szükségességének megállapításáról**
	Előterjesztő: Markót Imre polgármester Szakelőadó: Tekse András főépítész
7.	**A polgármester és az alpolgármester illetményének módosításáról**
	Előterjesztő: Dr. Varga Imre jegyző Szakelőadó: Dr. Monoki Bernadett aljegyző
8.	**A polgármester 2022. évi szabadság- ütemezésének jóváhagyásáról**
	Előterjesztő: Markót Imre polgármester Szakelőadó: Dr. Monoki Bernadett aljegyző

Zárt napirendi pont

1.	**Háziorvosi ügyeleti ellátás szerződésének megkötéséről**
	Előterjesztő: Markót Imre polgármester Szakelőadó: Hasznos-Pozderka Judit osztályvezető

1. NAPIRENDI PONT

Törökszentmiklós Város Környezetvédelmi Programja (2022-2026)

Tichy Bernadett osztályvezető-helyettes ismerteti, hogy a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény értelmében minden önkormányzatnak el kell készítenie a Környezetvédelmi Programját, melyet a Képviselő-testület hagy jóvá. Ezen jogszabály szerint elkészült Törökszentmiklós Város Környezetvédelmi Programja 2022-2026. közötti időszakra. A jogszabály előírja, hogy mely szerveknek, hatóságoknak kell megküldeni véleményezésre a programot. Ez megtörtént és a visszaérkezett vélemények, javaslatok beépítésre kerültek a programba. Kéri az előterjesztés megtárgyalását és elfogadását.

Bizottsági vélemények

Kiss Márk a Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság elnöke ismerteti, hogy a bizottság egyhangúan elfogadta az előterjesztést és támogatásra javasolja a Képviselő-testületnek.

Kovács László a Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottság elnöke tájékoztat, hogy a bizottság megtárgyalta az előterjesztést és egyhangúan elfogadta és elfogadásra ajánlja.

Kérdés nem hangzik el.

Hozzászólás

Budai Ferenc képviselő úgy gondolja, hogy egy részletes, helyzetfelmérésre épülő anyagról van szó, amelyből többsége a környezetvédelmet mutatja be. A programot és az elképzeléseket végig olvasva és visszaemlékezve az elmúlt időszak környezetvédelmi programjainak megvalósulására a „scifi" hangulatát idézte benne. Az elmúlt időszakban nagyon sok problémával találkoztak, ami a hulladéklerakás, a légszennyezés, vizeink szennyezettsége, a zöldterületek fenntartásával kapcsolatos volt, valamint a testület is tárgyalt a témával kapcsolatban. A vágyait fogalmazta meg, aki ezt a programot elkészítette és elismerése a részletes munkáért. A megvalósíthatóságának a valószínűsége vagy annak az esélye, hogy ezt meglehessen valósítani, úgy gondolja nem biztosított. A programban szerepel a pozitív és a negatív elképzelés. Hiszen a mindennapi életünk során az egyik legbosszantóbb az, amikor a szagoktól nem tudunk az udvarban kint tartózkodni, a kóbor kutyáktól nem tudunk nyugodtan végig menni az utcán, a vizeink szennyezettsége és az illegálisan lerakott hulladékok bosszantják a város lakosságát. A jövőben kéri, hogy azok, akik erre illetékesek sokkal nagyobb hangsúlyt fektessenek rá és a képviselők is tegyenek meg mindent azért, hogy ezek a környezetvédelmi problémák a jövőben ne fordulhassanak elő.

Révi Attila képviselő nagyon sok konkrétumot igyekezett összeírni, amikor a Környezetvédelmi Programot átolvasta. Ahogy Budai elnök úr is említette, nagyon sok, szép gondolat jelenik meg magában a programban, de néhány dologra szeretné felhívni a figyelmet. A 42. oldalon szerepel, hogy a Katolikus Temető bejáratánál fasor teszi ünnepélyesebbé a belépést a temető területére. Egy technikai módosítást szeretne, miszerint az „ünnepélyesebbé" szó helyére az „esztétikusabb" szó kerüljön. Csatlakozik elnök úr gondolatához, ha már belépünk a temető területére, akkor a kóbor

kutyák, a szemét, valamint a temető előtti szelektív hulladékgyűjtő konténer nem igazán kedvez a látványnak, sem a közérzetnek. A Vécsey út és a Hunyadi út kereszteződése eléggé régóta fennálló és megoldatlan probléma, szükséges volna egy gyalogátkelőhely létesítése. Ez többször a testület elé került, szükséges lenne a megoldása. A sarkon lévő üzleteknél vannak olyan fák, amelyek nem oda illenek és azoknak a pótlásáról gondoskodni kellene. A hulladékudvarral kapcsolatban elmondja, ha már van, akkor használni kellene. Több panasz érkezett, hogy nagyon sokszor zárva találják. Ha valóban így van, akkor, kéri, hogy tegyék meg azokat a lépéseket, írásbeli jelzéseket a fenntartónak az NHSZ Kétpó Kft-nek, hogy ebben történjen változás. Ha már van hulladékudvar, akkor azt még jobban kellene reklámozni, még több fórumon, médián keresztül. Folyamatos kommunikációra lenne szükség a lakossági tüzelést tekintve, hiszen a téli füstölés elképesztő állapot, illetve a hulladékégetés. Véleménye szerint érdemes lenne az emberek szemléletformálása tekintetében néhány gondolatot leírni ezzel kapcsolatban. Szívesen látna a parkokban, közterületeken madáretetőket, madárodúkat.
Több egybefüggő vízfelülettel rendelkezik a város, ahol az elnádasodás folyamata figyelhető meg és ennek a gyérítésére oda kellene figyelni, illetve meg kellene vizsgálni az itt keletkezett nád, gyékény utóhasznosítását.
A Kossuth úton az úttest és a kerékpárút között végig el tudna képzelni egy sövény sávot, aminek több haszna is lenne, amennyiben ez kivitelezhető. Nem tudja, hogy a talaj összetétele ezt megengedné-e. Úgy gondolja, hogy a kerékpárosok és a gyalogosok biztonságérzetét növelné, mellette a port megfogná, illetve friss oxigénnel látná el a várost. Kezdeményezni kellene az áramszolgáltatónál a nagyfeszültségű vezetékeknek a burkoltvezetékre való cseréjét. Tudja, hogy nem önkormányzati hatáskör, de egy megkeresést megérne, hiszen nyaranta nagyon sok madárbaleset történik emiatt. Kiemelten védett gólyáink pusztulása rendszeres. Tudja, hogy nem önkormányzati faladat, de egy megkeresést megérne, hogy cseréljék le a magasfeszültségű vezetékeket szigetelt vezetékekre. Jó kezdeményezés volt, hogy az e-hulladékgyűjtés megvalósult a városban. Úgy gondolja, hogy ezt folytatni kell és időben hirdetni az embereknek, hogy ne a guberálóknak adják oda az elhasznált elektronikai cikkeket, hanem legálisan helyezzék el.
Megjelent a tervezetben az önkormányzatnak a szakszerűen végzett gallyazási tevékenysége. Látható, hogy az E-ON milyen „vandál" módon képes beavatkozni bizonyos közterületeken.
A TDA WOOD Kft-vel kapcsolatban elmondja, hogy nagyon sok tűzeset volt a telephelyen. Tudja, hogy nagyon sok problémát okoz a tűzoltóknak, valamint a környéken élőknek a Kft. tevékenysége.
Hónapokon keresztül találkozhatunk a közterületeken lerobbant gépjárművekkel. Jó lenne, hogyha erre a közterület-felügyelők jobban oda figyelnének, illetve megtennék azokat a lépéseket, amik ilyenkor szükségesek.
Nagyon örülne, ha a programban kitűzött célok többsége megvalósulna.

További hozzászólás nem hangzik el.

Markót Imre polgármester szavazásra bocsátja a határozati javaslatot.
Szavazás után megállapítja, hogy a Képviselő-testület jelenlévő 12 tagja 12 igen egyhangú szavazattal meghozta következő határozatát:

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testületének

8/2022. (I.27.) számú

H a t á r o z a t a

Törökszentmiklós Város Környezetvédelmi Programjának (2022-2026) elfogadásáról

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a határozat mellékletét képező Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Környezetvédelmi Programját (2022-2026) megtárgyalta és elfogadta.

Melléklet a 8/2022. (I.27.) Kt. határozathoz

TÖRÖKSZENTMIKLÓS VÁROS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA

TÖRÖKSZENTMIKLÓS VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT

2022-2026

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....5

TÖRÖKSZENTMIKLÓS BEMUTATÁSA.....11

A VÁROS FEKVÉSE.....11
A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETE.....11
TALAJTANI ADOTTSÁGOK.....12
Szolnok-Túri sík természetföldrajzi adottságai.....12
VÍZRAJZI ADOTTSÁGOK.....13
Felszíni vizek.....13
Pityóka.....13
Felső-tó.....13
Fehértó-ér.....14
Alsó tó.....14
Csónakázó-tó.....14
Galambos-tó.....14
Bicskás-tó.....14
Csala-tó.....14
Szajoli-I. csatorna (Tinóka-ér).....14
Az Andrássy-mellékcsatorna.....15
Felszín alatti vizek-vízföldtani adottságok.....15
NÖVÉNYZET.....15
TÖRÖKSZENTMIKLÓS TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS TURISZTIKAI ADOTTSÁGAINAK BEMUTATÁSA.....15
Demográfiai helyzet.....15
MEZŐGAZDASÁG.....16
Ipari tevékenységek.....16
TURISZTIKAI ADOTTSÁGOK.....17
Kunhalmok.....18
TÖRÖKSZENTMIKLÓS KULTÚRTÖRTÉNETI EGYEDI TÁJÉRTÉKEI.....20
Országosan védett, helyi védelem alatt álló épített örökség.....20
Vallási (szakrális) emlékek.....22
Határjelek, birtokjelek.....22
Temetkezési emlékek.....23
Ivóvízkutak.....23
Kertépítészeti és mezőgazdasági emlékek.....23
Tájépítészet-történeti emlékek.....23
Közúti közlekedési emlék.....23
Vasúti közlekedéssel kapcsolatos emlékek.....23
Agrártörténeti emlékek.....24
Ipartörténeti emlékek.....24
Bányászati emlék.....24
Vízgazdálkodási emlékek.....24
Történelmi, hősi és helytörténeti emlékek.....24
Régészeti lelőhelyek.....26

KÖRNYEZETI HELYZETÉRTÉKELÉS.....27

TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET ÉS KÖZTERÜLETEK TISZTASÁGA.....27
Közterületek állapota.....28
HULLADÉKGAZDÁLKODÁS.....28
Illegálisan hulladék helyzete.....35
Veszélyes eredetű hulladékok helyzete.....39
Zöldhulladék kezelés.....40
Állati eredetű hulladékok.....40
ZÖLDFELÜLET-GAZDÁLKODÁS.....40
LEVEGŐSZENNYEZETTSÉG.....41
ZAJSZENNYEZETTSÉG.....45
Törökszentmiklós 4. számú és 46. számú közúti közlekedésének zajtérképe.....46
TALAJSZENNYEZETTSÉG, VÍZSZENNYEZETTSÉG.....48
Kármentesítés.....49
Carrier CR Magyarország Kft. (LEHEL) gyárterületének kármentesítése.....49
Egykori Törökszentmiklósi Logisztikai Kft. telephelyének kármentesítése.....51
VÍZGAZDÁLKODÁS.....54

Belvízvédelmi helyzet 55
Törökszentmiklós város négy belvízvédelmi öblözet 55
Törökszentmiklóshoz tartozó bokor – tanya települések: 56
A belvizek által veszélyeztetett területek: 58
Csapadék rendszer fő paraméterei 58
Törökszentmiklós helyivízkár-elhárítási terv 58
Árvízvédelem 59
Szennyvízkezelés 59
Vízmű 60
Kutak 61
TERMÉSZETVÉDELEM 63
Táji értékek 63
Természetvédelmi területek 63
Közép-Tiszai Tájvédelmi Körzet 63
Országos jelentőségű védelem alatt álló értékek 66
Helyi védelem alatt álló értékek 66
Biodiverzitás 67
KÖZLEKEDÉSI HELYZETKÉP 67
„ZÖLD" BERUHÁZÁSOK 68
KATASZTRÓFAVÉDELEM 71
Jellemző, feltárt veszélyeztető hatások, kockázati tényezők ismertetése 71
Ár- és belvíz 71
Közlekedés 72
Migrációs veszélyeztetés 72
Rendkívüli időjárás okozta veszélyeztetés 73
Járványok kialakulásának veszélye 73
Nagy kiterjedésű tüzek, illetve üzemi- vagy lakókörnyezetben bekövetkező robbanás miatt kialakuló veszélyhelyzet . 73
Földrengés okozta veszélyeztetettség 73
Veszélyes hulladékok 73
Kritikus infrastruktúra elemeinek sérülékenysége 73
A településen a következő sérülékeny infrastruktúrák találhatók: 74
Nukleáris és sugárbalesetek okozta veszélyeztetés 74
Műholdak, űrjárművek okozta veszélyeztetettség 74
Terrorfenyegetettség 74
Légi járművek balesete 74

SWOT-ELEMZÉS **76**

CÉLKITŰZÉSEK **78**

A CÉLKITŰZÉSEK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEHETSÉGES ÚTJAI **81**

LEVEGŐMINŐSÉG JAVÍTÁSA 81
Biológiai allergének 81
ZAJTERHELÉS CSÖKKENTÉSE 83
Ipari (üzemi) zajforrások 83
Közlekedési eredetű zajforrás 83
KÖRNYEZET ÉS EGÉSZSÉG 84
ZÖLDFELÜLETEK VÉDELME 85
TERMÉSZET- ÉS TÁJVÉDELEM 86
A természeti táj és értékek védelme 86
TALAJOK VÉDELME ÉS FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA 87
Fenntartható -terület és földhasználat 87
Talajok védelme és fenntartható használata 87
VIZEINK VÉDELME 88
HULLADÉKGAZDÁLKODÁS (HELYI SZINTEN VALÓ FEJLESZTÉSE) 89
KÖRNYEZETI KÁRMENTESÍTÉS ÉS KÁRMEGELŐZÉS 89
ENERGIATAKARÉKOSSÁG 90
KÖRNYEZETTUDATOS SZEMLÉLET ÉS GONDOLKODÁSMÓD ERŐSÍTÉSE 90

MEGVALÓSÍTÁS FORRÁSAI **91**

Általános és egyes környezeti elemek védelmével kapcsolatos jogszabályok a következők: *93*

IRODALOMJEGYZÉK **102**

Bevezetés

A környezetvédelem országhatárokat átívelő fogalom, amely a XIX. században kialakuló természettudományok fejlődésével, virágzásával egyidejűleg jelenik meg. Környezetét, környezeti képét az ember tevékenységével egészen a középkor első időszakáig nem változtatta meg jelentősen. Azonban az egyre gyarapodó népesség, a termelés fejlődésével, a természettől elkobzott területek elhódításával háttérbe szorult természetünk védelme, környezetünk megóvása. Napjainkban környezetünk, nemzetünk sajátosságait, valamint a világban általánossá váló globális problémákat tükrözi. Környezetünk, valamint az ember és természetének megóvása érdekében Magyarország Alaptörvénye, és a környezetvédelméről szóló 1995. évi LIII. törvény egységesen szabályozza természeti örökségünk, a környezeti értékek, s a nemzeti vagyon részeinek megóvását, amelyeknek megőrzése és védelme, minőségének javítása alapfeltétel az élővilág, az ember egészsége, életminősége szempontjából. A környezetvédelméről szóló 1995. évi LIII. törvény célja az ember és környezet közti harmonikus kapcsolat kialakítása, a környezet egészének, valamint elemeinek és folyamatainak magas szintű, összehangolt védelme, a fenntartható fejlődés biztosítása. A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény a települési önkormányzatok részére előírja a környezetvédelmi program készítését, illetve az elkészített programok megvalósításának időszakos felülvizsgálatát.
Törökszentmiklós Városi Önkormányzat a 2022-2026-ig terjedő időszakra elkészítette települési szintű Környezetvédelmi Programját. A települési környezetvédelmi programnak kettős szerepet kell betöltenie:

- egyfelől olyan tevékenységeket kell előirányoznia, amelyek megvalósításával aktívan hozzájárul az országos és a regionális szinten prioritásnak tekintett környezeti problémák megoldásához,
- másfelől hatékony eszköznek kell lennie a Törökszentmiklós Városi Önkormányzat, Törökszentmiklós lakossága, valamint a civil szervezetek által legfontosabbnak tekintett helyi problémák kezelésére.

Az Önkormányzat céljai közé tartozik, a környezet és az emberek közötti összhang megteremtése, az eljövendő generációk számára a fenntartható fejlődésének és a lakosság számára kedvezőbb életfeltételek és életminőség biztosítása. Törökszentmiklós Városi Önkormányzat a település adottságai és ismert problémái alapján meghatározza a szükséges beavatkozások, s megoldási lehetőségek tárházát. A Környezetvédelmi Programban a város környezeti helyzetértékelésén túl érvényre jut mindazon cél és stratégiai szempontú program, amely a város fenntartható fejlődésének biztosításában kulcsfontosságú szereppel bír.

Törökszentmiklós Város Környezetvédelmi Programja tartalmazza a környezetvédelméről szóló 1995. évi LIII. törvény - 48/B§ (2) bekezdésén túl - 48/E § (1) bekezdése értelmében:
(2) Az átfogó környezetvédelmi terv tartalmazza:
a) a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,
b) a zaj és rezgés elleni védelemmel,
c) a zöldfelület-gazdálkodással,
d) a települési környezet és a közterületek tisztaságával,
e) az ivóvízellátással,
f) a települési csapadékvíz-gazdálkodással,
g) a kommunális szennyvízkezeléssel,
h) a településihulladék-gazdálkodással,
i) az energiagazdálkodással
j) a közlekedés- és szállításszervezéssel,
k) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

(2) az (1) bekezdésben foglaltakon túl a települési környezetvédelmi program - a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - tartalmazhatja

a) a települési környezet minőségének, környezetbiztonságának, környezet-egészségügyi állapotának javítása, valamint a természeti értékek védelme és fenntartható használata érdekében különösen:

aa) a területhasználattal,

ab) a földtani képződmények védelmével,

ac) a talaj, illetve termőföld védelmével,

ad) a felszíni és felszín alatti vizek, vízbázisok védelmével,

ae) a rekultivációval és rehabilitációval,

af) a természet- és tájvédelemmel,

ag) az épített környezet védelmével,

ah) az ár- és belvízgazdálkodással,

ai) az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével, az éghajlatváltozás várható helyi hatásaihoz való alkalmazkodással,

b) a környezeti neveléssel, tájékoztatással és a társadalmi részvétellel kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, és figyelemmel kíséri a feladatok ellátását. A Környezetvédelmi Programban meghatározott feladatokat 2 évente szükséges aktualizálni, felülvizsgálni az adott év kiértékelését követően.

Törökszentmiklós Környezetvédelmi Programját először Törökszentmiklós és Térsége Együttműködési Társulás megbízásából - a statisztikai kistérséghez tartozó 9 településsel együtt - 2001. évben készítette el a KEVITERV AKVA Mérnöki Vállalkozási Kft. A program első felülvizsgálata – és tisztázó jellegű elkülönítése a kistérségi települések együttes környezeti problémáitól – 2006 évben történt meg. 2011-2015 évekre kiterjedően a város Környezetvédelmi Programját a Nagyalföldi Környezetvédő és Térségfejlesztő Egyesület készítette el, melyet Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő - testülete a 81/2006. (VI.29.) K.t számú határozatával fogadott el.

2016-2020 évekre kiterjedően a város Környezetvédelmi Programját a környezetvédelmi ügyintéző készítette el, melyet Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő - testülete a 271/2016. (IX.24.) K.t számú határozatával fogadott el.

A Környezetvédelmi Program minden évben felülvizsgálatra került.

Jelen Környezetvédelmi Program 2022-2026-ig terjedő időszakra tartalmaz átfogó stratégiai feladatokat, elérendő célokat.

A Környezetvédelmi Program tartalma az alábbiakban felsoroltak figyelembe vételével, azokkal összhangban került kidolgozásra:

- IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program,
- Törökszentmiklós Város Integrált Településfejlesztési Stratégia,
- Local Agenda 21.,
- Kvassay Jenő Terv,
- Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv,
- Törökszentmiklós Város Településszerkezeti Terve,
- Törökszentmiklós Környezetvédelmi Programja 2016-2020.,
- Törökszentmiklós Város Fenntartható Fejlődés Helyi Programja 2014.

Törökszentmiklós bemutatása

Törökszentmiklós az Alföld szívében, a Szolnok - Túri sík természetföldrajzi kistájon elterülő, síkvidéki település. A síkság a 80-105 m közötti tengerszint feletti magasságban, részben folyóvízi hordalékon, részben löszös üledéken fekszik. A termékeny táji adottságokból eredően a település elsődleges megélhetése sokáig mezőgazdasági munkákon alapult. Az ipar a XIX. század második felétől történő megjelenése - elsősorban a mezőgazdaságot kiszolgáló, s az ehhez kapcsolódó tevékenységekre alapozva - gazdagította a település megélhetésének körét, amely mellett nem elhanyagolható mennyiségben megkezdődött a gyümölcs, s zöldség termelés is. Azonban a külterület jelentős részét ma is mezőgazdasági területek borítják.

A város fekvése

Törökszentmiklós Jász-Nagykun-Szolnok Megyében, Szolnoktól 20 km-re keletre a Nagykunság szélén fekszik. Északról természetes határként a Tisza, valamint annak fegyverneki holtága határolja. Törökszentmiklós magában foglalja a korábban önálló falvakat: Balla, Barta, Szakállas, Surjány, Szenttamás, amelyek napjainkban a város szerves részét képzik. Törökszentmiklós a Fegyvernek, Kengyel, Kétpó, Kuncsorba, Örményes, Szajol, Tiszabő, Tiszapüspöki és Tiszatenyő községeket magában foglaló járás központja.

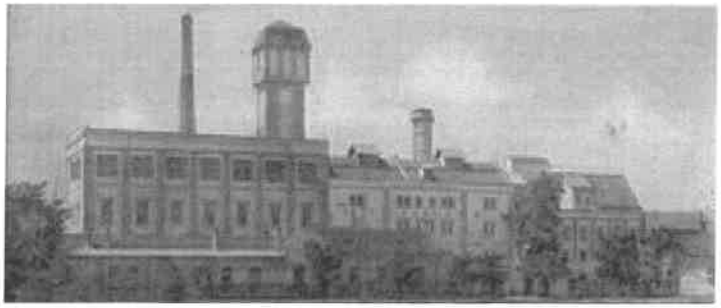
A település története

Területét ősidők óta változatos népcsoportok lakták, akiknek megtelepedésében meghatározó szerepet játszott a Tisza és mellékágai, az általuk létrejött mocsaras ártéri részek. A rézkorban itt élő népcsoportok látványos emlékeket hagytak maguk után, a kunhalmokat, amelyeknek ma 17 fennmaradt példánya található Törökszentmiklós környékén, a többi a mezőgazdasági művelésnek esett áldozatul. A bronzkorból egy település maradványait, a vaskorból egy temetőt sikerült feltárni. A honfoglalás korának leghíresebb környékbeli lelete a kétpói ezüstcsésze. A tatárjárás után az elnéptelenedett területekre kun népcsoportokat telepítettek. A törökszentmiklósi határ településnevei Luxemburgi Zsigmond idejében kezdenek feltűnni az oklevelekben. Törökszentmiklóst 1399-ben említik először Zenthmyclos alakban. Az első azonosítható birtokosa a Bala család volt, erről a családról kapta a nevét, sokáig Balaszentmiklós néven emlegették. Szentmiklós a török korban a viszonylag magas jövedelmű helységek közé tartozott, köszönhetően többek között a rajta átmenő, Budáról Debrecenbe és Erdélybe vezető kereskedelmi útnak. 1685 és 1720 között a terület jobbára lakatlan puszta volt. 1720-tól gyors ütemben betelepült, főleg Szabolcs és Békés megyéből jöttek letelepülők. Ma Törökszentmiklóson jó néhány család él, akinek családneve olvasható az akkori „népesség nyilvántartási" jegyzékeken. Az első hullámban reformátusok, később északról (Heves megye) katolikusok érkeztek. 1738-ban földesúri támogatással Török Szent Miklós néven mezővárosi rangot kapott. Az 1848-as szabadságharc bukását követő önkényuralom idején Törökszentmiklós városi rangját megtarthatta, sőt, átmenetileg járási székhellyé is vált (2014. évben ismételten járási székhellyé vált).

1. ábra Törökszentmiklós (Forrás: hu.wikipedia.org)

Ebben a korszakban következett be az iparosodás terén is jelentősebb előrelépés. A városban a modern gyáripar kezdetei a 19. század közepére nyúlnak vissza, amikor is 1848-ban Lábassy János alapította ekéket, ekekapákat, boronákat, gyűrűshengereket gyártó műhelyét. E műhelyből fejlődött ki az 1950-es években a mezőgépgyár és öntödéje.

2. ábra Törökszentmiklós Első Gőzmalom Részvénytársaság malomtelepe

Első Törökszentmiklósi Gőzmalom H. T.

Az 1850-es években kezdődött meg a település határának ármentesítése. 1857-ben megnyitották a várost érintő Szolnok-Debrecen vasútvonalat, amely elősegítette a mezőgazdaság árutermelővé válását, felgyorsította az ipar és kereskedelem fejlődését. Az 1870-1880-as években több üzem is létesült. Megkezdte működését az Első Törökszentmiklósi Gőzmalom. A gazdasági fejlődés ellenére 1872. július 27-én visszaminősítését kérte a város nagyközséggé. 1890-ben megkezdte működését a Hoffmann rendszerű téglagyár. Az épületegyüttes első részét az első kéménnyel lebontották, a kelet felőli rész a másik kéménnyel együtt már 2 éve nem üzemel. A két világháború után, amely a település felett sem múlt el nyomtalanul, sor került a földosztásra. 1950-re azonban államosították a földeket és az ipari üzemeket. A település várossá nyilvánítása 1952-ben történt.

A városban két mezőgazdasági szövetkezet működött, de a kárpótlásokkal és a lehetetlen feltételek következtében a termelőszövetkezeti tulajdon átalakult egyéni és vállalkozói földtulajdonná. A földeken búzát, árpát, kukoricát, cukorrépát, zöldséget, napraforgót, repcét termesztenek. Az ipar 1960-ban történő betelepülését követően az 1990-es évek után indult fejlődésnek több cég közreműködésével. A cégek 1999-ben konzorciumot hoztak létre, és Ipari Parkká alakították az ipari övezetet.

Talajtani adottságok

A felszín közeli üledék a Tisza mentén elsősorban öntésiszap, öntésagyag, a távolabb fekvő vidékeken jellemzően löszös agyag, lösziszap. Talajadottságait tekintve is strukturált, mivel amíg a Tisza mentén elsősorban a nyers-, illetve a réti öntéstalajok dominálnak, addig a Szolnok-Túri síkon megjelennek a magas mezőgazdasági potenciálú réti csernozjomok. A településre jellemző a szikes foltok előfordulása. Törökszentmiklós kiemelkedő mezőgazdasági adottságokkal rendelkezik az eredeti ármentesítési célnak megfelelő szántóművelési szempontból. Összességében a jó értéken belül a talajainak 57%-a kiváló és jó termőképességű. Az átlagos földminőség 22,6 AK (AK: aranykorona). A Törökszentmiklósi kistérségben erdősítés szempontjából kedvező adottságú talajok találhatók, ennek ellenére a városban az erdősültség aránya nagyon alacsony.

Szolnok-Túri sík természetföldrajzi adottságai

Az Északi-középhegységből lefutó patakok hordalékkúpja a pleisztocén korban (i.e.:2,588 – 0,0117 millió évvel ezelőtt) befedte a kistájat, s összességében 150-170 m vastag, többnyire finomszemű üledék akkumulálódott. A felszínen a pleisztocén kor végétől 8-10 m vastag, egészen finomszemű folyóvízi üledék rakódott le, amely löszösödött. A felszín legnagyobb részét ez a löszös anyag, lösziszap borítja, hozzá igen jelentős tégla-agyagkészletek kapcsolódnak. Nagyobb területeket borít - főként a mélyebb, rossz lefolyású felszíneken - a holocén korabeli réti és lápi agyag. A legidősebb képződmény a Tisza holocénbeli letaroló tevékenysége következtében szigetszerűen megjelent löszös homokkal fedett futóhomok. Szolnok Túri-sík földrajzi kistáj 80 és 105 m (Király-halom) közötti térszín feletti magasságú, löszszerű üledékekkel fedett hordalékkúp-síkság. A felszín

több mint 80%-a az alacsony ármentes síkság, 25 % - 25 % az enyhén hullámos síkság (a Ny-i részen), ill. az ártéri szintű síkság (peremeken) orográfiai domborzattípusába sorolható. A kistáj képében csak a szórványosan megjelenő, a Zagyva és a Tarna hordalékkúp-anyagából felépülő, 1-5 m magas,
löszös homokkal fedett homokbuckák, a kistáj D-i felében mindenfelé megjelenő, kusza hálózatot alkotó elhagyott folyómedrek, morotvák, valamint a kunhalmok jelentenek némi változatosságot. A zömmel löszös üledékeken 9 talajtípus alakult ki. A legnagyobb kiterjedésűek a kedvező mezőgazdasági adottságú alföldi mészlepedékes és a réti csernozjomok. Vályog és agyagos vályog mechanikai összetételű változataik termékenysége II. és IV. között váltakozik. Felszíntől karbonátos és kilúgozott változataik egyaránt előfordulnak. A mélyben sós réti csernozjomok 4%-ot, a mélyben szolonyeces réti csernozjomok pedig 2%-ot tesznek ki. A talajvízhatás alatti mélyebb fekvésű területek kiterjedt (15 %) talajtípusát az agyag, vagy agyagos vályog mechanikai összetételű réti talajok és kisebb kiterjedésben (3 %) a fiatalabb, kisebb humusztartalmú réti öntés talajok képviselik. A réti talajok termékenységi besorolása a szervesanyag-tartalomban meglevő különbségek ellenére egységesen a VI. talajkategória. A réti talajok csökkent termékenységét valószínűleg erősen savanyú kémhatásuk indokolja, ami miatt meszezésük szükséges. A táj csernozjomokhoz kötődő jelentős mezőgazdasági potenciálja a szikes talajok meliorációjával és a réti talajok meszezésével növelhető.

Vízrajzi adottságok

Törökszentmiklós közigazgatási területe a 2.82 számú Fegyvernek - Mesterszállási ártéri öblözetben található, a település területén a 10.06 számú Cibakházi - Pityókai árvízvédelmi szakasz fővédvonala húzódik. A Tisza folyó szabályozása előtt a terület mintegy fele az árvizektől veszélyeztetett, vízjárta táj volt. Tiszapüspöki-Törökszentmiklós-Fegyvernek vonaltól Északra, a Tiszáig nagykiterjedésű, állandó vízborítású mocsár alakult ki, amelyet a Három „fok"-on keresztül táplált a folyó árvize. A fokokon kilépett víz az egykori Décsei – ér medrén keresztül a Törökszentmiklós melletti mély fekvésű lapályon nyílt vizű tóvá egyesült,
amelyet végül a Tinóka-ér csapolt meg és vezetett vissza a Tiszába.

Felszíni vizek

A folyó mentén a holtágakból több helyen halastavak alakultak ki, a hullámtéri kubikgödrök nagy többsége az ártéri társulásokba illeszkedő vizes élőhely. A Tisza-parti értékes hullámterek a kistáj területén meglehetősen keskeny sávban maradtak meg, azonban a kisebb mocsárrétek,lápok, tocsogós erdők, holtágak így is értékes növény- és madárvilágot rejtenek.

Pityóka

Törökszentmiklóstól Északra a Balla pusztai határ ártéri külterületén található a Pityóka nevű kopolya, ami természetes vagy részben természetes úton, kimosódással keletkezett hullámtéri vízállás. A Pityóka a Közép-Tisza legfiatalabb holtága, melyet a XX. század elején vágtak le, gyakran nevezik Tengerszemnek. A 2,8 ha területű - a Tisza által elhagyott - ősmeder a Tisza bal part 104+900tkm-105+200tkm közötti hullámtéri területen húzódik. A partszegélyeket, parti területeket a hullámtérre jellemző elegyes erdőtársulás - kőris, nyár, fűz - alkotják. A holtág megközelítése szilárd burkolatú üzemi úton lehetséges, mely Törökszentmiklóstól Óballa zsáktelepülés mellett megtalálható gátőrházig illetve az árvédelmi töltés rámpa van kiépítve. A vízterület kedvelt horgászhely ahol több horgászállás és horgászcsónak található. Tájesztétikai szempontból a Közép-Tisza egyik legszebb vizes élőhelye, rekreációs terület.

Felső-tó

A Tisza szabályozása előtt a törökszentmiklósi árvízi öblözet egyik legnagyobb morotva tava volt. A

vízgyűjtővonala egyben közös határt képezett Tiszapüspökivel, ezért csak keleti és az északkeleti fele tartozott Törökszentmiklóshoz. Mélysége elérte az 5 métert, szélessége pedig a 2000 méter hosszúságot. Napjainkban nagyobb esőzések, belvizek esetén Karancs északi csücskénél megtelik vízzel.

Fehértó-ér

Egy ma is élő vízfolyás, amely 1853 előtt a Fehér-tó vizének 80 %-át, 1853 óta pedig a Fehér-tó kiszáradt medrének a belvizét vezette el. Karancs sziget északi csücskétől indul déli irányba, 1800m hosszú, amelynek befogadója a Tinóka-ér.

Alsó tó

Törökszentmiklós 1130 hrsz-ú területén található, amely tó régebben a város szennyvizének befogadójaként funkcionált. Az új városi szennyvíztisztító telep megépülésével az 1980-as évek második felétől a tóba a szennyvízbevezetést megszüntették, a tó területe lassan kiszáradt, jelenleg nincs víz benne. A tó teljes területe náddal benőtt.
A mesterséges tó vízfelülete 7,3 ha, tározókapacitás üzemvízszintnél 95.000 m^3.
Vízbevezetés: szivattyús átemelővel a tó keleti oldalán, az 1-0-0 csatornából
Leürítése: gravitációsan a Szajoli-I. belvízcsatorna 15+270 cskm szelvényébe vagy a Csónakázó tóba.

Csónakázó-tó

Törökszentmiklós 1133/2 hrsz. területén helyezkedik el a régi anyaggödörből kialakult tó. Jelenleg a Törökszentmiklóson üzemelő strand vizei kerülnek bevezetésre a tóba, amely azonban víztáplálást nem kap máshonnan. A Csónakázó tó kiépített leürítési útvonallal rendelkezik a Szajoli-I. csatornába, tiltós műtárgyon keresztül. A tó jelenlegi hasznosítását tekintve a lakosság csónakázó tóként (vízi biciklizésre), valamint horgászati céllal veheti igénybe.

Galambos-tó

Glaser, később Galambos család a mai Hunyadi útról helyezte át gőzmalmát a mai Alatkai útra 1890 körül. Ez volt a második gőzmalom Törökszentmiklóson, Galambos Mór vállalkozását fia tökéletesített. Ő építette fel az ipari épületeket. A malom tavát először Fehérló-tónak, majd később Galambos-tónak nevezték. Sajnos 1980 körül betemették és a malmot is 3 szintesről 2 szint magasságúra bontották vissza. A Galambos-tó 2,7 ha zöldterülete jelen pillanatban a szabadtéri városi rendezvények színtere is egyben.

Bicskás-tó

Az Alatkai út és a Herman Ottó utca kereszteződésében található meg a Bicskás-tó, amelynek területe „volt" állatvásártérként is szolgált. Az északnyugati városrész jelentős részének csapadék- és belvizeit a Bicskás-tó fogadja be, vízelvezetését a tótorkolatában üzemelő átemelő biztosítja, mely a Szajoli-I. csatornába emeli a csapadékvizeket.

Csala-tó

Természeti örökségünk jelenleg magántulajdonban van.

Szajoli-I. csatorna (Tinóka-ér)

A Szajoli-I. csatorna (Tinóka-ér) befogadója a Tisza folyó. A csatorna a tiszai torkolattól a 11+871 cskm szelvényig a Tinóka-érben halad, majd a Törökszentmiklós város belterületén át a 15+293 cskm szelvényben ér véget. A 14+447–15+300 cskm szelvények között vezértöltés épült az alacsony terepszint miatt.
A Szajoli-I. főcsatorna vize oxigén és tápanyag háztartási jellemzők, valamint egyéb paraméterek szerint V. osztályú (erősen szennyezett), szerves és szervetlen mikro szennyezők alapján II. osztályú.

Törökszentmiklós város csapadékvizének befogadója, a városi csapadékvíz átemelő telepen keresztül az összegyűjtött csapadékvíz a csatorna 13+525 cskm szelvényébe kerül bevezetésre. Öntözővíz felhasználás céljából a főcsatorna vize nem alkalmazható, mivel a víz magas só és nátriumtartalma másodlagos szikesedést, a művelés alá vont földek termőértékének csökkenését eredményezi.

Az Andrássy-mellékcsatorna

Az Andrássy-mellékcsatorna hossza 3 900 m, a Fadrusz utcánál indul, a vasúttal párhuzamosan halad és az Andrássy-csatorna 0+790cskm szelvényébe csatlakozik be. A csatorna földmedrű, több helyen nagyobb bevágási mélységgel (> 4,0 m) került kialakításra.

Felszín alatti vizek-vízföldtani adottságok

A térségre jellemző, hogy a talajvíz mélysége Fegyvernektől D-re Mezőtúr-Mesterszállásig 6 m alatt, Karcag-Kisújszállás-Túrkeve körzetében 2-4 m között, máshol 4-6 m között található. A rétegvizek mennyisége nem jelentős, az ártézi kutak mélysége nem haladja meg a 200 m-t, melyek vízhozama mérsékelt.
Törökszentmiklós területe a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet értelmében, az **ÉRZÉKENY** szennyeződés-érzékenységi besorolásban szerepel.

Éghajlati adottságok

Meteorológiai viszonyok alapján elmondható, hogy a város mérsékelten meleg-száraz éghajlatú terület, különösen a D-i részei. Az évi napfénytartam 1920 és 1960 óra között változik (a D-i részen több), a nyári évnegyedben 760-770, a téliben 175-180 óra. Az évi középhőmérséklet 10,1-10,3°C között változik, az alacsonyabb értékek az É-i részen jellemzők. A vegetációs időszak átlaghőmérséklete 17,3°C. A fagymentes időszak kb. 195 napig tart, ápr. 9-10. körül kezdődik és okt. 22. körül ér véget. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok és minimumok átlaga 34,0-34,5 °C, ill. -16,0 és -16,5°C. A csapadék éves mennyisége 520-540 mm, de D-en csak 510-520 mm. A vegetációs időszak csapadéka 300-310 mm.

Növényzet

A Tisza mentén fűz és nyárerdők húzódnak, más részein vakszikfoltok, szikes mocsarak és hernyópázsitos rétek találhatók.
A Tiszántúli flórajárásba (Crisicum) tartozó kistáj potenciális erdőtársulásainak a fűz-nyár-éger ligeterdők (Salicetumalbae-fragilis), a tölgy-kőris-szil ligeterdők (Querco-Ulmetum hungaricum), a sziki tölgyesek (Pseudovino-Quercetumroboris) és a tatárjuharos lösztölgyesek (Acereitatarici-Quercetum) tekinthetők. Gyakoriak a szikes mocsarak (Bolboschoenetummaritimi), a sós sivatagi társulások (Saedetummaritimae; Salsoletumsodae), a vakszikfoltok (Lepidio-Camphorosmetum), a hernyópázsitos rétek (AgrostiBeckmannietum). A lágyszárú fajok között megtalálható pl. a süntök (Echinocystisechinata), a farkasfog (Bidenstripartitus) vagy a magyarsóballa (Suaedapanilonica). A jelentéktelen kiterjedésű erdőgazdasági területeket fiatal- és középkorú, zömében keménylombos erdők borítják.

Törökszentmiklós társadalmi, gazdasági és turisztikai adottságainak bemutatása

Demográfiai helyzet

Törökszentmiklós népességének alakulását évtizedes távlatban gyorsuló csökkenés jellemzi, az állandó népesség 1999-ben csökkent 24 ezer fő alá, 2007-ben már a 23 ezret sem érte el, 2011-re már kevesebb, mint 22 ezer, napjainkra 20237 fő lakja a várost. Törökszentmiklóson az élve születések halálozásokhoz viszonyított aránya 15 éves visszatekintésben stagnálva nagyjából 2/3-os. A város népsűrűsége a 2019. évi népszámlálási adatok alapján 113 fő/km2, ami 2001. évi 123

fő/km2népsűrűségi számadathoz képest csökkenést mutat. A népességcsökkenés mögött két tényező együttes hatása áll. Egyrészt a természetes szaporodás évek óta negatív, a csökkenés üteme 1990. évek óta egyre nagyobb mértékű, ami abból adódik, hogy a születések száma sokkal gyorsabb ütemben csökken, mint a halálozásoké. Másrészt a vándorlási különbözet is negatív, azaz többen hagyják el a várost, mint ahányan beköltöznek. Az elvándorlás folyamatára jellemző, hogy a minimum szakképzettséggel rendelkező fiatalok a jobb megélhetés reményében külföldön (elsősorban nyugati EU országokban) vállalnak munkát és a többség tartósan le is telepszik. Számos fiatal, miután a felsőfokú végzettséget szerzett, már nem tér vissza a városba, hanem kedvezőbb lehetőségeket kínáló régiókban és külföldön keresi a boldogulást.

Mezőgazdaság

Törökszentmiklós, a maga 18.516 ha területével a Szolnok-Túri sík kistájon található, amely kistáj kiváló talajtani és domborzati viszonyainak köszönhetően remek alapot nyújt a mezőgazdasági szektor számára. Ezt a tényt támasztja alá, hogy a kistérség teljes területének 86%-a mezőgazdasági terület, 80%-án pedig szántóföldi gazdálkodás zajlik.

A mezőgazdasági ágban tevékenykedők között jellemző a nagybirtokok aránya és velük kapcsolatban a gyengébb termőképességű földek szántóföldi bevonása. A javarészt csak öntözéssel fenntartható szántóterületek művelési ágának megváltoztatására volna szükség, elsősorban régi-új erdők, legelők, illetve a vízvisszatartást szolgáló mesterséges vízfelületek kialakítása lenne kívánatos. A jelenlegi termelési struktúra, a földméretek és a domináns növénykultúrák arányai nem járulnak hozzá kellő mértékben a lakosság megélhetéséhez és a gazdaságos, hatékony termeléshez sem. A lakosság szélesebb körű bevonásához elmozdulást kellene elérni a nagyobb élőmunka-igényű ágazatok, kimondottan a zöldség- és gyümölcstermesztés irányába, melyekhez a termőföldi adottságok megfelelőek. A gyengébb termőképességű talajokon felül kellene vizsgálni a gyepterületek kialakítását és legelőként való hasznosításukat. Természetesen a jó és kiváló termőképességű talajokon a szántóföldi termesztés fenntartása indokolt, azonban itt erdősorok kiváltásával csökkenteni lehetne az eróziót és az erdősávok által nyújtott ökológiai folyosókkal ellensúlyozni valamelyest a monokulturális gabonatermesztés környezetében csökkenő biodiverzitást. Jelentős állattenyésztés is kötődik a jellegzetes mezővároshoz: sertés, szarvasmarha és baromfi a meghatározó. Itt működik az ország korábban egyik legjelentősebb malom és takarmányüzeme, a mai Alföldi Gabonaipari Rt. illetve a Törökszentmiklósi Mezőgazdasági Zrt., melynek földterületei 8 község határában helyezkednek el, mintegy 3900 hektáron. A Törökszentmiklósi Mezőgazdasági Zrt. fő tevékenységi körei a növénytermesztés, a vetőmag feldolgozás, a mezőgazdasági gépi szolgáltatás, az állattenyésztés, valamint kiemelendő a lovászat és a vadászat is. A Társaság kialakult partneri körrel rendelkezik. Megtermelt áruikat elsősorban a hazai piacokon értékesítik. Az állattartást tekintve, mindegyik haszonállatfajtánál csökkenő állományszámot láthatunk. A településen méhészetek is működnek, amelyek közül több telep jelentősebb méhcsaládszámmal rendelkezik.

Ipari tevékenységek

Törökszentmiklós gazdasági életében egészen a XIX. század közepéig a mezőgazdaság és élelmiszeripar (malom és baromfi ipar) dominált. Az itt elterülő földeken főként búzát, árpát, kukoricát, cukorrépát, zöldségfélét, napraforgót és repcét (emellett: a rizs és szőlő is megjelent) termesztettek.
A törökszentmiklósiak méltán büszkék eleik gazdasági tevékenységére, hiszen Lábassy János a városban alapította meg 1848-ban az ekéket, boronákat, gyűrűshengereket gyártó műhelyét. A műhelyből épült ki az ötvenes években a mezőgépgyár és öntöde. Az ipari ágazatban az elmúlt évek is látványos fejlődést hoztak, itt telepedett le a Claas Hungária Kft., Radar Holding Zrt. valamint a Semecs Kft. E cégek konzorciumot hoztak létre, és ipari parkká alakították a 23 hektár területű ipari övezetet. A szekunder szektor értéktermelésében a legmeghatározóbb ágazat a mezőgazdaság és ipari

munkát segítő gépek, eszközök gyártása. Meghatározó a vasipari gyártó és szolgáltató ágazat, építőipar, amelyben több kisebb üzem, vállalkozás működik.

Turisztikai adottságok

Az Ipolyi Arnold Könyvtár, Múzeum és Kulturális Központ Helytörténeti gyűjteménye az Almásy úton egy szép polgári házban kapott otthont, gyűjtőkörébe a város és környékének története, néprajza tartozik, gazdag kiállítási anyaggal. A gyűjtemény felöleli a város régészeti emlékeit az őskortól a török korig. A helyi lakosok által 1966-ban létrehozott gyűjteményben mintegy 5 ezer dokumentum és tárgyi emlék szerepel.
A város templomai szépségükkel, egyházi és kulturális rendezvényeikkel sok érdeklődőt vonzanak, jelentős turisztikai, idegenforgalmi vonzerő.

A Szentháromság Római Katolikus Főtemplom kereszt neo-román-gót stílusban az elpusztult török vár helyén épült. A millennium évében ünnepelte 100 éves jubileumát, ekkorra teljesen felújították az előtte lévő Ipolyi Arnold térrel együtt, mely szabadtéri rendezvényeknek is otthont ad.
A kéttornyú, háromhajós, félköríves szentélyű csarnoktemplomot Aigner Sándor tervezte. 58 méteres tornyával, gyönyörű belső festményeivel a Közép-Tiszavidék egyik legimpozánsabb temploma. Akusztikája miatt kiválóan alkalmas zenei hangversenyek rendezésére.

3. ábra Szentháromság Római Katolikus Templom

A Kálvária Kápolnát 1756-1761 között építtette III. Almásy János a fájdalmas szűz tiszteletére a Kálvária-dombon. A kápolna 1948-ban vált állandó misés hellyé. Törökszentmiklós legrégebbi épülete barokk stílusban épült, 2011-ben 250 éves lett a mű. A város legrégebbi épülete, amelynek belső falfestése kalocsai mintájú.

4. ábra Kálvária Kápolna

A Törökszentmiklósi Önkéntes Tűzoltótestület - országosan is az elsők egyikeként-1875. január 15-én alakult meg. Az 1896-ban épült Tűzoltótorony tűzoltó- és ipartörténeti műemlék épülete 2007-re teljesen megújult és a Köztestületi Tűzoltóságnak ad otthont.

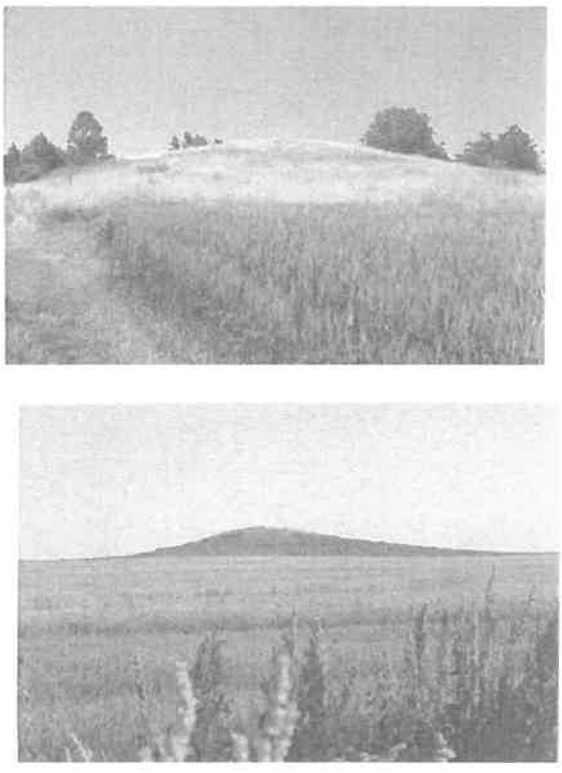

5. ábra Törökszentmiklósi Tűzoltótorony

Ezen épületek/építmények kívül az Almásy – kastély (a hozzá tartozó 11,5 ha os parkkal), valamint a Református templom is turisztikai látványosságot nyújt. Az Almásy-kastély előre történő bejelentkezéssel látogatható csak.

Törökszentmiklós egyik gyönyörű természeti adottságokkal rendelkező zöldövezeti területén található a 2001. év végétől már minősített gyógyvízzel rendelkező városi strand és háromcsillagos kemping, melynek jó levegője és mikroklímája, illetve a hozzá kapcsolódó horgásztó várja az átutazó és gyógyulni vágyó vendégeket. A strand közel 4 hektáros területen fekszik, ligetes környezetben, lakóterület szélén. A fürdő területén található kemping nyolc új faházzal rendelkezik, de a pihenőpark lakókocsival érkező, illetve sátras vendégeket is fogad.
A fürdőben egész évben gyógymedence üzemel, ahol szauna, masszázs, szolárium szolgáltatás vehető igénybe. 2010-ben megújult strandfürdő új medencékkel is várja a látogatókat.

Kunhalmok
A kunhalmok az alföldi táj közel sík, vagy éppen hullámos felszínéből kiemelkedő kör vagy enyhén ovális alaprajzú, néhány méter magas kúp, vagy félgömb alakú kiemelkedései, az alföldi táj sajátos kultúrtörténeti emlékei. Vitatható ezen, az alföldi tájra jellemző sajátos formakincsek elnevezésének helytállósága, keletkezésük, földrajzi elhelyezkedésük rendszere, vagy éppen rendszertelensége. Alakjukat tekintve több funkcióra lehet következtetni, mint telephely, őrhely, vallási hely, temetkezési hely, stb. Nálunk leggyakrabban két típusát találjuk meg, amelyek alakjukban is különböznek egymástól: ez a lakhely, vagy települési helyek és a temetkezés célját szolgáló kunhalmok. A lakhely, illetve a település célját szolgáló kunhalmok nagyobb átmérőjűek, elnyúltabbak és laposabbak, még a temetkezési vagy szakrális célt szolgáló kunhalmok kisebb átmérőjűek, csúcsosabbak, hegyesebbek. A kunhalmok előfordulási helye hazánkban jórészt a Nagyalföldre korlátozódik, azon belül is a legnagyobb számban, a Nagykunságban, Csongrád megye Tiszántúli részén, Békésben és a Hajdúháton fordulnak elő.

3. ábra Pozderka-halom és Földvár-halom (Forrás: VOLVO ADVENTURE Nemzetközi program „Mentsük meg a Kunhalmokat")

4. ábra A kunhalmok elhelyezkedésének átnézeti térképe (Forrás: VOLVO ADVENTURE Nemzetközi program „Mentsük meg a Kunhalmokat")

Jelmagyarázat:

●: (P) nem azonosítható, elhordott halom helyek

: (S) nyilvántartás alapján fellelt halom testek

●: (Z) szintvonalak alapján fellelt beazonosított halom teste

	Halom neve	Koordináták	Állapot	Felszíne	Környezete	Botanikai érték
S1.	Tere-halom	N 47°13'47.74 E 20°28'45.96	Roncsolt halom test	Részben szántott	Szántó-út tanyacsokor	Nincs
S2.	„Surjányi-halom"	N 47°12'39.87 E 20°28'48.33	Megbontott halom test	Bolygatott	Kert-erdősített terület-gödör	Nincs
S3.	„Sűrűdűlői I. halom"	N 47°09'23.80 E 20°27'40.13	Ép halom test	Részben szántott	Szántó	Nincs
S4.	„Sűrűdűlői II. halom"	N 47°9'00.24 E 20°28'39.67	Roncsolt halom test	Részben szántott	Szántó	Nincs
S5.	Pozderka-halom	N 47°07'07.93 E 20°29'08.69	Megbontott halom test	Részben szántott	Szántó-erdő-kert-tanya-út	Nincs
S6.	Földvár-halom	N 47°08'38.29 E 20°23'33.74	Ép halom test	Részben szántott	Szántó	Nincs
S7.	„Vasutas-halom"	N 47°09'06.48 E 20°20'19.65	Roncsolt halom test	Csonkított	Szántó-erdő-út-vasút-gödör	Nincs
Z1.	„Házas-halom"	N 47°11'35.73 E 20°27'56.17	Ráhordott halom test	Bolygatott	Szántó-erdő-kert-tanya-főút	Nincs
Z2.	„Ikerhalom"	N 47°09'06.19 E 20°30'41.68	Ép halom test	Teljesen szántott	Szántó-erdő	Nincs
Z3.	„Földvár dűlői halom"	N 47°07'53.74 E 20°24'13.60	Ép halom test	Teljesen szántott	Szántó	Nincs
Z4.	„Mária-halom"	N 47°07'07.60 E 20°22'02.87	Ép halom test	Részben szántott	Szántó	Nincs
Z5.	„Átvágott halom"	N 47°06'36.85 E 20°21'29.71	Roncsolt halom test	Teljesen szántott	Szántó-út	Nincs
Z6.	„Szolnoki úti halom"	N 47°06'16.1 E 20°21'33.45	Ép halom test	Teljesen szántott	Szántó	Nincs
Z7.	Beszélő-halom	N 47°06'16.1 E 20°21'33.45	Roncsolt halom test	Részben szántott	Szántó-út	Nincs
Z8.	Godó-halom	N 47°07'24.96 E 20°20'47.16	Ép halom test	Részben szántott	Szántó	Nincs
Z9.	Tenyői-halom	N 47°08'30.95 E 20°17'57.16	Ép halom test	Részben szántott	Szántó-mű és föld út-MOL bázistelep tartályai	Nincs
Z10.	„Határvölgy-halom"	N 47°09'49.04 E 20°20'33.91	Ép halom test	Teljesen szántott	Szántó-műtárgy-vasúti pályatest	Nincs

1. táblázat Törökszentmiklósi Kunhalmok

Kunhalmok megmentésének lehetőségei:

- Társadalmi szemlélet befolyásolása: Első lépés mindenképpen az lenne, hogy megismertessük az emberekkel, mik is azok a kunhalmok. Ezt talán legkönnyebben úgy lehetne elérni, ha helyi kiadványokban bemutatásra kerülhetne a kunhalmok fontossága, valamint a helyi örökség védelme. A másik nagyon fontos tényező, hogy az iskolai oktatás folyamán is szót kell ejteni a kunhalmokról és iskolai terepgyakorlat alatt ezen halom helyeket fel kell kutatni. pl Föld napja alkalmából.
- Nemzeti Parkok szerepe: Magyarország területének földrajzi adottságai miatt jórészt a Tiszántúlon található a kunhalmok többsége. Ezen területen a Hortobágyi és a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósága működik. Azokkal a halmokkal, amelyek a nemzeti parkok védett területein és tulajdonában vannak igazából nincs gond, mert nem veszélyezteti őket szinte semmi káros hatás. Más a helyzet azokkal a halmokkal, amelyek magántulajdonban vannak. A nemzeti parkok egyik célirányú terve az, hogy hosszú távon kivonják a művelés alól, és felvásárolják azokat a kunhalmokat és a hozzájuk tartozó területeket, amelyeken értékes élőhelyek találhatóak, vagy kultúrtörténeti szempontból, illetve régészetileg fontosak. A kunhalmokra vonatkozóan a nemzeti parkoknak elővásárlási joga van.

Törökszentmiklós kultúrtörténeti egyedi tájértékei

Országosan védett, helyi védelem alatt álló épített örökség

A kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzetiségi szervezetek, az egyházi jogi személyek, a civil és gazdálkodó szervezetek, valamint az állampolgárok számára. Az építészeti örökségünk helyi, önkormányzati védelem alatt álló épületei szerves részét képezik egy országos, többszintű értékvédelmi rendszernek. A helyi védelem az építészeti örökség mindazon elemeire kiterjed, amely külön jogszabályok alapján nem áll védelem alatt, és amelyet önkormányzati rendelet helyi települési, táji, természeti, építészeti, néprajzi, képző- vagy iparművészeti, ipartörténeti, régészeti értékként védetté nyilvánít.
A helyi védelem kiterjedhet:
- a település és környezetének egészére vagy annak összefüggő részére *(helyi területi védelem)*,
- valamint egyes építményeire, és ezek részleteire *(helyi egyedi védelem)*.

A helyi védelem célja egy adott településnek és környezetének, az ott megtalálható értékes építészeti, táji, valamint az épített környezettel összefüggő természeti jellegzetességek minél hitelesebb és teljesebb megőrzése. A fennmaradt és védelemre méltó épületek, épületegyüttesek mind történeti, mind pedig művészettörténeti szempontból jelentős értéket képviselnek, ugyanakkor az adott közösség önmeghatározásának is fontos pillérei. Fenntartásuk és méltó hasznosításuk tehát gazdasági, kulturális, végső soron településpolitikai érdek. A védetté nyilvánítás előkészítése az önkormányzati főépítész feladata.

A helyi védelem fajtái:

A helyi területi védelem:
- a településszerkezet (utcahálózat, telekszerkezet, beépítési mód, az építési vonal, településszerkezeti szempontból jelentős zöldterület vagy növényzet);
- a településkép (külső településkép, belső településkép, utcakép);
- a település táji környezete (a település megjelenése a tájban, hagyományos művelési mód, növényzet és természetes környezet);
- a településkarakter (a településszerkezet, a településkép elemei, formái, anyagai, színvilága együttesen) védelmére terjed ki.

A helyi egyedi védelem:

- az építmény (épület és műtárgy) vagy ezek együttese egészére vagy valamely részletére (anyaghasználat, szerkezet, színezés stb.);
- az építményhez tartozó földrészletre és annak jellegzetes növényzetére;
- szobor, képzőművészeti alkotás, utcabútor védelmére;
- és az egyedi tájérték védelmére terjedhet ki.

Törökszentmiklós Város Önkormányzatának az épített és a természeti környezet értékeinek helyi védelméről szóló 35/2000. (X. 17.) számú rendelete értelmében

Országosan védett objektumok (műemlék jellegű épületek) a

Református templom
Cím: 5200 Törökszentmiklós, Kossuth Lajos utca, hrsz. 3576.
Azonosító szám: 6090.
Törzsszám: 3980.
Védettség státusza: Műemléki védelem

Készítette: Gazsó Ádám (2016.)

Almásy kastély
Cím: 5200 Törökszentmiklós, Imre-major,
Hrsz: 0115/1. és 0115/4.
Azonosító szám: 6091.
Törzsszám: 9139.
Védettség státusza: Műemléki védelem

Forrás:http://szenttamas.5mp.eu/web.php?a=szenttamas

Helyi védelem objektumai (az épület utcai homlokzatára vonatkozó védelem) a

Galambos villa
Cím: 5200 Törökszentmiklós, Alatkai út 3.
Hrsz: 54/1.
Azonosító szám: 3761.
Védettség státusza: Helyi védelem

Forrás:http://www.muemlekem.hu

Idősek otthona
Cím: 5200 Törökszentmiklós, Almásy út 23.

Hrsz: 3981.
Azonosító szám: 3762.
Védettség státusza: Helyi védelem

Forrás:Gazsó Ádám (2016.)

Családsegítő, Nevelési Tanácsadó
Cím: 5200 Törökszentmiklós, Almásy út 25.
Hrsz: 3980.
Azonosító szám: 3763.
Védettség státusza: Helyi védelem

Forrás:Gazsó Ádám (2016.)

Helyi védelemben részesülő természeti értékek (faegyedekre vonatkozó védelem) a
- 4 db Nyugati ostorfa (Celtis occidentalis) 5200 Törökszentmiklós, Kossuth tér, hrsz:3582/1.
- 4 db Kocsányos tölgy (Quercus robur) 5200 Törökszentmiklós, Wesselényi u. 51. hrsz:1134/5.
- 1 db Fekete nyár (Populus nigra) 5200 Törökszentmiklós külterület, hrsz:0353/5., illetve
- 1 db Törökmogyoró (Coryllus colurna) 5200 Törökszentmiklós külterület, hrsz:0643/114.

Vallási (szakrális) emlékek

A településen összesen 31 vallási emlék található, melyből feszület: az Alatkai-kereszt, a Bakos-kereszt, a Győrteleki-kereszt, a Líbor-kereszt, a Markóth-kereszt, az Óballai-temető kereszt, az Oláhkereszt, a Subicz-kereszt, a Szécsi-kereszt, a Takács-kereszt, a Temetői nagykereszt (1827), a Temetői újkereszt, az 1802-ben állított Törökszentmiklósi északi kereszt (a város legrégebbi útszéli feszülete), a Vajzer-kereszt, a Kovacsoczy-kereszt és a Ballai úti kereszt. A vallási emlékek közül 3 védőszent szobor, a Szent Vendel szobor, a Nepomuki Szent János szobor és a Szűz Mária szobor. A területen 3 templom található, melyek közül a legrégebbi az 1761-ben épült Kálvária Kápolna kegytemplom, építtetője III. Almásy János volt. A Szentháromság templom 1898-1900 között épült, kevert neo-román-gót stílusban, a környékben egyedülálló méretekben, magassága 58 m a kereszt csúcsáig, hossza pedig 50 m. A Szentháromság római katolikus főtemplomot Aigner Sándor budapesti építész tervezte, s Vaskovics Antal ceglédi építőmester építette 1898-1900 években. A településen megtalálható 4 harangláb közül a Temetői harangláb vasból, az Óballai harangláb, a Szenttamási harangláb és a Szakállasi harangláb pedig fából készült. Ezek közül legrégebbi az Óballai harangláb, amit 1870-ben állíttattak az óballai hívek. Ezen kívül megtalálható még egy Baptista imaház, mely 1900-1905-ben épült.

Határjelek, birtokjelek

A település határát jelző elemek között található egy határvölgy, ami Törökszentmiklós és Szajol határát jelzi. Kettő határdomb, az egyik Törökszentmiklós és Szajol határán, a másik Törökszentmiklós és Tiszapüspöki határán. Ezen kívül a vasúttól délre, Tiszatenyő irányába vasbetonból és kőből készült birtokjelek találhatóak, amelyeket határjelző fákkal is kiegészítettek.

Temetkezési emlékek

A területen összesen 5 temetkezési emléket vettünk kataszterbe, van köztük kripta, síremlék, sírkő, régi Zsidó I. és II. temető. Lábassy János kriptája *„Lábassy János 1902-ben hunyt el, hamvai a helyi katolikus temetőben nyugszanak - a családi kripta jelenleg a ravatalozó funkcióját tölti be, amely építmény északi oldalfalán tábla őrzi Lábassy János emlékét"*[1]. 1895-ben épült, korábban ravatalozóként használták, az új ravatalozó 2014. év vége óta rendelkezik használatbavételi engedéllyel. Kiss István, egykori főjegyző síremlékét Törökszentmiklós közössége és Hoffmann György emelte 1922-ben. Kuncze Imre, szintén egykori főjegyző, síremléke, melyet 1913-ban emeltek. A nyughely emléket állít Kuncze Imre felesége, lánya ás veje számára is. Ezen kívül Galambos Mór, helyi malomtulajdonos síremléke 1912-ből.

Ivóvíz kutak

A településen fellelhető 4 régi közhasználatú kút közül 3 temetőben helyezkedik el. Az Óballai temetői kút pumpás, a Református temetői kút és a Katolikus temetői kút. A Hunyadi téri Ivókút egy bazalt nagykockakőből kialakított alapon elhelyezett csiszolatlan gránittömb, melyből vízcsap nyúlik ki.

Kertépítészeti és mezőgazdasági emlékek

A településen fellelhető kertépítészeti emlék közül 6 fasor: mely a Kapisztrán utcában (japánakác fasor), a Kölcsey Ferenc utcában (platán fasor), a külterületi Határvölgyi úton (eperfasor), a Pánthy Endre úton (vadgesztenye fasort), a Petőfi Sándor utcában (japánakác fasor), valamint az Almásy úton (fekete fenyő fasor) található. A településen egy emlékfa (A Császár fája) is megtalálható, melyet Albert Flórián, az egyetlen magyar aranylabdás válogatott labdarúgó ültetett. A Kossuth téren a 20'-as évek végén kialakított, jelen pillanatban is a park fő formáját és küllemét alkotó fásítás történt, melyet túlnyomó többségében ostorfák alkotnak. A városba Mezőtúr felől érkezők legelőször a városhoz tartozó szenttamási (Imre majori) Almásy – kastéllyal találkozhatnak, melynek 11,5 hektáros védett parkja az 1730-as években került kialakításra, és amelyre a tájképi parképítészeti stílus a jellemző. Műalkotások közül ebbe a kategóriába említendő a 2004-ben állíttatott „Az élet kútja" című köztéri szobor, a Kossuth téren található kút, valamint az a bronz napraforgó, melyet a Törökszentmiklósi Mezőgazdasági Zrt. állíttatott 2014-ben.

Tájépítészet-történeti emlékek

Tájépítészetileg fontos értéket képviselnek a településen telepített mezővédő erdősávok, melyekből kettő található a településen. Ezeknek a sávoknak nagy szerepe van az ökológiai állapotok javításában, a szélsebesség mérséklésében, valamint tájképileg is meghatározó elemek.

Közúti közlekedési emlék

A Szolnoki úton, a Tinóka-ér felett átvezető, téglából rakott közúti híd, amely illeszkedik a település építészetéhez a jellegzetes anyaghasználat révén.

Vasúti közlekedéssel kapcsolatos emlékek

Törökszentmiklóson a vasúti közlekedéssel kapcsolatos emlékek közé tartozik a Barta vasúti megállóhely, mely Bartapuszta ma már nem működő állomása, illetve mellette található a Barta vasúti lakó őrház 1908-ból. Az 1857-ben épült régi vasútállomás épületének korabeli elnevezése Indóház. Eredetileg innen történt a forgalomirányítás. Az új vasútállomás épülete az Almássy út lezárásában álló egyszintes téglaépület. A vasúti raktár épülete kétszintes téglaépület, régen mezőgazdasági termékek raktározására szolgált, ma sajnos nagyon rossz állapotban van.

---

[1]/file://ibm-systemx/PH_users/olah_judit/Dokumentumok/Downloads/junius2.pdf/

Agrártörténeti emlékek

Törökszentmiklóson két gémeskút található, egy a Szolnoki úti lovardában, egy pedig az Arany János utcában, egy magán tulajdonban lévő lakóház udvarán. A lovardában álló gémeskútnak az ág, az ostor és a gém része is megtalálható, azonban a kolonc már nem. Az Arany János utcai gémeskútnak a gém része és a kútkáva is áll, eredeti funkcióját nem tölti be. Agrártörténeti emléknek számít még a Nagy- morotvában található török mogyoró fa, melyet a terület művelésbe vonásakor hagytak meg és jelen pillanatban térképészeti pont. A Szenttamási magtár hosszú, istállóépületre emlékeztető téglaépület, mely jelenleg elhagyatott, funkcióját vesztett. A Szabó rektor úti fa kukoricagóré (amely a településben megmaradtak közül jellemző építmény) jelenleg hasznosítatlanul áll. A 46-os út Törökszentmiklósra belépő szakaszán a körforgalom középpontjában, egy mai mezőgazdasági jelkép kombájn cséplőrésze (vágóasztala) került elhelyezésre.

Ipartörténeti emlékek

A településen korábban két malom működött. A nagy Gőzmalom, valamint a Galambos malom, mely épületek jelentős átalakításon mentek keresztül és eredeti funkciójukat is elvesztették. A város téglagyárát 1890-ben létesítették, mely fontos szerepet töltött be a város életében, azonban 2013-tól a téglaégetés gazdasági okok miatt megszűnt a városban.

Bányászati emlék

A Csala-tó bányászati emléket képvisel, mivel innen termelték ki többek között a vasútépítéshez felhasznált nyersanyagokat. Vízfelülete kb. 1,65 ha.

Vízgazdálkodási emlékek

Vízgazdálkodási emlékekben bővelkedik a település, melyek nagy részben a Tiszához kapcsolódnak. Az óballai településrészen található egy gátőrház, valamint egy szivattyútelep csőzsilippel. A csőzsiliphez egy több km hosszú csatorna is tartozik, mely a terület öntözésében kapott nagy szerepet. A töltés mentén nyugat felé a Pityókai gátőrház található, amely valószínűleg (az óballai gátőrházzal együtt) az 1879-es nagy árvíz után épült. Szenttamáson egy jelenleg is működő szivattyútelep található. A Kossuth téren lévő víztorony jelen pillanatban használaton kívüli állapotban van, mely helyi védelemre érdemes építmény.
A Tinóka-ér az egykor hajózható méretű Tinóka-patak maradványa, amely Törökszentmiklós északi határán folyik keresztül.

Történelmi, hősi és helytörténeti emlékek

Forrás kút: A Kossuth téren álló kút a megye legrégebbi közkútja. Törökszentmiklós főterének felújítása alkalmával 2013 nyarán adták át a megújult kutat is, amelynek közepén Györfi Sándor szobrászművész Forrás című alkotása látható. A nyolcszögletű mészkő medence szélén vízre szomjazó galamb, és ugrándozó békák láthatók.

Tulipános ivókút: A Kossuth téren 2014. szeptember 15-én avatták fel, mely Brzózka Marek Szegeden élő szobrászművész alkotása.

Napraforgó szobor: A törökszentmiklósi mezőgazdaságot Brzózka Marek szoborkompozíciója hivatott bemutatni. Törökszentmiklós városképét bemutató talapzatra helyezett napraforgó részleteiben bemutatja a Törökszentmiklósi Mezőgazdasági Zrt. szolgáltatási divíziót, a leveleken látható domborművek formájában. A jelképet félkör alakban különböző formára csiszolt kövek veszik körül, melyeken kilenc kun város (Kenderes, Túrkeve, Karcag, Kunmadaras, Kisújszállás, Mezőtúr, Berekfürdő, Kétpó) térképe látható.

II. Almásy János félalakos bronz szobra: A Kossuth téren 2014. augusztus 19-én avatták fel II. Almásy János, a város újra alapítójának félalakos bronz szobrát. Zsadányi és törökszentmiklósi Almásy (II.) János (Gyöngyös, 1691. december 16. - Gyöngyös, 1765. április 4.) nádori (jászkun) főkapitány és hétszemélyes táblaülnök volt, aki a török dúlást követően a település újjáalapításának vezéralakja volt.

Szent Vendel szobra: Törökszentmiklós határában, a 4-es számú főközlekedési út mellett található. A szobor fiatal pásztort ábrázol, akinek lábainál egy anyajuh fekszik, a pásztor imára kulcsolt karjaival pásztorbotot tart, szeme hittel tekint a távoli jövő felé.

Emléktábla: A Törökszentmiklósi Városvédő- és Szépítő Egyesület és a Római Katolikus Egyházközség közös szervezésében került sor (2007. szeptember 30-án) a régi katolikus templom 200 évvel ezelőtti felszentelésének emlékezetére készült műalkotás felavatására.
Az Ipolyi Arnold téren, a Szentháromság Római Katolikus Főtemplom homlokzatán elhelyezett emléktáblát Mile Ibolya keramikus készítette, Menyhárt József főesperes szentelte fel.

Újratelepítési emlékmű: Az Újratelepítési emlékművet 1996. július 28-án avatták. Az alkotó, Lelkes Mária belsőépítész. A tartó-pilléreken, és az emlékmű feliratos tábláin az adakozók neve olvasható. Az emlékműről semmiféle dokumentumot nem találtam. Törökszentmiklós újbóli betelepítésének 275. évfordulójára emlékeztek így a helyiek.

1848–49-es emlékmű: A római katolikus temető végében álló emlékmű, Eigner Nándor akkori törökszentmiklósi katolikus káplán kezdeményezésére közadakozásból épült sóskúti kőből. A kivitelező a Gerendai Antal és Fia cég volt. A síremlék alatt 46 honvéd alszik örök álmot, köztük egy olasz katona is nyugszik. Az emlékművet a Törökszentmiklósi Városvédő- és Szépítő Egyesület újította fel 2009-ben, társadalmi munkában, illetve támogatók segítségével. Ezért a tevékenységükért 2010-ben Podmaniczky-díjat kaptak.

Székács Elemér-mellszobor: Székács Elemér magyar növénynemesítő, gazdasági író, mezőgazdász mellszobrát 1962. november 24-én avatták fel, mely a nevéről elkeresztelt mezőgazdasági középiskola udvarában található.

Országzászló: 2010. június 4-én a trianoni békediktátum 90. évfordulójának alkalmából, a Hunyadi téren került felavatásra az Országzászló Emlékmű.

Bethlen Gábor emléktábla: A Bethlen Gábor Református Általános Iskola épületén lévő, 1997-ben elhelyezett domborműves emléktáblán, A 110x80 cm nagy, tardosi vörös márványlapon Bethlen Gábor bronz domborművét láthatjuk, mely 90x60 cm-es.

Nepomuki Szent János szobor: A hajósok, hídnak, vizek védőszentjének Nepomuki Szent Jánosnak (törökszentmiklósi) szobrát Líbor János készíttette 1778-ban.
A szobor felállítási helye (Kossuth Lajos utca 4051. hrsz-ú helyszíne) arra a helytörténeti feltevésre utal, hogy a Kossuth utca északi oldalán egykor (a Tisza egyik mellékága) a Tinóka folydogált.

Wass Albert-szobor: A református templom kertjében látható, terméskő talapzaton álló bronz mellszobrot, a Wass Albert Polgári Kör Törökszentmiklósi Egyesületének kezdeményezésére állították fel 2010. június 7.-én.

Anya gyermekével szobor: A Városi Önkormányzat Egyesített Gyógyító Megelőző Intézete előtti parkban található, melyet Pató Róza törökszentmiklósi születésű szobrászművész alkotott.

Mindszenty József bíboros, prímás, érsek szobra: mely a hercegprímásról elnevezett emlékparkban látható. A szobrot Törökszentmiklós Város Önkormányzata 1998-ban állíttatta a azon a helyen, ahol 1948. május 7-8-9-én a bíboros szabadtéri misét tartott.

Szűz Mária-szobor: Törökszentmiklós legrégibb köztéri szobra, mely eredetileg a Szentháromság római katolikus plébániatemplom előtti téren állott, majd a két világháború között a plébánia kertjébe került.
2008. június 18-ra, Törökszentmiklós millenniumi napjára (restaurálva) állították vissza eredeti helyére, az átalakított és megszépített templomtérre.

'56 Életfa: Az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékműve, andezit, gránit, mészkő és bronz felhasználásával készült, mely valódi fát imitál. A 3 m magas 1956-os törökszentmiklósi emlékművet az 50. évfordulón állították fel a város legfőbb útvonalának számító Kossuth Lajos utca mellett, igen szép, tágas térbeli elhelyezéssel, a mentőállomás előtti füves területen.

Bercsényi Miklós dombormű: A Bercsényi Miklósról elnevezett törökszentmiklósi gimnázium homlokzatának falán, a főbejárattól jobbra található a Györfi Sándor által készített, 1996-ban elhelyezett, 110x90 cm-es mészkőlapra fektetett, 90x70 cm méretű bronz dombormű.
Szentháromság-szobor: A katolikus templom előtti téren látható szobrot 1860. szeptember 10-én állították, melyet Pánthy Endre egri kanonok szentelt fel.

Élet kútja: Gácsi Barna Ferenc pirogránit zsánerszobrát a Törökszentmiklósi Városvédő- és Szépítő Egyesület állíttatta fel közadakozásból, a városban született szobrász ajándékaként, a felállítás helyszínéül szolgáló kis tér egyidejű megújításával 2004. évben.

Hősök szobra: Székely Károly művét, mely annak az I. világháborúban elesett 925 katonának állít emléket, akiket Törökszentmiklósról soroztak be 1928-ban állították fel a Kossuth téren.

Kossuth Lajos teljes alakos szobra: Horvay János klasszikus törökszentmiklósi Kossuth-szobrát 1904. október 23-án állították fel az akkori Népkertben, a helytörténeti irodalom szerint hatalmas népünnepély keretében, mint a város első világi szobrát. Ez volt az akkori Szolnok megye legelső Kossuth-szobra.

Fáy András mellszobra:A szobor a Fáy András lakótelepen található.

Ezen a műalkotásokon kívül a református temetőben egy **II. világháborús emlékmű**, valamint egy **Szovjet emlékmű**, a Tenyői úton lévő zsidó temetőben egy **Holokauszt emlékfal**, a katolikus temetőben az **1848-49-es szabadságharcról egy homokkő síremlék**, az Almásy út 6. szám alatti ingatlan házfalán **Dr. Bárándy György emlékére készült dombormű** található. 2017. június 4-én a **Trianoni emlékmű** felavatására került sor.

Régészeti lelőhelyek

A térség régészeti leletek tanúsága szerint ősidők óta lakott hely. A Kr.e. VI-V. évezredben már termelő-gazdálkodó népesség lakott a környéken. Szajol határában bukkantak a régészek a Körös-kultúrának nevezett népesség nyomaira (cölöpös szerkezetű házak, háztartási eszközök, termékenység istennő agyagszobra, edénytöredékek, stb.) A környéken előkerült még római kori pénz, szarmata hombáredény. A szkíta kor egyik legjelentősebb lelőhelyének számít a Surjányban feltárt temető (82 darab sír), a Fegyverneken talált eszközök, vagy a Kengyelen található gepida település. A legkorábbi magyar leletek Kétpó környékén kerültek elő: egy törzsfői sírban talált arany övveret és egy palmetta díszes ezüst csésze. Feltételezések szerint Óballán volt Géza fejedelem egyik szállása.

A terület jellegzetes régészeti örökségei a kunhalmok, melyek régészeti és természetvédelmi védettséget egyaránt élveznek. A város közigazgatási területén a bronzkorból is maradtak régészeti leletek az utókor számára. A nyilvántartott régészeti lelőhelyek mellett kiemelkedő jelentőségű az egyedi régészeti védettséget élvező bronzkori telepnyom, a Tere-halom. Surjány területén pattintott követ, obszidiánt, kaparót, pengét, vaskori cserépmaradványokat, edénytöredékeket, ékszereket, használati tárgyakat találtak a régészek. Ugyanitt Árpád-kori leletek is előkerültek. A középkori vár(ak) a mai Ipoly Arnold tér helyén álltak, többször elpusztultak az évszázadok és a harcok során.

Környezeti helyzetértékelés

Települési környezet és közterületek tisztasága

Törökszentmiklós Város környezeti és közterületi tisztaságát a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek megszegésének következményeiről szóló önkormányzati rendelet megalkotásáról szóló 14/2015. (V.29.) rendelet gondoskodik, valamint a közterület rendjéről, a zöldterület fenntartásáról és az állattartás szabályairól módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt 35/2004. (IX. 17.) számú rendelet. A település közterületeinek ellenőrzéséről, azok tisztaságának meglétéről a közterület felügyelők gondoskodnak, a fent említett két önkormányzati rendelet együttes alkalmazásával. A Törökszentmiklósi Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft. (székhelye: 5200 Törökszentmiklós, Puskás Ferenc út 12.), mint Törökszentmiklós Város közszolgáltatója, valamint Törökszentmiklós Városi Önkormányzat közfoglalkoztatás keretén belül látja el a városra vonatkozó szükséges településtisztasági feladatokat.

Belterületi kiépített közutak út	91,291 km
Gyalogút és járda	89,728 km
Külterületi kiépített utak hossza	14,565 km
Bel- és külterületi utak hossza összesen	105,85 km
Kerékpár út	11,292 km

2. táblázat Út adatok

Törökszentmiklós, mint ahogy a bevezetésben is kitértünk erre, az Alföld szívében található település, s mezőváros révén állandó ütemezést kíván az önkormányzati kezelésű utak tisztántartása. Ezen feladatok ellátása között sorolható fel az utak tisztítása, por- és síkosság mentesítése, hűtése. Ezen településtisztasági feladatokon belül jelenik meg a járdák és a kerékpár utak tisztántartási kérdése is. Törökszentmiklós város önkormányzati tulajdonú belterületi közútjain, kerékpárútjain a téli forgalombiztosítási feladatainak, valamint a közterületek lakosság, intézmények ill. vállalkozások kezelésére nem kötelezett önkormányzati járdák téli takarítási, a téli hónapokban kialakuló szélsőséges időjárás okozta síkos utak, valamint hótorlaszok miatt szükséges készenlétet a Törökszentmiklósi Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft. látja el. A síkosság mentesítést a Szolgáltató fűrészporalapú anyaggal valósítja meg, amely anyag összetételét tekintve biológiailag lebomló, természet közeli anyag, nem roncsolja sem a közterületek burkolt felületét, sem pedig természetes környezetét.
Védekezési fokozatok és azok jellemzői, általános feladatok: a készültségi fokozatok egymásra épülnek. A feladatok megkezdéséről I. fokozat esetében a szolgálatvezető rendelkezik, II. és III. fokozatot az ügyvezető rendeli el.

- I. Készültségi fokozat: a burkolatok jegesedése a lehullott hó nem éri el az 5 cm-t
- II. Készültségi fokozat: 5 cm-t meghaladó lehullott hó vastagság kialakulása esetén

- III: Készültségi fokozat: 15 cm-t elérő, vagy maghaladó hó vastagság, folyamatos hóesés
- Rendkívüli állapot:25 cm-t meghaladó hó vastagság, erős hófúvás valamint tartós ónos eső esetén áll elő

Törökszentmiklósi Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft. Törökszentmiklós közigazgatási területén található 13 darab játszótér, 66 darab játékeszközének ellenőrzését, felülvizsgálatát, a játszótéri területek tisztán tartását, valamint a közterületen található 155 pad karbantartását látja el. Magyarországon 2000. év végén kezdődött el az a szakmai munka, amely előkészítette a 78/2003. (XI.27.) GKM a játszótéri eszközök biztonságosságáról szóló rendelet megjelenését. Biztonságos játszótéri eszközök fogalma alatt, az (MSZ) EN 1176-(1-7) és az (MSZ) EN 1177 szabványokban meghatározott biztonságtechnikai követelményeknek megfelelő eszközöket kell érteni. A település játszóterein használt eszközök felülvizsgálata, valamint karbantartása folyamatos.
A város közigazgatási területén található játszóterek helyszíneit, valamint játszótéri eszközeit az alábbi 3.számú táblázat szemlélteti.

Törökszentmiklós	Petőfi lakótelep	7 db játszótéri eszköz
Törökszentmiklós	Béla király út	5 db játszótéri eszköz
Törökszentmiklós	Fáy lakótelep	9 db játszótéri eszköz
Törökszentmiklós	Táncsics ltp. IV.-V. épület	5 db játszótéri eszköz
Törökszentmiklós	Hunyadi tér	4 db játszótéri eszköz
Törökszentmiklós	Galambos - tó	9 db játszótéri eszköz
Törökszentmiklós	Somogyi Béla út 43	7 db játszótéri eszköz
Törökszentmiklós	Városi Strandfürdő	4 db játszótéri eszköz
Törökszentmiklós-Surjány	Közösségi ház,játszótér	5 db játszótéri eszköz
Törökszentmiklós-Szakállas	Játszótér	4 db játszótéri eszköz
Törökszentmiklós-Óballa	Fő út 7.	3 db játszótéri eszköz
Törökszentmiklós	Biztos Kezdet Gyerekház	4 db játszótéri eszköz
Törökszentmiklós	Szemere Bertalan utca	1 db extrém sportpálya

Közterületek állapota

Az intenzív mezőgazdasági tevékenység következtében időszakosan jelentős mértéket ölt a lakott területű utakra, járdákra történő beporzás - a szél, a csapadék és a járművek sárfelhordása által. A levegőminőségre is negatív hatást gyakorol az utakra kerülő por, amely a járművek okozta felverődés következtében növeli az egészségre ártalmas szállópor koncentrációját. A por megkötése érdekében az önkormányzat a forgalmasabb utak mentén új területek fásítását, valamint az elöregedett fás szárú növények cseréjét hajtja végre a levegő tisztaságának javítása érdekében. Az önkormányzati utak tisztítását, pormentesítését, síkosság mentesítését, a közterületi hulladékgyűjtők ürítését, közúti tartozékok valamint a zöldfelületek, a belvízelvezető-rendszer és utcabútorok karbantartását a Törökszentmiklósi Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft. szerződés alapján végzi, valamint időszakosan a közfoglalkoztatásban résztvevő személyek is mozgósíthatóak az önkormányzat által. A síkosság mentesítés során a szolgáltató az előírt környezetkímélő anyagokat alkalmazza.

Hulladékgazdálkodás

A közterületekre kihelyezett 30 literes gyűjtő edényzetek száma 2020. évben: 194 darab ezekből 136 db hulladékgyűjtő edényzetet gyalog, a fennmaradó 58 db edényzetet járműves megközelítéssel ürítik.

A Törökszentmiklósi Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft. Törökszentmiklóson kívül, jelenleg Tiszatenyő község hulladékgyűjtését és a gyűjtött hulladék elszállítását végzi a hulladékkezelési közszolgáltatásáért felelős NHSZ Szolnok Nonprofit Kft alvállalkozójaként. A szolgáltató tevékenységi körébe tartozik többek között a közterületi zöldfelületek egy részének, valamint a

csapadék elvezető rendszerek egy részének karbantartása, és a parki burkolatok tisztítása és az önkormányzati utak, kerékpárutak, járdaszakaszok téli síkosság és hó mentesítése a megkötött szerződéses tartalommal. A Kft. hulladék gazdálkodási engedélye a nem veszélyes szilárd hulladékok bizonyos csoportjára vonatkozik, azonban a folyékony, illetve veszélyes hulladékok kezelésére nem vonatkozik. A települési szilárd hulladékok közül a közszolgáltatásba tartozó hulladékok (15 és 20 ewc kód) gyűjtése, szállítása a vonatkozó ÖK rendeletek alapján történik. A 17-es kódcsoportú hulladékok gyűjtését, szállítását a Kft közszolgáltatáson kívüli tevékenységként végzi a lakossági és közületi megrendelők részére.

2018 évi gyűjtési adatok: (2019.évtől a közszolgáltatók kötelesek a nyilvántartások vezetésére)

Tiszatenyő és Törökszentmiklós:

Hulladéknév	**Hulladék kód**	**Átadott (kg)**
Papír és karton csomagolási hulladékok	150101	12 960
PET MŰA. CSOM. HULL.	150102	9 074
kevert egyéb csomagolási hulladék	150106	200 460
VEGYES ÜVEG HULLADÉK	150107	38 140
Beton	170101	295 440
BETON 20 cm felett	170101	78 820
TÉGLÁK	170102	258 460
Beton, tégla, cserép	170107	284 760
Föld és kövek	170504	491 160
kevert építési hulladék	170904	118 000
Biológiailag lebomló hulladék	200201	595 280
Egyéb települési hulladék	200301	6 346 310
lom hulladék	200307	125 560

A szelektív hulladékgyűjtő szigeteket száma 2020-ban: 24
A szelektív hulladékgyűjtésbe csatlakozott családi házak száma 2020. évben: 6733 db, lakásszövetkezeti társasházak és magán társasházi lakások száma 1071 db. Eddig kiosztott szelektív edények száma 5140 db. A házhoz menő szelektív gyűjtés nem terjed ki az üveg hulladékokra, a vegyes öblösüvegek változatlanul a szelektív szigeteken lévő gyűjtőkonténerekbe helyezhetők el. A családi házas övezetek egyes szigetein lehetőség van műanyag PET palackok elhelyezésére is.

A hulladékkezelés témakörének legfontosabb elemét képező ártalmatlanítást 2007. január 1-től a Kétpói Regionális Hulladéklerakó üzemeltetője, az NHSZ Kétpó Kft. végzi. A hulladéklerakón túlmenően a városi hulladékudvar üzemeltetését is ez a cég végzi. A kétpói lerakó a jelenleg hatályos jogszabályoknak megfelelően, gazdaságos és hatékony módszerek figyelembevételével valósult meg európai normáknak megfelelő, ártalommentes hulladék elhelyezést biztosítva. A lerakót megközelítőleg 20 éves lerakási időhöz építették ki, amely kb. *260.000 m^3* éves hulladékmennyiség lerakását biztosítja. A hulladék bomlása során keletkező gázokat gázkutak gyűjtik össze, amennyiben a bomlásból származó gázok kellő mennyiségben rendelkezésre állnak energiatermelésre (fűtésre stb.) is használhatók, a hulladéklerakóhoz tartozó komposztáló lehetővé teszi a begyűjtött szerves hulladékok újrahasznosítását, biológiai semlegesítését.
A regionális hulladéklerakó megnyitását követően a városi települési szilárd hulladéklerakó (2110/3. hrsz.) telephely bezárásra került, a rekultiváció ezt követően 2009-ben kezdődött el, a műszaki átadás átvétel pedig 2011. június 16-án történt meg. A 16,5631 hektár kiterjedésű terület önkormányzati tulajdonban maradt. A becslések alapján az egykori lerakó kb. 700 ezer tonna kommunális és ipari hulladékot foglal magában megközelítőleg 9 hektáron. A rekultiváció során a hulladékot nem távolították el, mivel az agyagos vízzáró rétegek biztonságos tárolást nyújtanak a felhalmozott szemétnek. A felszínrendezést követően geotextil és bentonit vízzáró réteget kapott a lerakó, illetve talajvíz-monitoring rendszer került kialakításra.

A Közép–Tisza vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 2009. március 2-án kelt, 149-4/2009. számú határozatában - (mely határozat időközben, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály 2016. augusztus 31-én kelt, JN/KTF/01889-05/2016. számú határozat jogerőre emelkedésével hatályát vesztette) - Törökszentmiklós Város Önkormányzata részére előírta, a terület (a 2110/3. hrsz. alatt szerepeltetett rekultivált települési szilárd hulladéklerakó hrsz.-a, az időközben elvégzett és szükségszerű megosztás miatt, a 2110/15. hrsz.-ra módosult, mely megosztás a rekultivált hulladéklerakó depóniaterét és annak közvetlen környezetét természetben nem érintette) 2022. június 30-ig tartó utógondozását. A határozat értelmében – *hivatkozva a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről szóló 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet 3. számú mellékletében foglalt tartalmi kötelezettségre* -, a rekultivált területen a mechanikai változások káros hatásainak elkerülése érdekében, valamint a depónián megtalálható növényzet karbantartásával kapcsolatosan, rendszeres ellenőrzéseket kell végezni.

A 2016. augusztus 31-én elvégzett ellenőrzések a területen eredetileg elhelyezésre/kiépítésre került talajvíz minőségének ellenőrzésére szolgáló *monitoring kutak* (5 db kút), valamint (a hulladékvastagság miatt szükségessé vált) *kiszellőztető kutak* (10 db) vizsgálatát is érintették.

A vizsgálat során megállapításra került, hogy az **A-1** monitoring kút (Közép – Tisza – Vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség által 2002. december 3-án kelt, 3966-6/2002. számú szakhatósági állásfoglalásában megjelölt) EOV koordinátái és a helyszíni felkutatás során regisztrált EOV koordinátái a valóságban eltérő azonosíthatóságot mutattak, valamint a kút műanyag csővezetéke, valamint az azt körbevevő betonkoszorú is jelentős mértékben sérült (töredezett). A kút felújítása 2017. március 22-én megtörtént.
A kút ellenőrzés során regisztrált felújítás előtti műszaki állapotát, valamint a felújított kutat az alábbi fényképfelvételek szemléltetik.

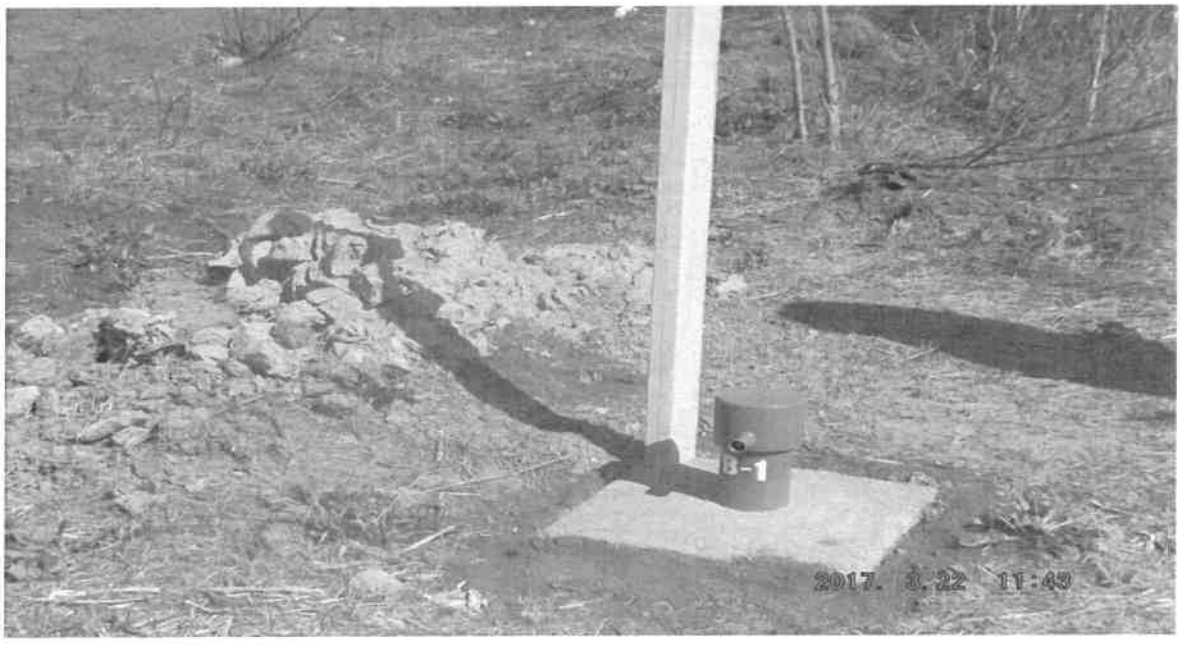

A **<u>B-1</u> monitoring kút** (Közép – Tisza – Vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség által 2002. december 3-án kelt, 3966-6/2002. számú szakhatósági állásfoglalásában megjelölt) EOV koordinátái és a helyszíni bejárás során regisztrált EOV koordinátái a valóságban ennél a műtárgynál is eltérő azonosíthatóságot mutattak, valamint a kút műanyag csővezetéke, valamint az azt körbevevő betonkoszorú itt is jelentős mértékben (feltételezhetően a 0445/15.hrsz.-ú, magántulajdonban lévő, szántó művelési ágú, 5494 m^2 földterület műveléséből adódóan) sérült. A kút felújítása 2017. március 22-én megtörtént.
A kút ellenőrzés során regisztrált felújítás előtti műszaki állapotát, valamint a felújított kutat, az alábbi fényképfelvételek szemléltetik.

A **B-3 monitoring kút** (Közép – Tisza – Vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség által 2002. december 3-án kelt, 3966-6/2002. számú szakhatósági állásfoglalásában megjelölt) EOV koordinátái szerinti fellelhetőségével kapcsolatosan megállapításra került, hogy a műtárgy feltételezett helye, a H-Beton Építőipari és Szolgáltató Kft. (5200 Törökszentmiklós, Kossuth Lajos út 19. szám alatti) telephelyén belül, magántulajdonú területen található.

A helyszíni bejárás során a telephelyen belül, a rendelkezésünkre álló és ismert EOV koordináták alapján a műtárgy feltételezett helyszíne (kikarózással) megjelölésre került, azonban a műtárgy nem volt fellelhető és regisztrálható, ezért annak **műszaki állapota teljesen ismeretlen** volt.

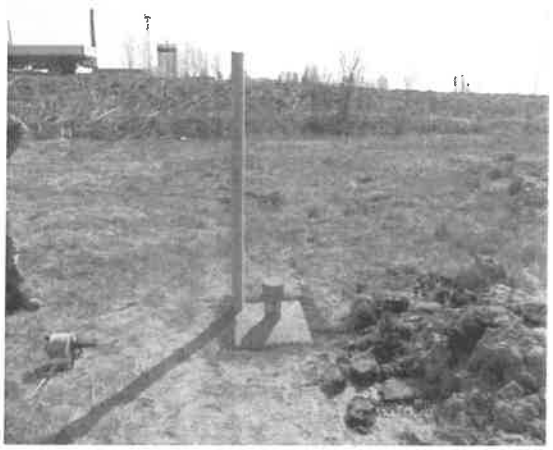
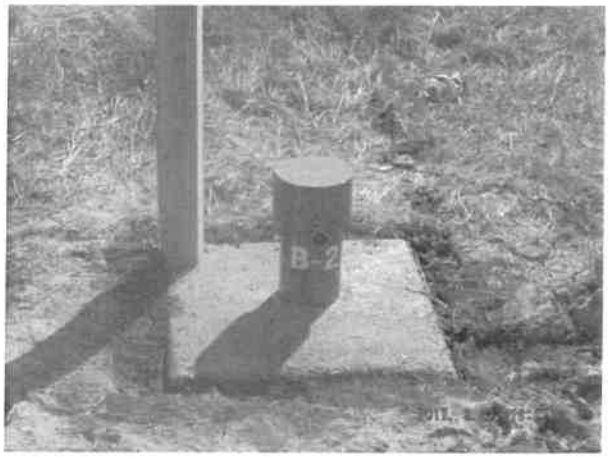
Mivel egyértelműen nem volt meghatározható a műtárgy „elvesztésének" időpontja és körülménye, ezért a műtárgy **újbóli feltárása és újbóli kialakítása lett indokolt és szükségszerű**.

A monitoring kút új helyszínre történő kialakítása 2017. március 22-én megtörtént, melyet az alábbi fényképfelvétel is szemléltet.

A **B-2 monitoring kút** (Közép – Tisza – Vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség által 2002. december 3-án kelt, 3966-6/2002. számú szakhatósági állásfoglalásában megjelölt) EOV koordinátái és a helyszíni bejárás során regisztrált EOV koordinátái a valóságban ennél a műtárgynál is eltérő azonosíthatóságot mutattak. A műtárgy szemrevételezése során megállapításra került, hogy a kút talajfelszín feletti műanyag csővezetéke sérült.
A kút felújítása 2017. március 22-én megtörtént.
A kút ellenőrzés során regisztrált felújítás előtti műszaki állapotát, valamint a felújított kutat, az alábbi fényképfelvételek szemléltetik.

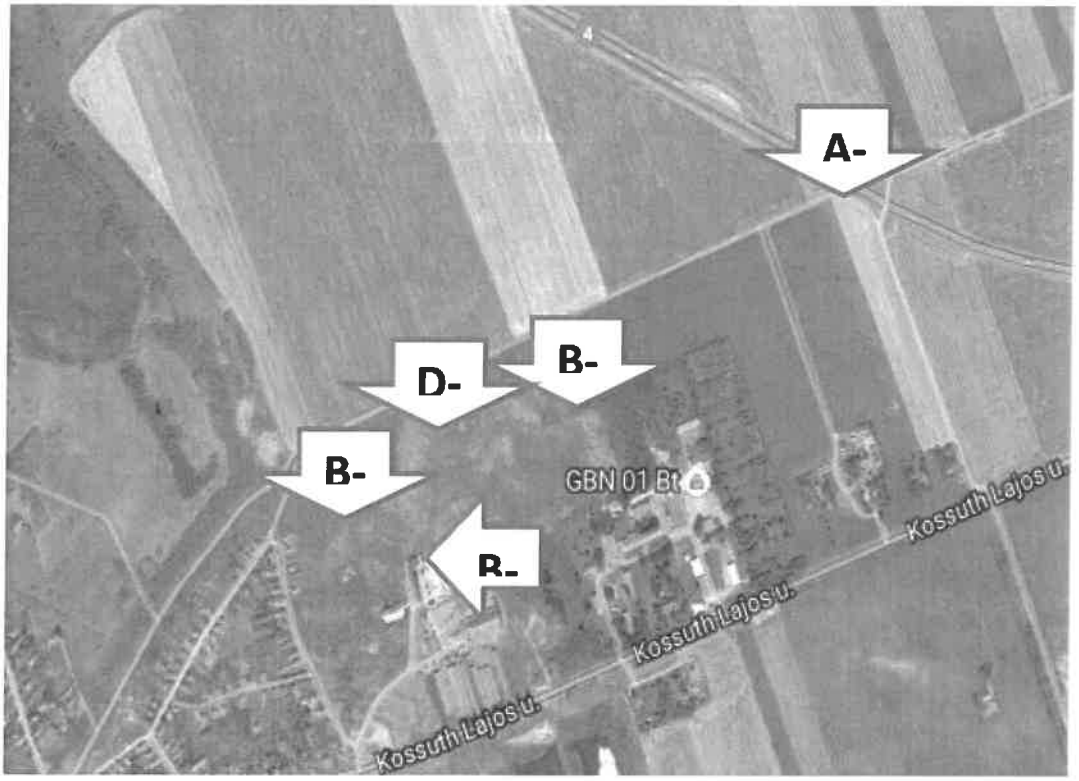
A **<u>D-1</u> monitoring kút** (Közép – Tisza – Vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség által 2002. december 3-án kelt, 3966-6/2002. számú szakhatósági állásfoglalásában megjelölt) EOV koordinátái és a helyszíni bejárás során regisztrált EOV koordinátái a valóságban ennél a műtárgynál is eltérő azonosíthatóságot mutattak, azonban a kút talajfelszín feletti fém csővezetéke, valamint az azt körbevevő betonkoszorú is megfelelő műszaki állapotban volt megtalálható (a legjobb műszaki állapotban lévő kút az összes közül), ezért ezen műtárgy újbóli feltárása, és újbóli kialakítása nem szükségszerű. A kút felújítása 2017. március 22-én megtörtént.
A kút ellenőrzés során regisztrált felújítás előtti műszaki állapotát, valamint a felújított kutat, és a régi és új kút egymáshoz viszonyított helyzetét, az alábbi fényképfelvételek szemléltetik.

A monitoring kutak elhelyezkedését az alábbi ábra szemlélteti.

A helyszíni bejárás alkalmával a KEVITERV PLUSZ KOMPLEX VÁLLALKOZÁSI KFT. által (mint a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának közbeszerzési pályázatán nyertes, a hulladéklerakó felülvizsgálatát, rekultivációs tervét, illetve tendertervét elkészítő szolgáltató) 2006. évben elkészített, 05-1020-02 munkaszámú, *„Tervezett állapot helyszínrajza-Törökszentmiklós"* című terven szereplő 10 db ***kiszellőztető kút*** (tervekben meghatározott EOV koordinátái alapján történő) megjelölése is megtörtént.

Az 5 db monitoring kutat jelenleg a 36600/66/2021.ált. számú vízjogi üzemeltetési engedély előírásai alapján kell üzemeltetni.

A talajvíz figyelő kutak újbóli kialakítását és mintavételezését, valamint a kiszellőztető kutak mintavételezését az önkormányzatunkkal kötött megbízási szerződés értelmében az **IMSYS Mérnöki Szolgáltató Kft.** (1033 Budapest, Mozaik utca 14/a.) végzi.

A Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály 2016. augusztus 31-én kelt, JN/KTF/01889-06/2016. számú határozatában Törökszentmiklós Város Önkormányzata részére előírta a rekultivált hulladéklerakó II. ütemben történő végleges rekultiválását, valamint a végső lezárást követően történő utógondozását a végleges lezárást követő 10 évig, de legfeljebb 2032. június 30-ig.
A határozat értelmében – *hivatkozva a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről szóló 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet 4. számú mellékletében foglalt tartalmi kötelezettségre* -, a rekultivált hulladéktest felszínén végleges záró rétegrendszert kell kiépíteni, majd az utógondozási feladatokat elvégezni.

A Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Kormányhivatal JN-07/61/02679-04/2019. ikt. számú felszólítása értelmében a végleges lezárásra vonatkozó részletese tervek benyújtását írta elő Önkormányzat részére.

IMSYS Kft. elkészítette és 2020. március 25-én benyújtotta illetékes Hatóság részére a 2020. március 12-én kelt, 204/2019. munkaszámú, *„Végleges rekultivációs engedélyes terv„* megnevezésű kérelmét. Hatóság nem kívánt külön engedélyt kiadni a végleges rekultiváció engedélyezésére, ezért a 2020. május 25-én kelt, JN/59/00235-06/2020. ikt. számú végzés keretében megszüntette az eljárást. Hatóság kiviteli terv szintű tartalommal rendelkező dokumentáció benyújtását várja el Önkormányzat részéről, melyre a 2020. május 25-én kelt, JN/59/00235-07/2020. ikt. számú határozat keretében 2020. december 31-ig adott határidőt.

Önkormányzat pénzügyi forrás hiányában nem tudja elkezdeni a végleges rekultiváció kivitelezési munkálatait, így a Hatóság által bekért adatok (beépítendő anyagok beszerzésének tervezett helyszíne, értékesítő/forgalmazó neve és címe) meghatározása nem teljesíthető.

IMSYS Kft. Önkormányzat felkérésére vállalkozik a meglévő monitoring eredményekre alapozó, szakértői dokumentáció (Msz.: 154/2020.) összeállítására, melyben megkéri Hatóságot, hogy engedje el vagy mérsékelje a végleges rekultiváció elvégzésére vonatkozó kötelezést hivatkozva a 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet 4. sz. melléklet 2.1. pontjában leírtakra. A dokumentáció benyújtását követően a Hatóság az átmeneti lezárást elfogadta végleges lezárásként a JN/59/00235-19/2020. iktatószámú határozatában, így nem kell a végleges lezárást megtervezni. A korábbi utógondozási engedély helyébe (JN/KTF/01889-05/2006.) helyébe ez az engedély lép, melynek értelmében az utógondozási időszak vége: 2030. november 30. Az új határozat értelmében kizárólag az alábbi utógondozási feladatokat kell ellátnia az Önkormányzatnak a jövőben: utak karbantartása, fű és cserjék gondozása (locsolás, kaszálás, pótlás), figyelő kutak monitoringja, táblák karbantartása. A figyelő kutakat további 10 évig kell mintázni új komponenskörre, emiatt a meglévő vízjogi üzemeltetési engedély (36600/3697-9/2017.ált. sz.) módosítását kell kérni a katasztrófavédelemtől 2021. január 31-ig, mely 2021-ben megtörtént. Minden tárgyévet követő év március 1-ig OKIR kapun HLR jelentést kell beküldeni a környezetvédelmi hatóságnak. Minden tárgyévet követő év január 31-ig OKIR kapun FAVI adatlapokat kell beküldeni a katasztrófavédelmi hatóságnak

Illegálisan hulladék helyzete

Az illegális hulladéklerakók potenciális szennyező- és fertőzőforrások. A kórokozók, a mérgező- és szennyezőanyagok a talajvízbe szivárogva veszélyeztethetik az élő és élettelen környezeti elemeket. A szél szintén messzire szállíthatja a könnyebb szemetet és a keletkező bűzt.
Az illegálisan lerakott hulladék nemcsak környezeti károkat okoz, hanem a lakosság közérzetét, a mindennapok komfortérzetét is hátrányosan befolyásolja.
A város közigazgatási területén évek óta problémát jelent az illegális hulladéklerakók megjelenése. A lakosság egy része a szabályozott elhelyezés helyett a hulladékot, az építési törmeléket, lomot a város elhagyott területein, vagy a városszéli utak mentén rakja le. Általános tapasztalat, hogy a város közelében található belterületi utak melletti árkok gyakran szemétlerakó helyekké válnak. A

guberálók szétvágják a zsákokat, a zsákokban lévő szemetet pedig szétterítik a területen. Később ezekre a területekre a lakosok újabb és újabb hulladékot szállítanak ki, így a szemét egyre nagyobb területet foglal el.

Évente átlagosan **380 tonna** hulladék kerül illegálisan közterületekre, erdőkbe, utcákra, terekre, zöldfelületekre. Ennek begyűjtése és elszállítása tetemes költséget jelent éves szinten. Annak ellenére történik mindez, hogy a lakosok évente egyszer igénybe vehetik a házhoz menő lomtalanítást, és a zöldhulladékot is havonta elszállítja a közszolgáltató a tavaszi és az őszi időszakban is, a hulladékudvar pedig díjmentesen vesz át többféleféle hulladékot.

Az illegális hulladék összegyűjtését időszakonként a tulajdonos – az önkormányzat – az eddigiekben megoldotta, de az utóbbi időben az illegálisan hulladéklerakás egyre nagyobb mértékben megjelent a városban. A teljes terület megfigyelésére, őrzésére sajnos nincs lehetőség. A mezőőrök, közterület felügyelők sűrűbben járőröznek a területen, és néhány alkalommal tettenérésre is sor került. A hulladék lerakását a környék beépítetlensége miatt a lakosok nem akadályozzák meg, nincs bejelentés a környezetszennyezésről.

2018-ban Hulladékgazdálkodási koncepció és feladatterv készült az illegális hulladék képződés visszaszorítására. A hulladékgazdálkodási koncepció és feladatterv célja a közterületen található illegálisan lerakott, elhagyott hulladék felszámolása, megszüntetése, a hulladékelhagyó magatartás jelenségének megváltoztatását, az ismétlődő lerakások megakadályozását célzó komplex program kidolgozása.

2019-ben az Önkormányzat az illegális szemételhelyezés visszaszorítása érdekében egy szervezett egységet a „hulladék kommandót" („zöld-kommandót" „zöld felügyelők") egyesületet hozott létre, mely civil és hatósági szervezetek együttműködésén alapul. A 2019. április hónaptól megalakult hulladék kommandó feladata az illegális hulladéklerakók tettenérése, felderítése, valamint a lakosság bevonásával és a civil szerveztek közreműködésével a környezettudatos szemléletformálás. Az Önkormányzat biztosított megfelelő forrást is ezen feladatok ellátására, valamint a tettenérés és az illegális hulladéklerakás felszámolásának ösztönzése érdekében érdekeltségi jutalomra is biztosított megfelelő forrást. A hulladék kommandó 2019-ben két alkalommal járt sikerrel, két tettenérést könyvelt el a működése során, amely szabálysértési eljárás megindításával zárult. 2020. évben Törökszentmiklós Városi Önkormányzat a város négy pontján számolta fel az illegálisan lerakott hulladék helyeket és egy alkalommal történt tettenérés. A hulladék kommandó mellett a közterület felügyelők és a mezőőrök is napi rendszerességgel végeznek kutató, felderítő munkát az illegális szemetelők visszaszorításának érdekében. Több szabálysértési eljárást kezdeményeztünk az illetékes hatóságnál a köztisztasági szabályok megsértésének alapos gyanúja miatt
Sajnos 2020-ban a járványhelyzet miatt a hulladék kommandó tevékenységét fel kellett függeszteni.

2019-ben és 2020-ban az illegális szemételhelyezés visszaszorítása érdekében az Önkormányzat felülvizsgálta a kihelyezett térfigyelő kamerákat és összegyűjtésre kerültek azok a pontok, ahol a leggyakoribbak az illegális hulladéklerakások. A Kommunális Kft-től beszerzésre kerültek a szelektív hulladékgyűjtő pontok pontos helyei, ugyanis itt a legtöbb alkalommal került sor illegális hulladéklerakásra az elmúlt években. A hulladékgyűjtő pontokhoz új kamerák kerültek kihelyezésre. Összesen 12 db térfigyelő kamera került beüzemelésre a hulladékgyűjtő pontok közvetlen környezetében.

2019-ben illegális hulladéklerakó táblákat helyezett ki az Önkormányzat a település különböző pontjain. Összesen 15 db tiltó tábla került kihelyezésre. A táblák kihelyezésének folyamata a következő időszakban is folytatódik, ugyanis a táblák esetleges pótlása, valamint újabb illegális hulladéklerakó helyek felmérése folyamatosan történik.

Szintén az illegális szemételhelyezés visszaszorítása érdekében felmérésre kerültek a szolgáltatási szerződéssel nem rendelkező lakosok száma, majd ezt követően 2019. májusától felszólításra kerültek, hogy a jogszabályban előírt kötelezettségüket teljesítsék, azaz kössenek szolgáltatási szerződést, vagy igazolják ennek hiányának érdemi okát. A felszólítások tükrében a települési lakosok folyamatosan érkeznek a hatóságunkhoz és igazolják a hulladékszállítási szerződésük meglétét. Közigazgatási eljárás megindítására jelen beszámoló elkészítésének idején nem került sor, figyelemmel a jogkövetői magatartások tudatosulására a felszólítások tükrében.

Köztéri hulladékgyűjtő edények számának növelése érdekében 2019-ben a Kommunális Kft. 30 db 30 literes hulladékgyűjtő edényzetet helyezett el a település különböző pontjain (Almásy u. és Kossuth u. kereszteződésénél a gimnázium oldalánál, Rossmann előtti rendőrlámpánál, Táncsics u. gyalogátkelőhely, Kossuth tér több pontjánál).

2019. évben a Törökszentmiklósi Roma Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete pályázatot hirdetett a város szegregált területén lévő utcákban élők számára „Mosolyporta" címmel.

A pályázattal a Törökszentmiklós Roma Nemzetiségi Önkormányzata ösztönözni szerette volna a szegregált területen élő lakosságot a környezetük szebbé, rendezettebbé, kulturáltabbá tételére. Az akció hozzájárult volna a városkép megjelenésének javításához. A díjak kiosztásával el akarták ismerni a jó példát mutató, erőfeszítéseket tevő magánszemélyeket. A fentieken túl a szegregált területen élő polgárokban erősítették volna ezzel a környezettudatosságot.

A "Mosolyporta" elismerés adományozásával a díjazottak az épület homlokzatára erősíthető táblát kaptak volna, amely minden arra járó számára hirdeti, az ott élők eredményét. Az elismerések adományozása példamutatásként szolgálna, egyúttal szemléletformáló hatása is lenne a tágabb közösség számára is. A tapasztalatok szerint ugyanis, ha a szomszéd falán ott van a tábla, akkor a környéken élők is jobban csinosítják a környezetüket.

A cím adományozásával az volt a cél, hogy Törökszentmiklós szegregált lakóterülete és magántulajdonú zöldfelülete a közterületekhez hasonlóan, folyamatosan karbantartott és rendezett megjelenésű legyen.

A pályázat feltétele, hogy a pályázónak helyi adó tartozása ne legyen, illetve rendelkezzen szilárd és folyékony hulladékszállítási közszolgáltatási szerződéssel, amelyet igénybe is vesz.

A verseny során a lakóházak előtti és körüli térségek rendezettségét, tisztaságát, a lakások küllemét, parlagfű-mentességet, gondozott ingatlanokat, az esztétikus összképet egy független bizottság értékelte volna, melynek tagja lett volna a roma önkormányzat elnöke, a város polgármestere, a roma önkormányzat által jelölt személy, a város főkertésze, a város főépítésze, a Polgármesteri Hivatal marketing referense és környezetvédelmi ügyintézője.

A pályázat első három helyezettje pénzjutalmat is kapott volna, a fent említett tábla mellett. Sajnos nem érkezett be pályázat.

2021-ben változások történtek az illegális hulladék elhelyezéssel kapcsolatos hatósági eljárásokban, ugyanis 2021. március elsején módosult a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban Szabs. tv.). A Szabs. tv. 196 § (1) bekezdése alapján:
A közterület, a közforgalom céljait szolgáló épület, vagy közforgalmú közlekedési eszköz **beszennyezése** (pl. levizeli, székletet ürít, az utcabútort, a buszmegálló vagy a hirdető oszlop bepiszkítása, épület falának, kerítésnek, autóbusznak összekenése sárral, fekáliával, koszos lével,

krétával vagy ezek lehányása) **köztisztasági szabálysértésnek minősül, helyszíni bírság kiszabásának van helye.**
A közterületen, a közforgalom céljait szolgáló épületben, vagy közforgalmú közlekedési eszközön történő **szemetelés** (pl. eldobja a cigi csikket, a sörös, boros üvegeket, papír zsebkendőt, almacsutkát, bármilyen csomagoló anyagot) **nem valósít meg szabálysértést, nincsen helye helyszíni bírság kiszabásának.**
Veszélyes hulladék közterületen történő engedély nélküli lerakása, elhelyezése vagy a nem kijelölt lerakóhelyen történő lerakása, elhelyezése **bűncselekményt valósít meg.**
A nem veszélyes hulladék (települési és nem települési hulladék) közterületen történő engedély nélküli lerakása, elhelyezése vagy a nem kijelölt lerakóhelyen történő lerakása, elhelyezése közigazgatási eljárás keretében vizsgálandó (már nem szabálysértés!)
Közigazgatási eljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező hatóságok:
1. települési hulladékkal kapcsolatos eljárás esetén a települési önkormányzat jegyzője
2. nem települési hulladékkal kapcsolatos eljárás esetén a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály.
Települési hulladék: háztartási és háztartási hulladékhoz hasonló szilárd hulladék.
Nem települési hulladék: építési- bontási törmelék, külterületen illegálisan lerakott nagy mennyiségű állati eredetű, bőr, köröm, csontok.

A fentiek tükrében tehát a közterületen lévő illegálisan elhelyezett kommunális hulladékok elszállításáról az Önkormányzat továbbra is gondoskodik. Illetve a közterületen elhagyott kommunális hulladékok esetében közigazgatási eljárás lefolytatására van lehetőség a 124/2021. (III. 12.) számú korm.rend. 2. § (3) bekezdése alapján, mely szerint a Ht. 86. § (11) bekezdésében meghatározott közreműködő hatóság a Ht. 61. §-a szerinti illegális hulladékelhagyás esetén hulladékgazdálkodási hatósági hatáskörében szabja ki a hulladékgazdálkodási bírságot. A hulladékgazdálkodási bírság kiszabása a hulladékgazdálkodási bírság mértékéről, valamint kiszabásának és megállapításának módjáról szóló 271/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet alapján történik és összege elérheti akár az 50.000 Ft-ot is.

2022. év januárban 26 illegális hulladék elhelyezéssel kapcsolatos eljárás van folyamatban Törökszentmiklós Város Önkormányzatának Hatósági Osztályán az illetékes ügyintézőknél. 8 esetben már kiment a határozat és kiszabásra került a hulladékgazdálkodási bírság.

2021. szeptember elsején az Innovációs és Technológiai Minisztérium az IFKA Közhasznú Nonprofit Kft. útján az illegális hulladéklerakók felszámolása érdekében a „Tisztítsuk meg az Országot!" projekt 2021. évben megvalósítandó I. ütemérő szóló 1598/2020 (IX.21.) Korm. határozat céljainak megvalósítása érdekében nyilvános pályázati felhívást tesz közzé megyei és települési önkormányzatok, egyházi jogi személyek számára. A pályázati támogatás tárgya: Az illegális hulladéklerakók felszámolása érdekében a „Tisztítsuk meg az Országot" Projekt 2021. évben megvalósítandó I. ütemének támogatása. A támogatás célja: az önkormányzati tulajdonú ingatlanokon, közterületen fellelhető illegálisan lerakott, elhagyott hulladék felszámolásának (összegyűjtésének, elszállításának és kezelésének és a pályázat adminisztrációjával, koordinációjával kapcsolatos projektmenedzsment jellegű feladatok ellátásának) elősegítése.
A város jelentős problémája, hogy ismeretlen személyek nagy mennyiségű illegális hulladékot (vegyes építési és bontási hulladék) helyeztek el az Önkormányzat tulajdonában lévő 0201/55 hrsz.-ú ingatlanon. A támogatásból az Önkormányzat az említett területen fellelhető illegálisan lerakott, elhagyott hulladékokat kívánja felszámolni. A támogatás egyszeri, vissza nem térítendő támogatásnak minősül, amelynek rendelkezésre bocsátása egy összegben, előfinanszírozással történik. A támogatás intenzitása 100%. Az igényelhető támogatás összege a szállítási és deponálási költségek tekintetében legfeljebb bruttó 20.000 Ft/m3. A maximálisan igényelhető támogatási összeg városok esetében max. bruttó 40.000.000 Ft. A pályázat benyújtásának határideje: 2021. szeptember

15 23:59 percig. A pályázat benyújtásra került, a pályázatot benyújtásáról szóló előterjesztést a Képviselő-testület elfogadta.

Veszélyes eredetű hulladékok helyzete

Az NHSZ Kétpó Kft. által üzemeltetett Törökszentmiklós 2110/14hrsz-ú ingatlanán megtalálható 4. számú hulladékudvar (5200 Törökszentmiklós, Kossuth Lajos utca) a megfelelő gyűjtőhelyek és gyűjtő edényzetek kialakításával a lakossági eredetű veszélyes hulladékokat térítésmentesen átveszi. A hulladékgyűjtő udvarba magánszemélyeknek naponta a felsorolt hulladékokból 100 kg-ot, a gumiabroncsból 200 kg mennyiséget szállíthatnak be térítésmentesen.

13 02 Olajhulladékok és folyékony üzemanyagok hulladékai (kivéve az étolajokat, valamint a 05, 12 és 19 fejezetekben felsorolt hulladékokat)
13 02 05* ásványolaj alapú, klórvegyületet nem tartalmazó motor-, hajtómű- és kenőolajok
13 02 06* szintetikus motor-, hajtómű- és kenőolajok
13 02 07* biológiailag könnyen lebomló motor-, hajtómű- és kenőolajok
15 Hulladékká vált csomagolóanyagok; közelebbről nem meghatározott abszorbensek, törlőkendők, szűrőanyagok és védőruházat
15 01 csomagolási hulladékok (beleértve a válogatottan gyűjtött települési csomagolási hulladékokat)
15 01 01 papír és karton csomagolási hulladékok
15 01 02 műanyag csomagolási hulladékok
15 01 03 fa csomagolási hulladékok
15 01 04 fém csomagolási hulladékok
15 01 07 üveg csomagolási hulladékok
15 01 10 veszélyes anyagokkal szennyezett csomagolási hulladékok(pl: üres festékes doboz, üres olajos kanna)
16 A jegyzékben közelebbről nem meghatározott hulladékok
16 06 03 gumiabroncs (1 m átmérő alatti)
17 Építési és bontási hulladékok (beleértve a szennyezett területekről kitermelt földet is)
17 04 fémek (beleértve azok ötvözeteit is)
17 04 01 vörösréz, bronz, sárgaréz
17 04 02 alumínium
17 04 05 vas és acél
20 Települési hulladékok (háztartási hulladékok és az ezekhez hasonló, kereskedelmi, ipari és intézményi hulladékok) beleértve az elkülönítetten gyűjtött hulladékokat is
20 01 elkülönítetten gyűjtött hulladék frakciók (kivéve 15 01)
20 01 01 papír és karton
20 01 02 üveg
20 01 21 fénycsövek
20 01 23* klór-fluor-szénhidrogéneket tartalmazó kiselejtezett berendezések
20 01 25 étolaj és zsír
20 01 31* citotoxikus és citosztatikus gyógyszerek
20 01 32 gyógyszerek, amelyek különböznek a 20 01 31-től
20 01 33* elemek és akkumulátorok, amelyek között 16 06 01, 16 06 02 vagy a 16 06 03 kódszám alatt felsorolt elemek és akkumulátorok is megtalálhatók
20 01 34 elemek és akkumulátorok, amelyek különböznek a 20 01 33-tól
20 01 35* veszélyes anyagokat tartalmazó, kiselejtezett elektromos és elektronikus berendezések, amelyek különböznek a 20 01 21 és 20 01 23 kódszámú hulladékoktól 20 01 36 kiselejtezett elektromos és elektronikus berendezések, amelyek különböznek a 20 01 21, 20 01 23 és 20 01 35 kódszámú hulladékoktól
20 01 39 Műanyagok
20 01 40 Fémek

3. táblázat NHSZ Kétpó Kft. törökszentmiklósi hulladékudvaron átadható hulladékok köre

20 02 01 Biológiailag lebomló hulladék

Zöldhulladék kezelés

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás körébe tartozó hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről szóló 3/2017. (VI. 12.) EMMI rendelet 4.§ (1) bekezdése értelmében a közszolgáltatónak a vegyes hulladékot és a bio-hulladékot, zöldhulladékot legalább az 1. mellékletben meghatározott gyakorisággal kell elszállítania az ingatlanhasználótól, mely április 1-től október 31-ig terjedő időszakra vonatkozóan az OTÉK szerint nagyvárosias, kisvárosias, kertvárosias lakóterület esetében legalább hetente egyszer; településközpont és intézményi vegyes, falusias, üdülőházas, hétvégi házas és az OTÉK szerinti egyéb területek esetében legalább kéthetente egyszer kell hogy megtörténjen.
November 1-től március 31-ig terjedő időszakra vonatkozóan a nagyvárosias, kisvárosias, kertvárosias lakóterület esetében legalább kéthetente egyszer; településközpont és intézményi vegyes, falusias, üdülőházas, hétvégi házas és az OTÉK szerinti egyéb területek esetében legalább havonta egyszer kell hogy megtörténjen.

Állati eredetű hulladékok

A lakosságtól történő átvételének lehetőségét az önkormányzat vizsgálja. 2022.évben ezen szolgáltatás kialakításának tervezése megtörténik.

Zöldfelület-gazdálkodás

A települések környezetállapotának megítélése a város zöldterületeinek és a zöldterület növényzetének (faállomány, virággal ellátott részei, növényzetei) esztétikai, valamint környezeti látványának értékelésén alapszik. A településen élő és azt felkereső ember közérzetét naponta jó vagy rossz irányba befolyásolja környezetének látványa, annak esztétikai, városképi vonatkozása. A látvány visszahat a településsel kapcsolatos értékítéletére, a településhez való kötődésére. A közösségek egyre inkább igénylik településük történelmi, táji arculatának megóvását, a helyi értékek védelmét. A települések környezetállapotának egyik meghatározó része a növényzet, a faállomány, amely szinte minden vonatkozásban javítja a települési környezet állapotát.
A zöldfelületek önmagukban fontos szerepet töltenek be a település életében, nem csak díszítenek, hanem a település klímájára, környezeti minőségére valamint a téralakulásra is hatást gyakorolnak. A város vonzerejének megítélése is javarészt a zöldfelületek állapotától, esztétikai megjelenésétől függ. A növényzettel borított területek vonatkozásában Törökszentmiklós város bővelkedik kifejezetten nagy, összefüggő zöldfelületekkel, amelyen belül alkalmazási céljaikat tekintve megkülönböztethetünk gazdasági és kondicionáló célú zöldfelületeket.

Funkcionalitásuk szerint a városban megjelennek a zöldterületek, mint közparkok, közkertek, temetők, sportpálya és az oktatási intézmények zöldterületei. Ezen zöldterületek összefüggővé alakításával egy kvázi zöldgyűrű kialakítására kerülhet sor. Zöldgyűrűk olyan övezetek Törökszentmiklós város belterületén két temető, a település nyugati részén a katolikus temető a 46. számú főút mentén pedig a református temető található. A katolikus temető bejáratainál fasor teszi esztétikusabbá a belépést a temető területére, ahol a terebélyes lombhullató és örökzöld fák gazdagítják a változatos növényállományt. Az eredetileg egységes református temetőt a 46. számú főút szeli ketté. A főközlekedési út mentén lekerítésre került református temető, szegélyei mellett nem került rendezésre a növényállomány, a vadon nőtt lícium, s vadrózsa bokrok mutatják a temető határait. A település északi részén található a sporttelep, amely területnek sem esztétikai sem védelmi célzattal kialakított növényállománya nincs.
A Törökszentmiklósi Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft. által üzemeltetett strand és kemping növényzete gazdag, az odalátogatók részére a dús zöldfelület látványa kiemelkedő esztétikai élményt nyújt, ugyanakkor a strand klímáját meglehetősen befolyásoló dús lombkoronaszint jótékony hatást gyakorol a nyári hőségérzetre.

A közterületi játszótereken gondosan kialakított zöldterületek a nyári hőségérzet csökkentésén, esztétikai élmény nyújtásán túl, a környezet és ember közti harmonikus együttélést hivatottak visszacsempészni a szabadidejüket töltő gyermekek világába. A zöldellő gyeppel rendelkező, fákkal szegélyezett játszótereken, a természet közelsége, a szabad környezetben eltöltött idő során szükséges kialakítani a környezet szeretetét a gyermekek világában, hogy felnőttként tiszteljék, s óvják a természetet. Mint arra a bevezető részben is kitértünk, a mezőgazdasági munkákat a városba betelepülő ipar egészíti ki. A városban a nagyobb cégek mellett több száz kis-és közepes vállalkozás működik elsősorban a kereskedelemben, a mezőgazdaságban, valamint a szolgáltatásban. Az ipari területek közvetlen környezetében elvárható, hogy megjelenjenek a vonalas jellegű zöldfelületek, amelyek nem csupán esztétikai szempontból szükségesek, hanem kielégítik a zajvédelemmel, levegővédelemmel szemben támasztott igényeket. Jelenleg Törökszentmiklóson a Mezőtúr irányába vezető út mellett egy nyárfasor, valamint az ipari park területén a lakóterületektől 1,15 ha összterületű vegyes fafajú növények képviselik az iparterületi fásítást. A fő utca (Kossuth L. utca) és a jelentősebb utak mellett kifejlett fasorok találhatók. A település utcáin a fasorok nagy része vegyes állományú/vegyes telepítésű. A főút település-szegélyekhez közeli részein az út menti zöldsáv kiszélesedik, a jelenleg kihasználatlan, gyepes zöldsáv lehetőséget teremt a jelenlegi változatos állományú, kétoldali egyszeres fasor mellett egy út menti második, egységes telepítésű fasor kialakítására. A jelenlegi változatos állományú, csaknem minden telek előtt más fajból telepített fasorban, pl. akác, gömbakác, japánakác, platán, vérszilva, kőris található. Az Almásy út mellett meghatározó jelentőségű fasor húzódik, amely a településképben is fontos szerepet tölt be, hiszen az utca a vasútállomástól a városházáig vezet. Kedvezőbb lenne, ha az utcafásítás egyetlen faj egységes telepítésével valósult volna meg. Jelenleg azonban az út északi végén változatos fasor található, majd folytatásában dél felé, az út nyugati oldalán, tájidegen erdei fenyő-sort telepítettek, míg a másik oldalon vegyes állományban folytatódik a fasor.
Az intézményi zöldfelület gazdálkodásról is szükséges említést tenni, hiszen a kertek, a változatos növények betelepítése emeli városunk arculatának esztétikai színvonalát. Intézményeink „virágos kertje" sajnos nem mondható impozánsnak vagy dúsnak.

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat 2020. évben őszi fásítási akcióprogramot hirdetett, mely program keretében a város lakosai az ingatlanjaik előtti-melletti közterületekre igényelhetnek fás szárú növényeket. A városi főkertész szakmai közreműködésével kerültek meghatározásra az igényelhető díszfák listája, mely fák elsősorban gömbkoronával rendelkező, 6 m-nél magasabbra nem növő, tehát a légvezetékek alatt elférnek, szárazság és várostűrőek.

Cél: egységes utcakép kialakítása, figyelembe véve az ingatlantulajdonosok, közszolgáltatók igényeit is.
A minden évben kötelezően elvégzésre került E-ON gallyazások, melyek a növények esztétikai és díszítőértékét, valamint termésbeérését is teljesen figyelmen kívül hagyják, kedvezőtlen irányba befolyásolják az egységes utcakép kialakítását, valamint annak megtartását. Éppen ezért a városi főkertész szakmai felügyeletével a fák nyugalmi időszakában (lombhullás után, de még lombfakadás előtt) megkezdődnek a szakszerű, önkormányzatunk által elvégzésre kerülő gallyazási munkálatok.

Levegőszennyezettség

A város földrajzi elhelyezkedése, a domborzati nyitottság és az átlagos szélerősség következtében a levegőben lévő szennyezőanyagok gyorsan elhagyják a város légterét. A város geográfiai elhelyezkedéséből adódóan a levegőben lévő szennyező anyagok koncentrációját elsősorban a helyi emissziók határozzák meg. A legjelentősebb helyi kibocsátások az alábbi tevékenységi körökből származnak:

- Ipari, mezőgazdasági és szolgáltatói tevékenységek emissziói,
- Lakossági - elsősorban fűtési eredetű - légszennyezés,
- Közlekedés

- Természetes eredetű légszennyezés

Törökszentmiklós város levegő minőségének, szilárd részecske (PM) szennyezettségének (levegőjét minőségben meghatározó) meghatározásában döntő jelentőségűek a gépjárművekből származó gázok. A közúti gépjárművek égéstermékei között szerepelnek nitrogén-oxidok (NOx), szén-monoxid (CO), szén-dioxid (CO_2), nem-metán szénhidrogének (NMHC), kéndioxid (SO_2), formaldehid (HCHO) és egyéb aldehidek, benzol, toluol, peroxi-acetil-nitrát (PAN), akrolein, ammónia, hidrogén-cianid, hidrogén-szulfid, metán és metanol. Az égéstermékek emberi egészségre gyakorolt káros hatásai igazán csak az utóbbi két évtizedben jellemzőek. Azonban a település mezőváros jellege miatt a levegő szálló por szennyeződése a város körül elterülő, művelésbe vont földekről eredeztethető, amely port az Észak, Észak-Kelet-i szélirány a város centrumába tereli. Minél kisebb részecskék alkotják a szálló port, annál nagyobb lehet az egészségkárosító hatása, így okozva gyulladást és légúti megbetegedéseket.

A városban tapasztalható ipari termelés csökkenésével, jelentősen mérséklődött az üzemek légszennyező anyagkibocsájtása is Az ipari telepek a legkülönfélébb tevékenységet (folyamatosan vagy csak időszakosan/szakaszosan) végzik, ezáltal minden telepnek más és más a kibocsátásra kerülő szennyezőanyag összetétele/koncentrációja, valamint annak mennyisége. A településen mért összes szennyezőanyag-kibocsátás az elmúlt tíz évben csökkenést mutat: különösen nagy a visszaesés a szén-monoxid, a kén-dioxid és a szilárd anyagok kibocsátása terén. A bejelentett adatok alapján a levegőbe jutó szén-monoxid és a kén-oxidok kibocsátásának közel teljes egészét az ipar, azon belül is a téglagyártással foglalkozó Referencia Kft. termelte, míg a szilárd anyag és a nitrogén-oxid kibocsátást illetően az összes városi kibocsátás kb. harmadát okozta. 2015. évben a téglagyártással foglalkozó Referencia Kft. működése leállt, a telephely felszámolása folyamatban van, mindezek mellett a Kft. által hátrahagyott bányagödrök rekultivációja kérdéses. A levegőbe kerülő szilárd anyag elsősorban a kisméretű részecskék révén hordoz egészségügyi kockázatokat: a légzőszervekbe kerülve köhögést, nehézlégzést válthat ki, állandósulása növeli az asztma, a krónikus légcsőhurut, tüdőrák kialakulásának veszélyét.

Szennyező pontforrások	Kibocsájtott szennyezőanyag
Radar Holding Zrt. (felszámolás alatt)	Aceton, METOXI PROPIL-(2)-ACETÁT
CLASS Hungária Kft.	Hexanolok, Trimetil-benzolok, Propil-alkoholok, Szén-monoxid, nitrogénoxidok, Etilén-glikol
Alox Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Sósav és egyéb szervetlen gáznemű klór vegyületek
Dahlander Termelő-Szolgáltató És Kereskedelmi Betéti Társaság	Formaldehid
Szem-Ma Gyártó, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	Toluol, Xilol, aceton
Tm Öntöde Kft	Szén-monoxid, nitrogénoxidok, por
G.T.P. Kabin Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Toluol, Aceton, Butil-acetát, Szén-dioxid
PRÄZI-HUNGARIA ASSETS Kft.	Butil-alkohol, Hexán, Paraffin-szénhidrogének C9-től
Pri-Mo-ra 2000 Kft.	Toluol, Aceton, Butil-acetát
Lindström Szolgáltató Kft.	Szén-monoxid, nitrogénoxidok
Agro-Contakt 2000 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Etil-acetát/ecetészter/ ecetsav-etil-észter, Izo-butil-acetát
Mar-Ne-Váll Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Szén-monoxid, Nitrogén-oxidok

4. táblázat 2020-ban levegőszennyező pontforrások Törökszentmiklós területén

A nitrogén-oxidok emisszióját illetően a CLASS (19%) a legnagyobb önálló aránnyal, ugyanakkor kiemelendő, hogy a nitrogén-dioxid legfőbb forrása mégis a közlekedés. Habár nem szokás a légszennyező anyagok közé sorolni, de itt tárgyaljuk a településen működő telephelyek szén-dioxid-kibocsátását. A CO_2 az általunk belélegzett levegő természetes alkotóeleme, jelenléte többek között a Föld vulkáni működésének, széntartalmú anyagok bomlásának és égésének köszönhető. A jelenlegi levegőben mért térfogatszázalék-aránya az üvegházhatás növekedése szempontjából jelent problémát. Az üvegházhatást a metán és a dinitrogén-oxid, valamint legnagyobb mértékben a CO_2

képes fokozni, ami globális éghajlatváltozást okoz, közvetett módon pedig a szélsőséges időjárás gyakoriságát növeli.

Törökszentmiklós Város közigazgatási területén a dokumentáció felülvizsgálatakor (2020. augusztus 28.) összesen 311 db telepengedéllyel rendelkező és/vagy regisztrált vállalkozás működik.

A légszennyezettség kapcsán fontos kiemelnünk, hogy a táblázatban feltüntetett adatok csak a telephelyi környezeti levegőszennyező pontforrások kibocsátását tükrözik, amelyek ellenőrzötten és határérték alatt bocsátják ki a környezeti levegőszennyező komponenseket.
Mindazonáltal a közlekedés és lakosság részéről érkező szennyezésről azonban nem állnak rendelkezésre folyamatosan mért adatok. Mindenképpen meg kell jegyezni, hogy ezek volumene és összetétele komolyabban befolyásolhatja a városi levegő minőségét - kimondottan a téli fűtési szezonban a vegyes tüzelés, mint a technológiai fejlesztéseket végrehajtó, elenyésző számú ipari szereplő. A szálló por kialakulása azonban sokkal jelentősebb a főbb közlekedési útvonalak mentén, valamint a téli időszakban a lakossági széntüzelés esetén. Gáztüzelés esetén a füstgázok kedvező légszennyezőanyag kibocsátása mellett igen fontos, hogy nem keletkezik a vegyes tüzelésre jellemző salak és hamu, mely kiporzása révén, illetve hulladékként (elhelyezési problémák) okoz zavaró hatást. A fűtési emisszió nem elhanyagolható – főként a nitrogén-oxidok esetében. Ezért elsősorban a fűtési idényben jelentkező levegőminőség romlás a jellemző, mely a légszennyező anyagok feldúsulásának kedvező időjárási és mikro klimatikus viszonyok (inverziós jelenségek) miatt akár érzékszervileg is észlelhető. A lakossági egyedi fűtőberendezések nem kötelezettek bejelentésre, a megfelelő környezetvédelmi előírásokat a tüzelő berendezések gyártóinak kell betartaniuk.
Azonban sajnos az is előfordul, hogy a vegyes tüzelésű kazánokban olyan hulladék anyagokat, égetnek el (pl. műanyag flakon, fáradt olaj, gumi, stb.), amelyek vagy önmagukban is veszélyesek, vagy égéstermékük toxikus. Ugyanakkor a gázfűtésre való áttérés környezeti és elsősorban környezet-egészségügyi hátrányai is láthatóak: Az egyébként környezetbarátnak titulált gázfűtés előnyei akkor érvényesülnek, ha az égéstermékeket kéményen vezetik el. A gázfűtés széleskörű elterjedésében az elmúlt tíz-tizenöt évben nagy szerepet játszó „parapet" gázkonvektorok azonban az égéstermékeket általában az ablakok alatt vezetik ki a szabadba. Az ilyen készülékekkel ellátott többszintes lakóépületeket főként nitrogén-oxidból és szén-monoxidból álló "szennyezőanyag burok" veszi körül, amely fűtési időszakban lehetetlenné teszi a normális szellőztetést – növelve a beltéri légszennyező anyagok koncentrációját. Ezzel kapcsolatban kell megemlíteni a belsőtéri légszennyezettség problémáját is, aminek egyre nagyobb jelentőséget tulajdonítanak a szakemberek az allergiás betegségek kialakulásában. Viszont ez a legösszetettebb és legkevésbé feltárt problémakör a légszennyezés és az emberi egészség vonatkozásában. További hátrányként említhető még, hogy a gáztüzelésre való áttérés környezeti hatása–elsősorban a falusias jellegű kertes családi házas övezetekben - ugyanakkor kettős. Egyrészt a fűtési eredetű légszennyezés káros összetevőinek összes kibocsátása csökken, ill. összetétele megváltozik. Másrészt a hagyományos, természet-közeli falusi életmódból eredő hasznosításra való törekvés – vagyis a hulladékképződés tradíciókon alapuló minimalizálása –visszaszorul, majd eltűnik. Így ami különösebb környezeti veszélyeztetés nélkül a falusi tűzhelyben elégethető volt (pl. papír), az most a kommunális szilárd hulladék közé kerül, növelve annak elszállítandó mennyiségét – ami a közlekedési eredetű légszennyezés növekedéséhez járul hozzá.

A kommunális eredetű légszennyezések között meg kell említeni a kerti hulladékok égetését és a parlagterületek, tarlók felgyújtását, mely számos kellemtelenséget okoz a közvetlen és tágabb környezetüknek. Jelentős egészségügyi kockázatot jelentenek továbbá a lakosság által egyedi fűtésű berendezésekben és nyílt téren elégetett műanyag, gumi és egyéb (laminált lemez, pozdorja bútorelemek, stb.) hulladékokból felszabaduló toxikus és rákkeltő anyagok.
A levegő védelméről szóló 306/2010.(XII.23.) Korm. rendelet 4.§ értelmében "Tilos a légszennyezés, valamint a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése, továbbá a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz".

A 34.§ (1) bekezdés értelmében „A területi környezetvédelmi hatóság vagy a járási környezetvédelmi hatóság a levegővédelmi követelményt megsértő természetes és jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet részére, a jogsértő tevékenység megszüntetésére, illetve a mulasztás pótlására való kötelezéssel egyidejűleg, - ha jogszabály másként nem rendelkezik - levegőtisztaság-védelmi bírságot szab ki, mely a rendelet 9.számú mellékletének 18. pontja alapján 100.000,-Ft-ig terjedhet.

A bizonyító erejű lakossági bejelentések esetében (nyílt téri hulladék, kerti hulladék vagy avar égetésére vonatkozóan) a szükséges hatósági eljárást a területi környezetvédelmi hatóság vagy a járási környezetvédelmi hatóság haladéktalanul elindítja.

A város egyes területein, - melyek között falusias, kertvárosias és nagyvárosias beépítésű lakóterület is van időszakosan kifejezetten zavaró állattartási eredetű bűz érezhető. Általában a lakossági panaszbejelentések egyik forrása, a rossz állattartási gyakorlat miatt bekövetkező egymás szomszédságában lakó/élő személyek konfliktusa.
Azt is el kell fogadni, hogy a bűz mértéke és zavaró hatása is eléggé szubjektív fogalom. Ami egy településközpontban/városközpontban élő embernek akár zavaró is lehet, az egy működő és élő falusias jellegű élettérben - ahol állatot is tartanak - természetes környezeti állapotként elfogadható, amennyiben az állategészségügyi és közegészségügyi alapfeltételeket betartják.

Korábban hazánkban az önkormányzatok helyi rendeletben szabályozhatták a településen a haszonállattartást. Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény módosítása értelmében azonban a haszonállatok tartását korlátozó, megtiltó önkormányzati rendelkezéseket – például állattartási övezetekre vonatkozó előírások, tartható állatok száma - hatályon kívül kellett helyezni. Így tehát önkormányzati rendelet nem korlátozhatja egyebek mellett sertés, szarvasmarha vagy ló tartását sem. Az intézkedés célja volt az állattenyésztés, illetve a növénytermelés egyensúlyának helyreállítása, a korábbi falusi állattartás hagyományainak felélesztése, a mezőgazdasági munka szerepének erősítése, a háztáji állattartás növelése.

Mindez azonban nem jelent feltételek nélküli állattartást: az állatok tartása ugyanis nem veszélyeztetheti az emberek és állatok egészségét, jólétét, és nem károsíthatja a környezetet. A jövőben ugyanúgy be kell tartani az állategészségügyi, közegészségügyi, állatjóléti, környezetvédelmi, illetve természetvédelmi szabályokat, előírásokat, ahogy eddig. Csak épp nem tiltható meg a baromfitartás valakinél azért, mert a háza egy város turisztikailag kiemelt övezetében van. Haszonállat tartással kapcsolatban fajtól függően több törvény és rendelet van, melyek aktuális tartalmát a jogkövető állattartóknak ismerniük kell, melynek megismerésében igény szerint az önkormányzat megpróbál segítséget nyújtani.
Az állatok tartása során biztosítani kell

– Az egymásra veszélyt jelentő, egymást nyugtalanító állatok elkülönítését.

– Az állattartónak gondoskodnia kell az állat igényeinek megfelelő rendszerességű, de legalább napi egyszeri ellenőrzéséről.

– Szintén az állattartó kötelessége, hogy biztosítsa az állat megfelelő és biztonságos elhelyezését, szakszerű gondozását, valamint hogy megakadályozza az állat szökését. A megkötve tartott vagy mozgásában egyéb módon korlátozott állat számára is meg kell teremteni azonban a zavartalan pihenés és a sérülésmentes mozgás lehetőségét.

– A kedvtelésből tartott állat ürülékét az állattartó a közterületről köteles eltávolítani.

– Az ember környezetében tartott állat tartásával felhagyni nem szabad. Tilos az állatot elűzni, elhagyni vagy kitenni.

– Az állattartás céljára szolgáló létesítmények építésére és karbantartására az építésügyi, az állat-egészségügyi, a környezet- és természetvédelmi, valamint a közegészségügyi jogszabályok rendelkezései az irányadók.

Állattartás kapcsán is érvényesülnek a Polgári Törvénykönyv szomszédjogra vonatkozó előírásai. A tulajdonos az állattartás során is köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amellyel másokat, különösen szomszédait szükségtelenül zavarná, vagy amellyel jogaik gyakorlását veszélyeztetné. Egyes személyek fokozott érzékenysége nem járhat azzal a következménnyel, hogy a szomszéd az államigazgatási hatóság által engedélyezett és ellenőrzött állattartói tevékenység megszüntetésére kényszerüljön. Olyan kertes, családi házakkal beépített környezetben, ahol az állattartás megengedett és szokásos, a haszonállattartás, például a csirkenevelés önmagában nem kifogásolható.

Az állattartás azonban nem lehet olyan mértékű, hogy azzal a szomszédos ingatlan tulajdonosait szükségtelenül zavarjuk. Aki állatot tart, az általános szabályok szerint felel azért a kárért, amelyet az állat másnak okoz.

Zajszennyezettség

A zaj az emberi szervezetre különböző hatásokat gyakorol. Ezek függenek fizikai paramétereitől, (hangnyomásszintje, időbeni lefutása, stb.) információtartalmától, de az egyének érzékenységétől, lelki és fizikai állapotától is.

A zaj hatásait 4 fő csoportra lehet osztani:

- -30 dB fölött pszichés
- -65 dB fölött vegetatív idegrendszeri
- -90 dB felett hallószervi
- -120 dB felett a - fájdalomküszöb fölött - fizikai fájdalmat okozó hatásairól beszélhetünk.

Az emberben feszültségérzet alakul ki, hamarabb elfárad, reakcióideje megnő. A 35-38 dB-es zajban az emberek túlnyomó részénél az alvás felületesebbé válik. a „REM" fázisok nem kellően mélyek, esetenként felébredés is bekövetkezhet. A 60-70 dB-es zaj vegetatív idegrendszeri hatásokat okoz. Gyakori a fejfájás, megnő a vérnyomás, pulzusszám, emésztési- keringési zavarok léphetnek fel, de előfordulhat végtagzsibbadás is. A 70 dB-es zaj hatására az emberek 33 %-a felébred. A 85 dB fölött, hosszabb behatási időt követően a fenti tüneteken kívül maradandó halláskárosodás is bekövetkezhet. Természetesen, fenti adatok tájékoztató jellegűek, mivel a zaj meglehetősen egyénfüggő. Ugyanaz a zaj az egyik embernél okoz valamilyen károsodást, a másiknál nem. Az emberi szervezet képes valamilyen szinten alkalmazkodni, különösen igaz ez az állandó zajokra. Különösen alkalmas a nyugalom megzavarására az a –nem kívánt- hangjelenség, amelynek információtartama is van (pl. szórakozóhely környezetében az utcán beszélgetés). A helyi zajszennyezés kibocsátói között elvétve szerepelnek ipari, illetve kisipari, szolgáltató tevékenységet bonyolító telephelyek, mindössze a Kossuth Lajos utca 87. szám alatt működő TM Öntöde az, amelynek egyes termelési szakaszai nagyobb zajhatást váltanak ki. Ennek az üzemnek az Ipari Parkba történő áthelyezése továbbra is napirenden van, hiszen lakóövezeti ingatlanok közé ékelődve működik a nehézipari üzem.

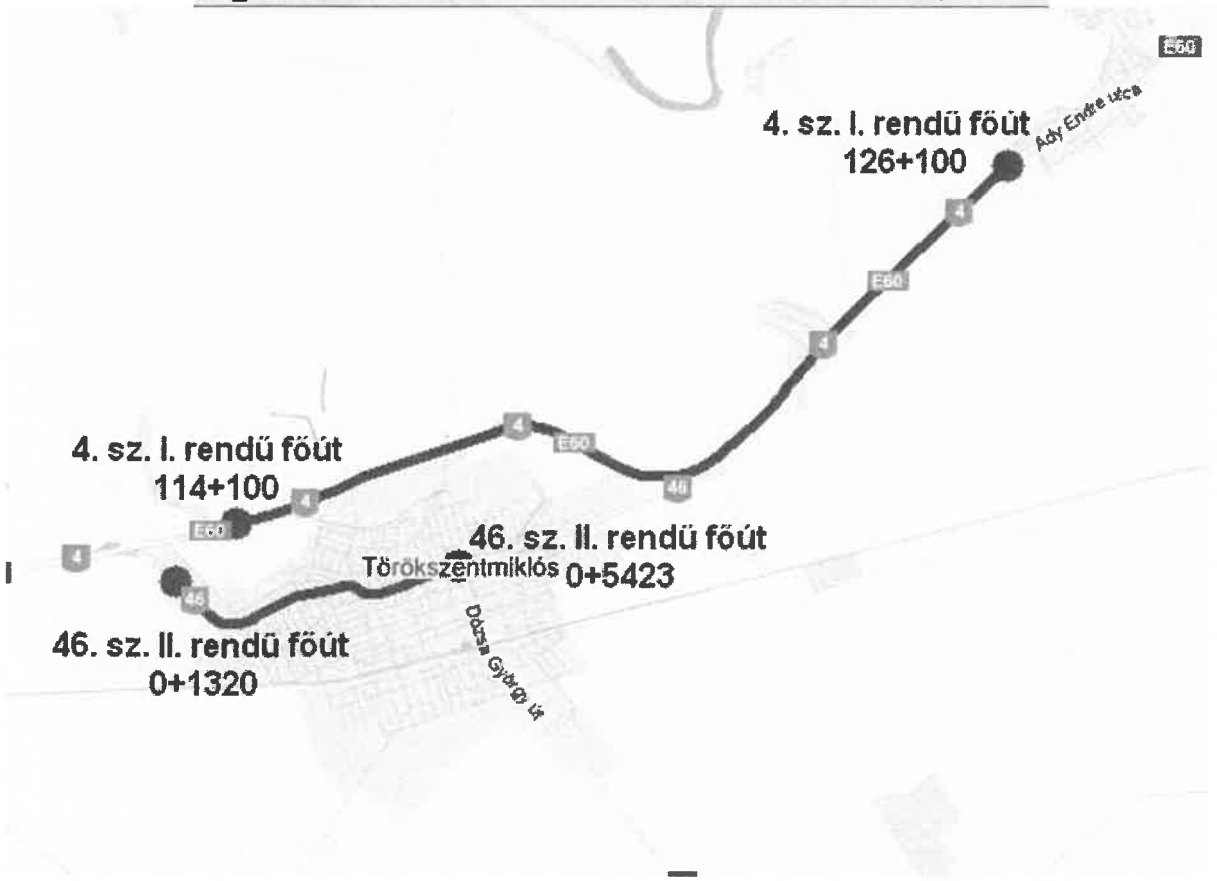
A mezőgazdasági tevékenységek zajkibocsátásával fokozottan érdemes számolnunk Törökszentmiklós esetében, habár a termelő berendezések zaja csak elvétve okoz panaszt a termelés külterületi lokalizációjából adódóan.

Törökszentmiklós 4. számú és 46. számú közúti közlekedésének zajtérképe

Törökszentmiklós településén érintett útszakaszok 4. számú közút I. rendű főút 114+100 km szelvénytől 126+100 km szelvénytől (11,569 km hosszú) és 46. számú közút II. rendű főút 0+1320 km szelvénytől 0+5423 km szelvénytől (3,849 km hosszú) útszakaszok zajtérképe

Érintettség adatok -Lden mutató - azon személyek becsült teljes száma (100-ra kerekítve), akik olyan lakóépületekben élnek, ahol a legzajosabb homlokzatot érő zajterhelés 4 m-rel a talajszint fölött meghatározott Lden értéke a következő sávok valamelyikébe esik: 55-59, 60-64, 65-69, 70-74, >75 dB.

Érintettség	Lakosságszám	Iskolák, óvodák száma	Kórházak száma
55-59 dB	500	0	0
60-64 dB	200	2	1
65-69 dB	2900	4	1
70-74 dB	0	1	0
≥75 dB	0	0	0

8. ábra Zajtérképezett útszakasz (Forrás: web.kvvm.hu/zajterkepek/)

Érintettség adatok -Léjjel mutató - azon személyek becsült teljes száma (100-ra kerekítve), akik olyan lakóépületekben élnek, ahol a legzajosabb homlokzatot érő zajterhelés 4 m-rel a talajszint fölött meghatározott Léjjel értéke a következő sávok valamelyikébe esik: 50-54, 55-59, 60-64, 65-69, >70 dB.

Érintettség	Lakosságszám	Iskolák, óvodák száma	Kórházak száma
50-54 dB	200	1	0
55-59 dB	1900	2	1
60-64 dB	1100	4	1
65-69 dB	0	0	0
≥70 dB	0	0	0

Érintettség adatok - csendes homlokzat és fokozott zajszigetelés - Lden mutató - ahol az információk rendelkezésre állnak, meg kell adni, hogy a felsorolt zajtartományokon belül hányan laknak olyan lakásokban, amelyek rendelkeznek

a) a zaj elleni fokozott hangszigeteléssel, ami az épületnek a környezeti zajok egy vagy több típusa elleni fokozott hangszigetelését jelenti, olyan szellőző vagy légkondicionáló berendezésekkel, amelyek mellett a környezeti zaj elleni fokozott hangszigetelés biztosítható. Fokozott hangszigeteléssűnek kell tekinteni azokat a homlokzatokat, ahol a meghatározott stratégiai küszöbértéket vagy környezeti zajterhelési határértéket meghaladó zajterhelés miatt, zajvédelmi intézkedés hatására olyan nyílászárókat építettek be, amelyekkel a helyiségekben a belső téri zajterhelési határértékek teljesülnek;
b) csendes homlokzattal, ami a lakóépületnek azon homlokzatát jelenti, ahol az adott típusú zajforrás által kibocsátott zaj Ldenértéke a talajszint felett 4 méterrel és a homlokzat előtt 2 méterrel mérve több, mint 20 dB-el kisebb a legzajosabb homlokzatot érő zajterhelésnél.
c)

Érintettség	Csendes homlokzat	Fokozott hangszigetelés
55-59 dB	0	n.a.
60-64 dB	0	n.a.
65-69 dB	1600	n.a.
70-74 dB	0	n.a.
≥75 dB	0	n.a.

Érintettség adatok – csendes homlokzat és fokozott zajszigetelés–Léjjel mutató - ahol az információk rendelkezésre állnak, meg kell adni, hogy a felsorolt zajtartományokon belül hányan laknak olyan lakásokban, amelyek rendelkeznek

a) a zaj elleni fokozott hangszigeteléssel, ami az épületnek a környezeti zajok egy vagy több típusa elleni fokozott hangszigetelését jelenti, olyan szellőző vagy légkondicionáló berendezésekkel, amelyek mellett a környezeti zaj elleni fokozott hangszigetelés biztosítható. Fokozott hangszigeteléssűnek kell tekinteni azokat a homlokzatokat, ahol a meghatározott stratégiai küszöbértéket vagy környezeti zajterhelési határértéket meghaladó zajterhelés miatt, zajvédelmi intézkedés hatására olyan nyílászárókat építettek be, amelyekkel a helyiségekben a belső téri zajterhelési határértékek teljesülnek;
b) csendes homlokzattal, ami a lakóépületnek azon homlokzatát jelenti, ahol az adott típusú zajforrás által kibocsátott zaj Ldenértéke a talajszint felett 4 méterrel és a homlokzat előtt 2 méterrel mérve több, mint 20 dBlel kisebb a legzajosabb homlokzatot érő zajterhelésnél.

Érintettség	Csendes homlokzat	Fokozott hangszigetelés
50-54 dB	0	n.a.
55-59 dB	1300	n.a.
60-64 dB	400	n.a.
65-69 dB	0	n.a.
≥70 dB	0	n.a.

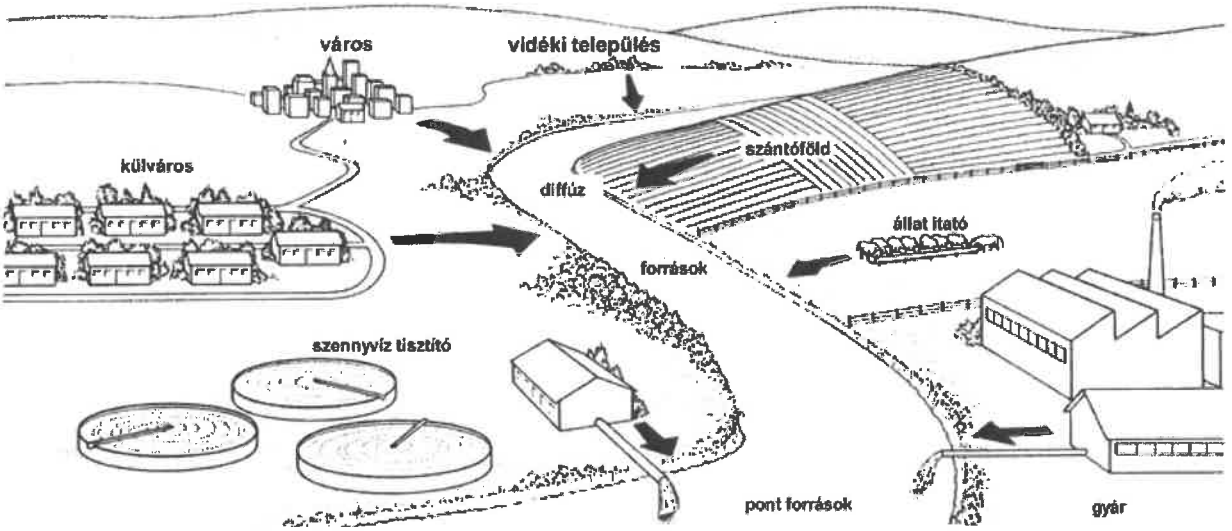
Érintett terület, lakóépület és lakosságszám adatok
Az Lden>55, 65, illetve 75 dB zajterhelésű terület teljes (km^2-ben kifejezett) nagysága. Minden ilyen területre meg kell adni az ott lévő lakóépületek és az ezeken élő emberek becsült teljes számát (100-ra kerekítve).

Érintettség	Terület km^2	Lakosságszám	Lakóépületek
55 dB	4,906	3600	300
65 dB	1,156	2900	200
75 dB	0,179	0	0

Kimondott zajterhelést a lakott területre a terménysz állítás, a munkagépek földekre történő ki- és befelé irányuló forgalma, valamint a lefejtés-átfejtés folyamata jelenthet. A közúti forgalom zaja a korábban említetteknél egyenletesebb és volumenét tekintve erősebb hatásnak teszi ki a lakosságot.

A közúti zajszennyezés által érintett sávok a főutak és a vasúti fővonal által szegélyezett területeken találhatóak. Ugyan a 4-es főút már északról elkerüli a várostestet, de mivel a 46-os főutat nem érinti, annak teher- és személygépjármű forgalma kénytelen igénybe venni a belterületi utakat, jelentős zajterhelést okozva a Dózsa György és Kossuth Lajos utcákon. A probléma feloldása érdekében az M4-es autóút tervezett helyi szakaszának megépüléséhez kapcsolódva szükséges rendezni a 46-os út fogalmának városon kívüli elvezetését, mivel az út forgalmának növekedése várható a várostól délre eső térség autó-út kapcsolatának létrejöttével.

A lakott területek egyik zavaró zajcsoportját a különböző szórakoztató létesítmények is jelenthetik (éttermek, söröző̈k, presszók, szabadtéri rendezvények), azonban az elmúlt 5 évben jelentős mértékben (30%-al) lecsökkent ezen szabadidős létesítmények száma, melyek a rendeltetésszerű használaton túlmenően a közönségforgalomból adódó zajjal is terhelték a környezetüket.
Az elmúlt 3 évet figyelembe véve megállapításra került, hogy a Törökszentmiklós Város Polgármesteri Hivatala által 2004. évben beszerzésre került CEL-490 C1/K1. zajmérő készülék, valamint a hozzá tartozó CEL-110/1. akusztikus kalibrátor, jegyzői utasításra történő alkalmazása nem volt szükségszerű, mivel lakossági panaszbejelentés az üzemi és szabadidős létesítményektől származó zajterheléssel kapcsolatban nem érkezett.

9. ábra Vízszennyezések (Forrás: THYLL 1998)

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet 4.§ (1) bekezdésének értelmében – Zaj- és rezgésvédelmi ügyekben a hatósági jogkört - a (3)-(4) bekezdésben foglalt kivételekkel - a települési önkormányzat jegyzője gyakorolja.

Talajszennyezettség, vízszennyezettség

A talajt szennyező kibocsátások feltárása és megszüntetése, a talajok minőségének – és ezzel összefüggésben a termőképességük – megtartása kiemelten fontos feladat, hiszen mint a korábbiakban elemeztük, a termőföld a várostérség legfontosabb természeti erőforrása, a helyi agrárgazdálkodás alapegysége. A Törökszentmiklóst körülölelő csernozjom talajok kiváló- és jó termőképességgel rendelkeznek, ugyanakkor foltokban megtalálhatóak a belvíz és a magas talajvízszint által fenyegetett szolonyeces talajok, melyeken kockázatokat rejt a szántóföldi művelés fenntartása. A talajszennyezés forrásai lehetnek a mezőgazdasági területek esetében az intenzív művelésből adódóan a szükségesnél nagyobb mértékben kihordott növényvédő szerek, műtrágyák, illetve a nem megfelelően használt állati trágyák. Az ezeket alkotó anyagokat az esővízből, vízelöntésből fakadó beszivárgó vizek képesek a talajvízig eljuttatni, onnan pedig részt vesznek a talajban zajló anyagfolyamatokban, szállítódásban. A szennyező források tágabb környezettükben is

képesek így átalakítani – kibocsátási koncentrációjuk tükrében – a földfelszín legfelső rétegének biológiai-fizikai-kémiai összetételét, rosszabb esetben az egészségre fokozottan káros anyagok (pl. nehézfémek) területi feldúsulását idézhetik elő. A megváltozó talajösszetétel hatással van a kémhatásra (pl. savanyodás), ezáltal a termőképességre. A mezőgazdasági használat alatt álló területek talajszennyezése veszélyezteti a helyi táplálékláncot is: a növények és állatok szervezetén, majd a megtermelt élelmiszer útján az emberi szervezetbe is eljuthatnak a változatlan összetételű, vagy időközben átalakuló vegyi alapanyagok.

Lakott területen belül a lakosság részéről főleg a szakszerűtlenül kialakított, rendszeres elszállítás nélkül használt emésztőgödrök, űrgödrös kerti vécék (kórokozó fertőzés) és az illegális hulladéklerakás okoz közegészségügyi és talajszennyezési problémákat. A csatornahálózaton kívül eső, vagy az arra rá nem kötött ingatlanok esetén a talajban szikkad el a szennyvíz. Utóbbiak esetében az ingatlantulajdonosok a *2003. évi LXXXIX. törvény* értelmében kötelesek talajterhelési díjat fizetni.

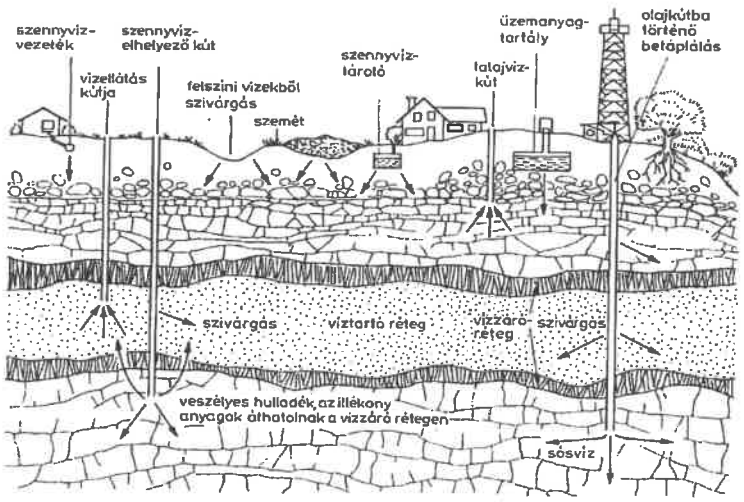
A lakott területen belül jellemző szennyezési forrást jelenthetnek a barnamezős, felhagyott ipari területek, amelyeken az egykor végzett ipari tevékenység nyomán környezetszennyező anyagok maradtak hátra a talajban, talajvízben. Törökszentmiklóson erre sajnálatos példát nyújt a Dózsa György úton elterülő egykori VEGYTEK-telephely.

A Vegyipari Termelőeszköz Kereskedelmi Vállalat több mint húsz évig működött az említett helyszínen és ez alatt különböző klórozott szénhidrogén vegyületekkel szennyezte a környező városrész talajvizét. Az öthektáros terület körül, a kármentesítést előkészítő felmérések alapján egy körülbelül 12 hektáros lakott területen mutatható ki a telepről kiinduló talajvízszennyezés. A kárelhárítást végző megbízott cég jelentése alapján a feltárt szennyeződések fő gócpontjai a régi lefejtő (hordós tároló), valamint az új vasúti lefejtő és tartálypark környezetében jelölhetők ki, a talaj pedig ezektől a talajvíz helyi áramlási irányát követve északi és északnyugati irányban szennyeződött a leginkább. Az érintett területen az önkormányzat megtiltotta a felszín alatti vízen üzemelő kutak használatát, valamint a kiskertekben termelt élelmiszernövények fogyasztását, takarmánykénti felhasználását. A kárelhárítást végző cég kialakította a területen a talajvíztest megfigyelésére alkalmas monitoring rendszert és a következő években három ütemben végzi el a kármentesítést - fázisos szénhidrogén-kitermelés, mikrobiológiai és kémiai kezeléssel.

Kármentesítés

Carrier CR Magyarország Kft. (LEHEL) gyárterületének kármentesítése

A 8.434 m^2-es gyárterületről származó első információ az 1930-as évekből való, amikor egy helyi mezőgazdasági társaság néhány kis üzemet épített mezőgazdasági gépek javítása céljából. A II. világháború alatt az üzemet harci járművek szerelésére használták. A mostani épületek az 1970-es évek során kerültek kialakításra. 1969-ben a korábban állami tulajdonban álló LEHEL gyár megvásárolta a területet és 1972-től kompresszort gyártott. 1991-ben az Electrolux megvásárolta a LEHELT és a tevékenység továbbra is folyt Törökszentmiklóson. 1998-ban az Electrolux CR. Kft átvállalta a törökszentmiklósi gyár üzemeltetését.

Az Electrolux 2000-ig folytatta ipari tevékenységeit, amikor is a United Technologies Corporation (a Carrier anyavállalata) megvásárolta az Electrolux kereskedelmi hűtőgép divízióját, magába foglalva a törökszentmiklósi gyárát is. A Carrier 2001-ben felszámolta a területen az összes ipari tevékenységét, azóta csak tárolási célokra használják az ingatlant. A Carrier kiemelten fontosnak tartja a terület biztonságos és hatékony helyreállítását, melyet az általuk közösen kinevezett LENOCI Környezetvédelmi Tanácsadó Kft koordinál. A LENOCI Kft. egy Magyarországon alapított vállalat, kiterjedt hazai és nemzetközi, hasonló területen szerzett tapasztalattal.
A korábbi LEHEL gyár az 1970-es évek közepén kezdte használni a triklór-etilént (TCE) a fém alkatrészek festés előtti zsírtalanítására. Egy zsírtalanító helyet alakítottak ki a gyár területén, a fő termelési épület északi sarkánál. Becslések szerint a TCE felszín alá történő szivárgása minimum 15 éven át (1975. évtől 1990. évig) tartott. A jelenlegi tulajdonos már nem használta a TCE-t.A helyszíni megfigyelések és a talaj mintavételi eredmények alapján úgy látszik, hogy a felszín alatti szennyezés fő forrása nem a korábbi TCE zsírtalanító berendezés volt, hanem a fő gyártóépület északi végénél a külterületi téglafalú akna. A mintegy 3m x 3 m-es aknát eredetileg kommunális szennyvíz elhelyezésre, majd valószínűleg később csapadékvíz elvezetésre használták. Az akna 2,5 m mély volt, melynek a falait téglából építették. Az építménynek nem volt kiépített aljzata, így a belevezetett vagy beömlött folyadékok közvetlenül elszivároghattak a határoló közegekbe. Az akna alján kb. 0,5 m vastag olajos iszapot tártak fel, mely alatti talaj erősen TCE-szennyezett volt. Az akna 2007. évben lebontásra került, valamint kitermelésre került az alapja is 4 m-es mélységig, közel a talajvíz szintjéig.2004. óta számos talajvíz kút került megépítésre, valamint a talajfúrások mélyítésével az érintett területen a felszín alatti károsodás kiterjedésének azonosítása is megtörtént. A felső talajvízadó réteg jellemzően homokos iszapból áll, mely a felszíntől mért kb. 12 m-es mélységig húzódik. Az uralkodó talajvíz áramlási irány ebben a felső talajvízadó rétegben délkelet felől északnyugati irányú. A telítetlen zóna egy része, valamint a felső vízadó réteg fedőrétege agyagos, a talajvíz félig nyomás alatti. A gyárterületen lévő téglafalú aknába beöntött TCE leszivárgott az alacsony rétegbe 6 m-es mélységig, ahonnan kissé észak felé áramlott ezen réteg tetején, majd tovább szivárgott lefelé egy szemcsésebb rétegen keresztül mindaddig, amíg el nem érte a felső vízadó réteg felszíntől mért kb. 12 m-es mélységű feküjét. A kármentesítés során alkalmazott, a TCE talajvíz szennyezés kármentesítési technológia: a szivattyúzás és tisztítás. A kármentesítési területen 9 kitermelőkút, melyből 3 a gyárterületen, 6 külső ingatlanokon található, folyamatosan üzemel. A kiszivattyúzott talajvizet két különálló talajvíztisztító rendszerbe vezetik, melyek a gyárterület északi részén külön konténerekben lettek elhelyezve. A kiszivattyúzott talajvizet levegősztrippelő technológiával tisztítják. A TÖR-1 és TÖR-2 rendszerek egyaránt két sorba kötött RECIRK típusú levegősztrippelővel (buborékfázisú reaktorok) üzemelnek. A tisztított vizet az ebből a célból kiépített földalatti csővezetéken keresztül a Szajoli-I. főcsatornába vezetik. A főcsatorna vízminőség ellenőrzése folyamatos .A talajvízkezelő levegősztrippelő berendezésekből távozó légszennyező anyagok átvezetésre kerülnek egy granulált aktívszén adszorberen mielőtt azok a környezeti levegőbe kerülnének kibocsátásra. Amikor a szén elhasználódik, az adszorbereket egy engedéllyel rendelkező fuvarozó céggel kerül elszállításra az Electrolux Lehel Kft. jászberényi gyárába, ahol egy gőzregeneráló létesítmény üzemel. Miután az aktív szén regenerációja megtörténik az adszorbereket visszaállítják a területre és újra üzembe helyezésre kerülnek. A felső vízadó rétegben lévő TCE szennyezés átterjedt a több, mint 40 lakóházból álló lakossági terület alá. Ezen ingatlanokon lévő számos magán kerti kutat negatívan érint a szennyezés. A magán kerti kutak elterjedése általános Törökszentmiklóson, mint ahogy Magyarország más területein is. Az ingatlantulajdonosok megtakarítási okok miatt építenek/építettnek ilyen kutakat. Az idősebb kutak általában ásott kutak 5-9 m-es mélységgel. Az 1990-es évek elejétől fúrt kutakat 15 m-es mélységtől (a felső vízadó réteg aljáig) a 30 m-es mélységig (második homokos vízadó rétegre) mélyítettek. Mivel Magyarországon nincs jogszabályi előírás az öntözővízben megengedhető TCE mennyiségre vonatkozóan, az Országos Környezet-egészségügyi Intézet (OKI) által javasolt 50 µg/l –es TCE koncentrációs mennyiség tekinthető az intézkedési szintnek. A mintavételek során az intézkedési szintnél magasabb TCE koncentrációk alapján összesen 11 magán kerti kutat azonosítottak érintettnek. Ezen kutak közül 6 lezárásra került, de közülük 4 továbbra is része a folyamatos talajvíz

monitoringnak. 5 kút véglegesen megszüntetésre került. A talajvíz monitoring mellett időnként gyümölcs (szilva) és zöldség (fehérrépa) minták is elemzésre kerültek az illékony halogénezett alifás szénhidrogén (VHH) tartalomra. Az eddig vett mintákban a VHH komponensek nem voltak kimutathatóak. A kijelölt területen belüli lakóházak beltéri levegőjének minőségét rendszeresen ellenőrzik TCE és egyéb VHH komponensekre. A házak alatti talajvíz szennyezésből eredő gőzök a talajon keresztül felfelé áramlanak és bejutnak néhány házba. A kijelölt területen belül 42 házból 8 házban haladta meg a beltéri levegő éves átlag TCE koncentrációja a 11 µg/m3-t, melyet az OKI javasolt a beltéri levegőben maximálisan megengedhető TCE koncentrációs szintjének. Az érintett házak közül kettőből kiköltöztek a lakók, 1 ingatlant a Carrier CR Magyarország Kft. 2006-ban megvásárolta, majd a házat lebontotta. 1 ingatlant az Electrolux Lehel Kft. vásárolt meg, mely azóta is üresen áll. A fennmaradó ingatlanok esetében a padlók alá HDPE szigetelő fólia és alapszint alatti szellőztető rendszer került telepítésre. A kármentesítési technológia eredményességét a 2006. év óta kinyert 4 tonna TCE igazolja.

Egykori Törökszentmiklósi Logisztikai Kft. telephelyének kármentesítése

A telephely eredetileg a VEGYTEK Vállalat által az 1970-es évek második felében épített és üzemeltetett vegyi anyag tárolásra, raktározásra, átfejtésre alkalmas létesítmény, mely 1998 májusában felszámoló biztoson keresztül került a REWOS Kft. tulajdonába. A felszín alatti víz szennyezettségét 1994-ben észlelték először. A telephely északnyugati részén 1973-tól 1981-ig működött hordós tartálypark és lefejtő. A REWOS Kft. telephelyén 1998-tól a korábbi technológiával megegyező vegyi anyag raktározás folyt. A vasúti tartálykocsikban beszállított vegyi anyagokat szivattyúzással juttatták a telephely déli részén lévő tartálypark földfeletti, egyenként 100 m3-es fekvőhengeres, szimplafalú acéltartályaiba. A tartályokból a vegyi árukat a tartályparknál levő lefejtőkön keresztül szivattyúzták át a közúti tartálykocsikba. A beérkező vegyi áruk döntően vasúton érkeztek, a közúti beszállítás nem volt jelentős. A szilárd árukat a lapos tető raktárban tárolták, ki és berakodásuk is ott történt. A tartálypark területén dokumentált havária nem történt. 1998 előtt klórozott szénhidrogéneket is tároltak a területen: széntetraklorid, triklór-etilén, kloroform, diklór-etilén, triklór-etán. 1998-2010 között tárolt vegyi anyagok többek között: aceton, metanol, ecetsav, formalin, sósav, hipó, szalmiákszesz, foszforsav. A vasúti anyagátfejtés helyszíneinek egy része nem betonozott, így az esetleges elcsepegésekkor, elfolyásokkor közvetlenül a földfelszínre juthatott a vegyi anyag, mely a talajvízbe szivároghatott. A korábbi időszakban, amikor az anyagok tárolása hordókban történt, a göngyöleg mosása műszaki védelem nélkül zajlott, ami szintén jelentős mennyiségű szennyezőanyag környezetbe kerülését eredményezhette. Jelenleg semmiféle vegyi anyag raktározás nem történik a telephelyen, a lapos tetős raktárban zsákos vetőmag raktározás, a burkolt szabadtéri részeken a Claas Hungária Kft. által gyártott mezőgazdasági gépek tárolása folyik. A 11,96 ha nagyságú telephely beépítettsége ~ 30 %. A területen található raktárak és irodaépületek mellett jelentős a külszíni, nyitott tárolók és tartályparkok által elfoglalt térrész. A telephely közműves vízellátással rendelkezik, saját üzemeltetésű kútja a telepnek nincs. A csapadékvizet nyomott, földalatti vezetéken keresztül a telep DK-i részén található gyűjtő medencébe vezetik. A terület „B" szennyezettségi érzékenységű, azaz érzékeny terület. Törökszentmiklós Város Önkormányzata a gyárterületet 2010. március 8-án megvásárolta. A Közép - Tisza - Vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség (5000 Szolnok, Ságvári krt. 4.) Törökszentmiklós Város Önkormányzatát, a 2010. június 28-án kelt 398-17/2010. számú határozatával, a Törökszentmiklós, Dózsa György út 15/a. szám alatti (mint a volt VEGYTEK telephely új tulajdonosát) telephelyének kármentesítése során, részletes tényfeltárás elvégzésére kötelezte. A záró dokumentációt a felszín alatti vizek védelméről

10. ábra Egykori Törökszentmiklósi Logisztikai Kft. telephelye

szóló 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet 7. sz. melléklete, valamint a környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló, többször módosított 33/2005. (XII.27.) KvVM rendelet 1.sz melléklet szerint kellett összeállítani, mely dokumentációt a GOLDER ASSOCIATES Környezetgazdálkodási és Geotechnikai Zrt. (1021 Budapest, Hűvösvölgyi út 54.) készítette el.A Közép – Tisza – vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség a 2011. szeptember 28-án kelt 2452-24/2011.számú határozatával az önkormányzat által benyújtott (a Golder Associates Magyarország Zrt. által elkészített) tényfeltárási záródokumentációt és a műszaki beavatkozási tervet elfogadta és a műszaki beavatkozást próbaüzem jelleggel 2012. november 30-ig elrendelte. A szennyeződés feltárás alapján látható, hogy a területen két szennyeződés gócpont van jelen. Az egyik a régi lefejtő környezetében, a másik a tartálypark és új lefejtő környezetében.
A szennyezett talajvíz csóva túlnyúlik a telephely területén, így északkeleten, valamint délen a szomszédos ipartelepek talajvizében is észlelhető volt a szennyeződés. A humán-egészségügyi kockázatok valamint a környezeti kockázatok eredményei alapján elmondható, hogy szükség van a vizsgált területen a kockázatok csökkentésére, azaz a szennyezett talajvíz kármentesítésére. Olyan beavatkozási terv került a feltárt szennyezés kezelésére javaslattételre, amely alkalmazkodik a területi adottságokhoz és a feltárt szennyeződés viselkedéséhez, elhelyezkedéséhez. A helyszínen korábban folytatott kármentesítés nem volt eredményes. A tisztított víz visszaszikkasztását kellő hatékonysággal nem lehet elvégezni, ezért a szennyezőanyag gócponti kezelése ajánlott.
A gócpontokban előforduló szénhidrogének csökkentésére a kémiai után történő kármentesítés a leghatékonyabb. A szennyezett talajvíz csóva kezelését mikrobiológiai úton javasolják elvégezni, azonban a szennyezőanyag lebontására a mikrobáknak általában hosszabb időre van szükségük. A gócpontok kezelésére javasolt kémiai oxidációs és/vagy redukciós kármentesítés előnye, hogy viszonylag rövid idő alatt képes a szennyezőanyagot lebontani, így a szennyezett talajvíz csóva területének nem szolgáltatna a jövőben a gócpont további utánpótolódást és ez által hatékonyabbá válna a csóva területeken is a kármentesítés. A szennyezett talajvíz csóva területére tervezett in-situ oxidációs módszer (kálium permanganátos oxidációs szerrel érintkezve a szennyezőanyag lebomlik és a környezetre ártalmatlan anyaggá alakul át) nemcsak költségkímélő technológia, ami a műszerek, gépek állandó telepítésének és az ezzel járó felügyeletnek a mellőzését jelenti, hanem környezetbarát technológia is mivel energia szükséglete minimális és világszerte hatékonyan alkalmazzák. E módszer alkalmazásával a teszteredményeken a szennyezőanyag koncentráció 95-99% csökkenést eredményezett.
Továbbá elvégzésre kerültek az un. in-situ redukciós kísérletek melynek során zéró vegyértékű **nanovas** felhasználásával a kémiai redukciós folyamatok eredményeként ártalmatlan végtermékké redukálódott a szennyezőanyag. E módszer alkalmazásával a teszteredményeken a szennyezőanyag koncentráció 50-83% csökkenést eredményezett.
Az in-situ bioremediáció során a mikroszervezetek speciális enzimrendszereik révén a mobilizált formában lévő nitrogén, foszfor, kálium jelenlétében a szénhidrogén vegyületeket zsírsavvá alakítják, majd ezekből széndioxid és víz keletkezése mellett energiát nyernek. Ezen eljárást világszerte környezetbarát technológiaként tartják nyilván. Az alkalmazott mikroorganizmusokat a természetből szelektálják, hivatalosan regisztrált kultúrák törzséből választják ki elővizsgálatok alapján.
A kiválasztás szempontjai:

- nem patogének,
- specifikus aktivitással rendelkeznek az aktuális szennyeződések lebontására,
- ellenállók és széles körben felhasználhatók,
- nem okoznak új környezetszennyezést,
- nem génmanipuláltak.

A beavatkozás várható eredményeként - mivel újraszennyeződés a vegyi anyag tárolási tevékenység megszűnése miatt nem várható – a „D" kármentesítési határérték alatti szennyezett talajvíztestek a peremeken egyébként is fokozott biodegradáció hatására gyorsan degradálódnak. A kármentesítendő szennyezett talajvíztest térfogata 293.449 m^3. A „D" kármentesítési célállapot határérték alatti

szennyezettség már nem jelent humán-egészségügyi és környezeti kockázatot. A fennmaradó szennyezettséget az utómonitoring során kell nyomon követni. Amennyiben a területhasználatban a kockázatokat is érintő változás áll be, meg kell vizsgálni a hátrahagyott szennyeződés humán-egészségügyi kockázatát. A környezeti kockázatokat a területhasználati változás nem érinti. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály JN/KTF/01009-14-2015 ügyiratszámú határozatában Törökszentmiklós Városi Önkormányzat részére, a kármentesítéssel érintett területre módosított műszaki beavatkozást, valamint új kármentesítést írt elő.

A területen a kármentesítés megkezdéséhez (alulúszó fázis eltávolításához, illetve a visszamaradt oldott klórozott alifás szennyeződés kezelésére) és a talajvízben visszamaradt szennyeződés koncentrációjának változására és esetleges elmozdulásának észlelésére további kutak kiépítése szükséges. A fúrások kizárólag a jogerős vízjogi létesítési engedély birtokában, tervezői kúthely kitűzést és közműegyeztetést követően kezdhetőek el.

A szennyeződés feltárása alapján látható, hogy a területen két szennyeződés gócpont van jelen. Az egyik a régi lefejtő környezetében, a másik a tartálypark és új lefejtő környezetében. A szennyezett talajvízcsóva túlnyúlik a telephely területén, így északkeleten, valamint délen a szomszédos ipartelepek talajvizében is észlelhető volt a szennyeződés. A humán-egészségügyi-, valamint a környezeti kockázatok eredményei alapján elmondható, hogy szükség van a vizsgált területen a kockázatok csökkentésére, azaz a szennyezett talajvíz kármentesítésére. A szennyezés kezelésére javasolt beavatkozási terv alkalmazkodik a területi adottságokhoz és a feltárt szennyeződés viselkedéséhez, elhelyezkedéséhez.
A helyszínen korábban folytatott kármentesítés nem volt eredményes. A tisztított víz visszaszikkasztását kellő hatékonysággal nem lehet elvégezni, ezért a szennyezőanyag gócponti kezelése ajánlott, melynek során a gócpontokban előforduló szénhidrogének csökkentésére a kémiai után történő kármentesítés a leghatékonyabb.
A gócpontok kezelésére javasolt kémiai oxidációs és/vagy redukciós kármentesítés előnye, hogy viszonylag rövid idő alatt képes a szennyezőanyagot lebontani, így a szennyezett talajvízcsóva területének nem szolgáltatna a jövőben a gócpont további utánpótlást, ezáltal hatékonyabbá válna a csóva területeken is a kármentesítés.
A szennyezett talajvízcsóva területére tervezett in-situ oxidációs módszer – tekintettel arra, hogy a kálium permanganátos oxidációs szerrel érintkezve a szennyezőanyag lebomlik és a környezetre ártalmatlan anyaggá alakul át –, nem csupán költségkímélő technológia, ami a műszerek, gépek állandó telepítésének és az ezzel járó felügyeletnek a mellőzését jelenti, hanem környezetbarát technológia is, hiszen energiaszükséglete minimális és világszerte hatékonyan alkalmazzák. E módszer alkalmazásával a teszteredményeken a szennyezőanyag koncentrációja 95-99 % csökkenést eredményezett.
Ugyanakkor az ún. in-situ redukciós kísérletek elvégzése során zéró vegyértékű nanosav felhasználásával ártalmatlan végtermékké redukálódott a szennyezőanyag. E módszer alkalmazásával a teszteredményeken a szennyezőanyag koncentráció 50-83 % csökkenést eredményezett. A kármentesítendő szennyezett talajvíztest térfogata 293.449 m3.

A kármentesítés I. üteméről szóló Beavatkozási záró dokumentációt a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal 2020-ban egy határozattal elfogadta és egyúttal a kármentesítésre vonatkozó határidőket módosította.

Tehát a kármentesítés I. üteme lezajlott, az elvégzett monitoring vizsgálatok eredményei alapján megállapítható, hogy a talajvíz szennyezettsége még mindig nagyon jelentős, az egyes részterületekre előírt „D" kármentesítési határértéket meghaladja. A szennyeződés lényegesen túlnyúlik az ingatlan határán, kimutatható a Videoton területén és a Tisza István utca (volt Gorkij utca felöli) részén, illetve a Vegytek teleptől É-ra elhelyezkedő ingatlanokon is. A talajvíz az első

vízzáró rétegig, azaz 28 méteres mélységig szennyezett, a szennyeződés mértéke területrészenként eltérő.

Ezért továbbra is szükséges folytatni a kármentesítést. A kármentesítés II. ütemére vonatkozóan a Kormányhivatal a 2021. február 10-én kelt határozatában írta elő a további feladatokat.

2021-2025-ig minden évben szükséges a Tisza István utca (volt Gorkij u.) felőli térrészen a mikrobiológiai reaktív zóna üzemeltetése, az injektálások elvégzése. Injektálni 3 éven keresztül kell évi 3 x, oly módon, hogy első alkalommal laktózt, majd 2 alkalommal fruktózt, összesen évi 60 m3 hatóanyagot kell a talajba juttatni. Ezt azért kell csinálni, mert a szennyeződést bontó mikróbák szaporodását érhetjük el azáltal, hogy a talajba injektálunk laktózt és fruktózt. Az injektálás eredményeiről minden évben jelentést kell benyújtani a Kormányhivatalba, és ha szükséges, akkor módosítani kell az injektálás mennyiségét, összetételét.

2021. december 31-ig a méregmedencénél levő szennyezett vízet/iszapot ki kell termelni és veszélyes hulladékként kell kezelni a továbbiakban. Az elszállítás bizonylatait legkésőbb 2022. január 10-ig meg kell küldeni a kormányhivatalnak.

2021-2025 között továbbra is folytatni kell a monitoringozást, melynek során az összes termelő és monitoring kútból féléves gyakorisággal mintákat kell venni és amennyiben található benne kitermelhető mennyiségben alulúszó vagy felülúszó szénhidrogén fázis, úgy azt el kell távolítani. Évente a monitoringozásról jelentést és adatlapokat kell készíteni és beküldeni a kormányhivatalnak.

2022: Videoton felé eső területen a biobarrier rendszer próbaüzemét kell lefolytatni. A biobarrier rendszer kiépítésének célja a szennyeződés terjedésének megakadályozása azáltal, hogy a szennyeződés bontására alkalmas mikróbák életfeltételeit optimalizáljuk. (A biobarrier és a mikrobiológiai reaktív zóna lényegében megegyezik. A technológia lényege, hogy a szennyezett területen természetesen előforduló baktériumok aktivitását, különböző tápanyagok lejuttatásával növeljük. A baktériumok alkalmazkodtak a megváltozott körülményekhez és lassan, de természetes úton bontják a talajban és talajvízben lévő szénhidrogént. A biobarrier kialakítása során injektáló pontok kerültek kialakításra, ahol a különböző tápanyagok közvetlenül a talajba kerülnek lejuttatásra. Ezek a tápanyagok segítik a baktériumoknak ideális környezet kialakítását. A mikrobiológiai reaktív zóna azt a területet öleli fel, ameddig a tápanyagokkal segített, fokozott mikrobiológiai aktivitás tapasztalható. Lényegében, a tápanyag injektálás hatásterületét jelenti.)

2023-2024: Videoton felé eső területen a biobarrier rendszert kell üzemeltetni

II. ütem befejezése: 2024. december 31.

2024: beavatkozási terv felülvizsgálata, kármentesítés értékelése

2025. március 30-ig meg kell küldeni a kormányhivatalnak a II. ütem lezárására elkészített záró dokumentációt, melyben javaslatot kell tenni a III. ütemben elvégzendő műszaki beavatkozási feladatokra.

A kármentesítés II. ütemének elvégzésére jelenleg az Önkormányzat közbeszerzési eljárást folytat le. Az eljárás becsült értéke nettó 70 millió Ft

Vízgazdálkodás

Jász - Nagykun - Szolnok Megye árvízi veszélyeztetettség szempontjából az ország egyik legkedvezőtlenebb földrajzi és vízrajzi fekvésű helye. Törökszentmiklós város közigazgatási területe a 2. 82 Fegyvernek – Mesterszállási ártéri öblözetben található, a település közigazgatási területén a 10. 06 Cibakházi – Pityókai árvízvédelmi szakasz fővédvonala húzódik. A megye területének: 76 %-a árvíz által veszélyeztetett terület.

Vízügyi szempontból a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság szakvéleménye a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet 9. melléklete alapján:
Törökszentmiklós:

1. Vízvédelem: felszíni és felszín alatti vízminőség-védelmi terület, és felszíni szennyezésre fokozottan érzékeny terület
2. Vízgazdálkodás: vízgyűjtő-gazdálkodási terület, felszíni és felszín alatti vízminőség védelmi terület, vízgyűjtő-gazdálkodási terület

Belvízvédelmi helyzet

A Közép-Tisza vidékének belvízi veszélyeztetettsége, ebből adódóan Törökszentmiklós belterülete, igen nagy, ami azt jelenti, hogy a terület jelentős része belvízzel közepesen, illetve erősen veszélyeztetett. A város csapadékvíz elvezetése még nem teljesen megoldott, a belvíz elleni védekezés eredményessége a művek állapota, a védekezésre fordítható anyagi, technikai és emberi erőforrások csökkenése miatt kétségessé válhat. A belvízrendszerek műveinek kiépítését minden időszakban az adott kor gazdasági igénye és technikai színvonala határozza meg. A művek kiépítését, üzemeltetését jelentősen befolyásolja a területen élők – *napjainkban várhatóan fokozódó* – kárérzékenysége. A Közép-Tisza vidékének belvízi veszélyeztetettsége igen nagy, ami azt jelenti, hogy a terület jelentős része belvízzel közepesen, illetve erősen veszélyeztetett. A város csapadékvíz elvezetése teljesen megoldott a belvíz elleni védekezés eredményessége a művek állapota, a védekezésre fordítható anyagi, technikai és emberi erőforrások helyzetétől függ. A belterületeken a jelenlegi jogszabályok az önkormányzat védekezési kötelezettségét írják, elő a KÖTIVIZIG[2]szakmai segítségével. Belterület belvízveszélyezett és ebből adódóan az Önkormányzat, folytatta a korábban elkezdett a belterületi csapadékvíz elvezető hálózat kiépítését, a kivitelezés befejeződőt, elkészült. A belvíz védekezési munkák minden esetben Törökszentmiklós Helyi-Vízkár-Elhárítási Terve alapján kerülnek végrehajtásra. Törökszentmiklós település egyedüli jelentősebb belvízelvezető és egyben szennyvízbefogadó felszíni vízfolyása a Szajoli-főcsatorna. A Szajoli-főcsatorna vize IV.-V. osztályba sorolható, mely szennyezett-erősen szennyezett minőségnek felel meg. Ez arra utal, hogy a csatorna vize külső eredetű szerves és szervetlen anyagokkal, illetve szennyvízzel terhelt, biológiailag hozzáférhető tápanyagokban gazdag víz.

Törökszentmiklós város négy belvízvédelmi öblözet

Fegyverneki belvíz öblözet
A 64/a fegyverneki belvíz öblözet (területe: 92,1 km^2) a Törökszentmiklóshoz tartozó Szakállas kül- és belterületét fedi le, illetve a város ÉK-i része tartozik még a fegyverneki öblözethez. Az elsődleges belvíztárolás az Alsóréti-Holt-Tiszába történik. A belvízelvezetés a Büdös-Éri Főcsatornán valósul meg.

Óballai belvízöblözet

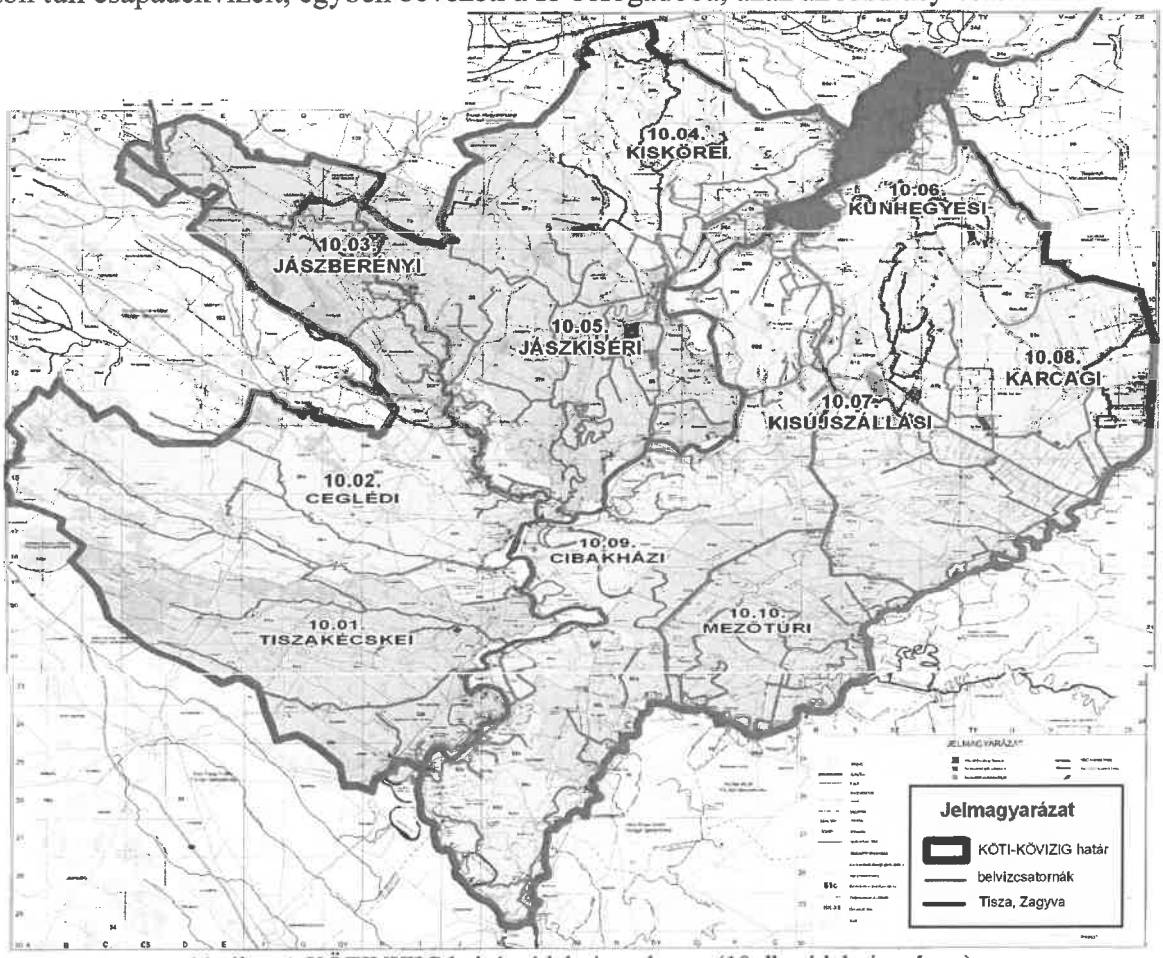
Törökszentmiklóshoz tartozó Óballai település kül-és belterületét fedi le, főcsatornája az Óballai I. főcsatorna, amely az Óballai zsilipen és szivattyútelepen keresztül kapcsolódik a befogadóhoz, a Tisza folyóhoz. A belvízöblözet területe: 21,5 km^2.

Szajoli belvízöblözet

A 64/c szajoli belvízöblözet (területe: 101,1 km^2) Törökszentmiklós kül- és belterületének egy részét fedi le, az öblözet külcsatornája a Törökszentmiklós É-i részén áthúzódó szajoli 1 belvízcsatorna, mely egyben a város csapadékvizeinek fő befogadója is. A főcsatorna 2,4 m^3/s-os kapacitású,

[2] Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

torkolata szivattyúteleppel, illetve a gravitációs elvezetést szolgáló zsilippel csatlakozik a Tisza folyóhoz. A Szajol-I.főcsatorna (15,293 km hosszú) A város vasútvonalától délre eső terület, 46-os út keleti oldaláról a belvizet az útmenti elvezető csatornán át a Nagykunsági-főcsatorna fogadja.
63/b Szenttamási belvízöblözet
Törökszentmiklós belterületének a vasúton túli részét magába foglaló terület. A város déli részének csapadékvíz befogadója, az Andrásy Mellékcsatorna (hossza: 4,5 km) amely összegyűjti a város vasúton túli csapadékvizeit, egyben bevezeti a fő befogadóba, azaz az Andrásy-csatornába.

11. ábra A KÖTIVIZIG belvízvédelmi rendszere (10 db védelmi szakasz)

Törökszentmiklóshoz tartozó bokor – tanya települések:

Balla:

- lakónépessége: 95 fő,
- lakóépületek száma: 58 db.
- A terepszínt: 88, 30 mBf és 90, 00 mBf. között változik.

A település Törökszentmiklós várostól 10 km – re északi irányban helyezkedik el, a város közigazgatási területéhez tartozik, négy utcából álló település, az utcák keskeny nyomsávú úttestből és mellette több helyen tisztított (karban tartott) szikkasztó árkokból áll. A lakóházak nagy portákkal rendelkeznek, az emberek (ott lakók) a tulajdonosok jól láthatóan dombos területre építették a lakásaikat, amely csapadékos és/vagy belvizes időszakban közvetlenül nincsenek veszélyeztetve. A települést minden oldalról mezőgazdasági területek határolják. Óballai belvízfőcsatorna mellékcsatornái veszik körül, amelyen keresztül a Ballai – főcsatorna segítségével víztelenítik a területet. Elmondható hogy a település kevésbé belvízveszélyes terület. Igen rossz minőségű aszfalt bekötőútja van. Villany, víz és telefon ellátottsága megoldott.

Szakállas:

- lakónépessége: 93 fő,

- lakóépületek száma: 56 db.
- A terepszínt: 89, 30 mBf..

A település Törökszentmiklós várostól 10 km – re, észak, észak – keleti irányban helyezkedik el, a várost kelet felé elhagyva a 4 – es számú főközlekedési (nemzetközi) útról közelíthető meg.
A lakott rész 9 – 10 utcából álló település, az utcák keskeny nyomsávú úttestből és mellette több helyen tisztított (karbantartott) szikkasztó árkokból állnak. Az ingatlanokhoz nagy porták tartoznak, amelyek rendezettek, az emberek (ott lakók) a tulajdonosok jól láthatóan dombos területre építették a lakásaikat, amely csapadékos és/ vagy belvizes időszakban közvetlenül nincsenek veszélyeztetve.
A települést nyugatról, északról a Fegyverneki – Holt Tisza gátja, keletről, Fegyvernek közigazgatási határa illetve mezőgazdasági területek délről, mezőgazdasági területek határolják. A terület víztelenítése megoldásra vár, a település nem belvízveszélyes terület. Szakállas településnek: 4000 fm hosszú, gyenge minőségű felújításra váró bekötő útja van. Víz, villany és telefon biztosított.

Surjány:

- lakónépessége: 378 fő,
- lakóépületek száma: 132 db.
- A terepszínt: 97, 70 mBf.

A település Törökszentmiklós várostól 5 km – re, keleti irányban helyezkedik el, a várost kelet felé elhagyva a 4 – es számú főközlekedési (nemzetközi) útról közelíthető meg, átmegy a településen. A bal oldali lakott rész 5 - 6 utcából álló, a jobb oldali rész a kiskertes ingatlanokból, amely két nagy utcából (4 – es főúttal párhuzamos utcák) állnak. Az utcák keskeny nyomsávú úttestből és mellette több helyen tisztított (karbantartott) szikkasztó árkokból állnak. Az ingatlanokhoz nagy porták tartoznak, amelyek rendezettek, az emberek (ott lakók) a tulajdonosok jól láthatóan dombos területre építették a lakásaikat, amely csapadékos és/ vagy belvizes időszakban közvetlenül nincsenek veszélyeztetve. A települést északról mezőgazdasági területek, észak - keletről, keletről, Szapárfalu, délről mezőgazdasági területek, nyugatról Törökszentmiklós város határolják. Surjány település belterületének víztelenítése nem megoldott, (csak szikkasztással) a település azonban nem belvízveszélyes terület. Alapvető infrastruktúra ellátás meg van.

Szenttamás:

- lakónépessége: 36 fő,
- lakóépületek száma: 34 db.
- A terepszínt: 97, 80 mBf.

A település Törökszentmiklós várostól 7 km – re, déli irányban helyezkedik el, a várost dél felé elhagyva a 46 – os számú főközlekedési útról közelíthető meg. A lakott rész egy utcából álló település, a keskeny nyomsávú úttest mellette helyezkednek el az ingatlanok, a bekötőút mellett több helyen árkok állnak. A sorházak mellék épületei is vonalba helyezkednek el, ingatlanokhoz porták tartoznak, amelyek rendezettek, az emberek (ott lakók) a tulajdonosok jól láthatóan homokdomb területre építették a lakásaikat, amely csapadékos és/ vagy belvizes időszakban közvetlenül nincsenek veszélyeztetve. A telkekről lefolyó vizet a Nagykunsági főcsatorna szivárgójába vezetik, ahonnan bevezetik, illetve emelik a főcsatornába. A település részt északról a Nagykunsági II főcsatorna töltése határolja, keletről, 46 – os számú főközlekedési út, valamint a homokbánya, délről, nyugatról mezőgazdasági területek határolják. A mezőtúri 46. számú út jobb oldala mellett fekszik. Alapvető infrastruktúra biztosított. A település belvízcsatorna rendszerrel nem rendelkezik, de a csapadék vagy belvíz számára szükséges mértékű elvezetés biztosított a mellékcsatornákon keresztül, hogy a Nagykunsági főcsatorna (Nyugati) ágába vezessék, illetve emeljék a vizet. A település nem belvízveszélyes terület. A jövőben egy torkolati szivattyútelepen keresztül történne a víz beemelése a NK főcsatornába, amely a KÖTIVÍZIG kezelésébe tartozik.
A város külterületén 65 db tanya van, (melyből a bekötő utak mellett levő 20 tanyában van villany) egyéb infrastruktúrával nem rendelkeznek. Bel illetve csapadékvízzel közvetlenül veszélyeztetve

nincsenek a tanyák, de figyelembe véve az elmúlt éveket, ellátásukat tervezni szükséges, közvetlenül veszélyeztettet (körül zárt tanyákat) ingatlanok részére a víz elvezetést segíteni, megoldani kell. Külterületen közel 2 500, ha terület veszélyeztetett, melynek mentesítésére a vízrendezési program folyamatban van.

A belvizek által veszélyeztetett területek:

Rózsa Ferenc utca, Petőfi út (részszakaszai), Karancs utca, Széchenyi utca (részszakaszai), Fertő utca, Deák Ferenc utca (részszakaszai), Berzsenyi Dániel utca, Ibolya út, Móricz Zsigmond utca, Kállai út, Móra Ferenc utca, Damjanich utca, Wesselényi utca, Szent László utca, Debreczenyi utca, Munkácsi utca, Radnóti utca, Liszt Ferenc utca, Ferdinánd utca.
A szélsőséges csapadék-eloszlással bíró években azonban a belvízen kívül az aszály is jelentős problémát jelent. A Törökszentmiklósi kistérség jelentős mesterséges vízfolyása a Nagykunsági-főcsatorna, amely a lecsapolt terület öntözéséért felel. Részben a lecsapolásoknak köszönhető, hogy a város környékén hiányoznak a kedvező vízgazdálkodást bonyolító természetes rendszerek, a helyi agrárium kevesebb vízből gazdálkodik, mint amire igény volna.

Csapadék rendszer fő paraméterei

Zárt csapadékvíz elvezető csatornák hossza: 8,158 km. Nyílt burkolt csapadékvíz elvezető csatornák hossza: 6,374 km. Nyílt földmedrű csapadékvíz elvezető csatornák hossza: 95,695 km.
A belvízöblözet létesítményei:

- Nyílt csatornák, árkok
- Zárt csatornák
- Átereszek
- Átemelők, szivattyúk (8 db telepített)
- Befogadó csatorna

Törökszentmiklós helyivízkár-elhárítási terv

A terv célja és feladata, hogy feltárja a települést érintő és veszélyeztető terepszint feletti és alatti vizek levonulásának előfordulásának helyét és irányait, a vízelvezetés létesítményeit, meghatározza az esetleges károk lehetőségeit, megelőzésének és elhárításának módját, műszaki személyi és anyagi feltételeit.
A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § 11. pontjában a települési önkormányzat kötelezően ellátandó feladataként nevesíti a vízkár - elhárítást. Ide tartozik a település belterületén a csatornák, patakok áradásai, a csapadék és egyéb vizek által okozott kártételek megelőzése (kül- és belterületi védőművek építésével), a védőművek fenntartása, fejlesztése és azokon a védekezés ellátása, valamint a vizekkel és vízi létesítményekkel összefüggő feladatokat. A vízkár-elhárítás jogi szabályozásának alapja a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény. A vizek kártétele elleni védelem érdekében szükséges feladatok ellátását - a védőművek kiépítése, fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése, valamint a védekezés - az állam, a helyi önkormányzatok, illetve a károk megelőzésében vagy elhárításában érdekeltek kötelezettsége. A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény végrehajtására kiadott a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII. 26.) Kormányrendelet és az árvíz és belvízvédekezésről szóló 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet értelmében a településeknek helyi vízkár elhárítási (védelmi) tervet kell készíteni.

Helyi önkormányzati feladatok:

- a helyi vízi közüzemi tevékenység fejlesztésére vonatkozó - az országos koncepcióval összehangolt - koncepció kialakítása és végrehajtásának szervezése,
- a vízgazdálkodással kapcsolatos önkormányzati hatósági feladatok ellátása,
- a vízi közüzemi tevékenység körében a település ivóvízellátása, a szennyvízelvezetés, az összegyűjtött szennyvizek tisztítása, a csapadékvíz elvezetése,
- a helyi vízrendezés és vízkár elhárítás, az árvíz és belvízelvezetés.

A települések katasztrófavédelmi besorolásáról szóló 61/2012. (XII. 11.) BM[3] rendelet alapján, Törökszentmiklós város az I. katasztrófavédelmi besorolásba került. A 18/2003. (XII. 9) KvVM – BM[4] együttes rendelete alapján meghatározásra került az ár – és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolás. Ez alapján Törökszentmiklós város „B." sorolást kapott.

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat a Törökszentmiklós csapadékcsatorna-hálózat fejlesztésére TOP-2.1.3-15 számú pályázatot nyújtott be. A projekt átfogó célja Törökszentmiklós város belterületi csapadékvíz elvezetési problémái közül a piactér és a Vásárhelyi P. utca piactértől a torkolatig terjedő szakaszának, az un. Bicskás öblözetnek a csapadékvíz-elvezetéséhez szükséges fejlesztések megvalósítása. A beruházás során a Mészáros Lőrinc út, a Templom út, valamint a Hoch János út területekre hullott csapadékvizek kártétel nélküli elvezetése, a lakosság vízkáreseményekkel szembeni veszélyeztetettségének csökkentése is magvalósult.

Árvízvédelem

Az árvízvédelmi helyzetet meghatározó módon befolyásolják a terület domborzati viszonyai. A települések védelmét a kiépített gátrendszer látja el, mely a Közép – Tisza- Vidéki Környezetvédelmi Vízügyi Igazgatóság kezelésében van. A kiépített töltések mentén elsősorban a fakadóvizek, átázások és szivárgások fordulnak elő. Az árvízszintek jelentősen emelkedtek, az árvizek gyakorisága, tartóssága nőtt. A 2000. évi nagy árvíz több nemkívánatos esemény egybeesésének az eredménye volt. Az árvíz által veszélyeztetett területek védelmét az úgynevezett árvízvédelmi fővonalak biztosítják. A megyében a fővédvonal hossza: 667, 410 km. Árvízvédelmi szakasz megnevezése: 10. 06 Cibakháza - Pityóka árvízvédelmi szakasz - Törökszentmiklós a 2. 82 Fegyvernek - Mesterszállási árvízi öblözetben található.
A védelmi szakasz mértékadó vízmércéje Szolnokon található:

Vízmérce „0" pontja:	78, 78 mBf
MÁSZ. (mértékadó árvízszint):	89,63 mBf
LNV.(legnagyobb vízállás):	1041 cm
LKV. (legkisebb vízállás):	- 279 cm

Szennyvízkezelés

A települési szennyvízkezeléssel, csatornamű üzemeltetéssel kapcsolatos feladatokat korábban a Törökszentmiklós Térségi Víz- Csatornamű Kft. látta el, 2014. június 5. óta a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. végzi ezt a feladatot, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal kijelölő határozata értelmében. A Törökszentmiklós Térségi Víz Csatornamű Kft. üzemeltetési ideje során jelentős fejlesztések (2004. évtől kezdődően) történtek a szennyvíz tisztító telep hatásfok növelésére, mely során nagymértékben átalakították, korszerűsítették a mechanikai tisztítómű műtárgyait és berendezéseit, valamint a biológiai tisztítómű technológiáját. A fejlesztés eredményeképpen a tisztítómű kapacitása nem nőtt, de a szennyvíz minőségi adatok jóval kedvezőbbek lettek a korábbiaknál. A tisztítótelep kapacitása 4000 m^3/nap. A fertőtlenített távozó szennyvíz a meglévő tisztított szennyvízátemelőn és nyomóvezetéken keresztül jut ki a befogadóba, a Tinóka-érbe. A tisztítás-technológiából rendszeresen eltávolításra kerülő fölös iszapot (100 m^3/nap) az iszap víztelenítése után komposztálják. A komposztálás során megfelelő szintre csökken az iszap szennyezőanyag tartalma és a kedvező fizikai, kémiai és biológiai átalakítások hatására mezőgazdaságilag hasznos tápanyagforrás keletkezik. Törökszentmiklóson 2015. évben 33 db

[3]61/2012. (XII. 11.) BM rendelet a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet módosításáról
[4]18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról

fogyasztó csatlakozott a közműre, 517 ingatlan esetén pedig talajterhelési díj bevallás került kiküldésre.
A szennyvízcsatorna-hálózat jelenleg még nem terjed ki Törökszentmiklós teljes területére, valamint a csatolt településrészekre. Óballa, Szakállas, Surjány és Szenttamás tekintetében elmondható, hogy a szennyvízkezelést jelenleg még szikkasztással oldják meg, de folyamatban van a derogációs program, amelynek eredményeként ezen településrészeken is vezetékes szennyvízelvezetés.
A program 2020. 12. 16-án lezárult. 511 db rácsatlakozás épült ki. 2017. 05. 16-án kötöttünk szerződést a kivitelezővel a SRTABAG Építő Zrt-vel. Óballán, Szakállason, Surjányban és a keletei városrészen megtörténtek a rácsatlakozások.

Vízmű

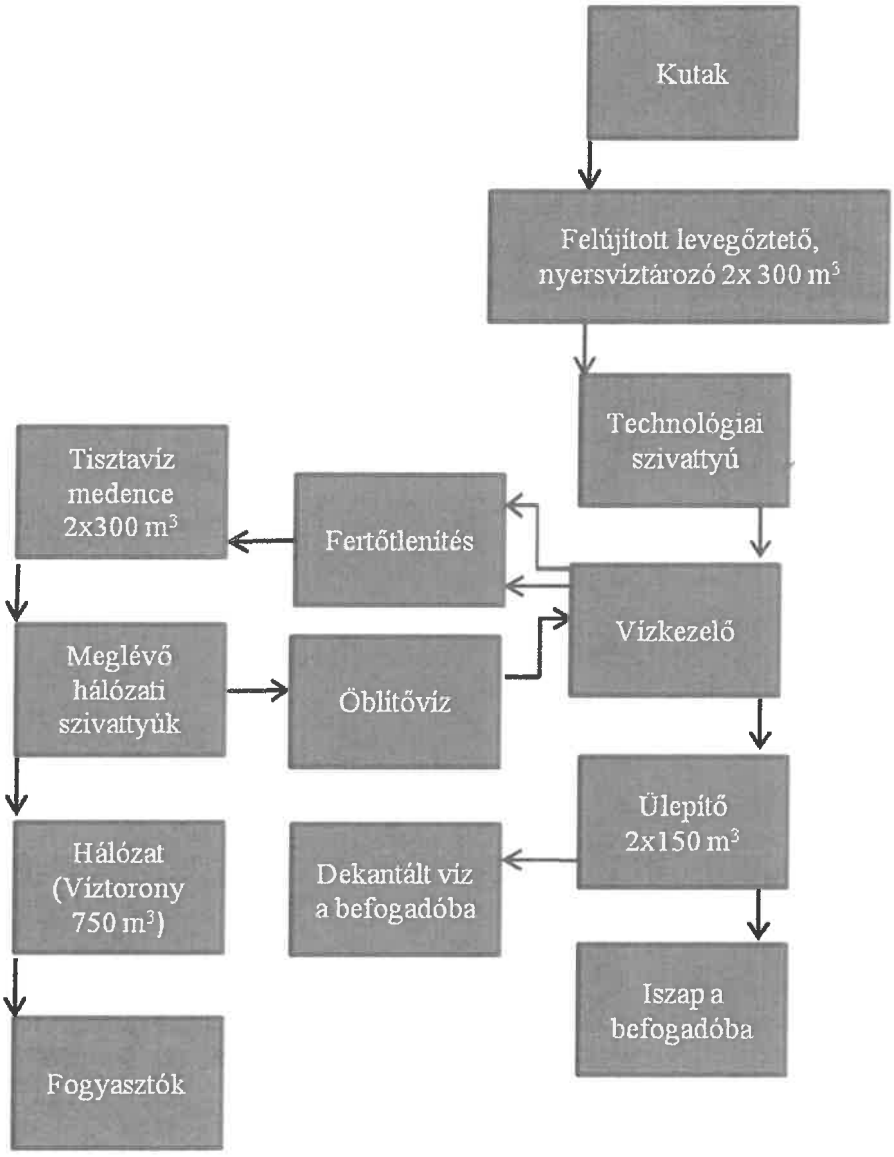
A települési közműves ivóvízellátással kapcsolatos helyi feladatokat a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II.27.) Korm. rendelet szabályozza. Törökszentmiklóson a települési vízellátással kapcsolatos szolgáltatói, üzemeltetői feladatokat a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt.- Törökszentmiklós, Táncsics M. út 42/A - látja el.
Törökszentmiklós város ivóvízbázisát 16 db rétegvízre telepített mélyfúrású kút biztosítja, amelyből jelenleg nyolc üzemel. A kutak 1963. és 2003. között létesültek, több ütemben. A vízellátást biztosító kutak jelenleg 3680 l/s vízigényt tudnak biztosítani. Az elmúlt években kialakuló napi csúcsfogyasztásokat több esetben csak 24 órás üzemidővel tudták biztosítani. A jelenleg tartalékkútként nyilvántartott K-73, és K-86 kutak ismételt üzembe helyezését tervezi a vízmű. Mindkét kút szűrőcserés felújítást igényel, s az eredeti vízhozam szerinti szivattyú beépítést. Az így rendelkezésre álló 530 l/s víztermelés már biztonsággal tudja biztosítani a város vízellátását. Jelenleg a vízműtelepen levegőztetés és metán-gáztalanítás mellett hagyományos vas-mangán mentesítő vízkezelési technológia van, négy darab kézi működtetésű D3140-es szűrővel, 1-2 mm-es szűrőhomok töltettel és légbevitellel. Vegyszeres kezelés a telepen nem történik. A mangánmentesítés nem hatékony, mivel a vízben jóval a határérték feletti ezen paraméter. A tölteteken spontán nitrifikáció is beindul, ez is problémákat okozott az elmúlt években. A tisztított vizet klórgázos utófertőtlenítés után vezetik a 2x300 m^3 tisztavíz-tározóba.
Törökszentmiklós területén lévő vízműtelep a „Törökszentmiklós és Térsége Ivóvízminőség-javító Program" tárgyú KEOP-1.3.0//2F/09-2010-0030 azonosítószámú projekt keretében a város vízellátásának fejlesztése érdekében vízműtelep, valamint vízkezelési technológia, vízvezeték rekonstrukció megvalósítását végzi. Jász – Nagykun – Szolnok megyéből 7 társulásba tömörülve 37 önkormányzat vesz részt abban az ivóvízminőség javító Programban, melynek kezdete 2011. augusztus 11. A programban Törökszentmiklós székhellyel Törökszentmiklós és Térsége Ivóvízminőség-javító Társulás vesz részt, melybe: Örményes, Kuncsorba, Tiszabő, Tiszatenyő és Törökszentmiklós tartozik. A tervezett vízkezelési technológia már biztosítani fogja a fogyasztói hálózatba táplált víz megfelelő vízminőségét, a tisztítandó komponensek csoportja kibővül: vas, mangán, ammónium, szerves anyag, kis mértékű metántartalomra. A kutakból érkező nyersvíz egy meglévő, felújított mélytározóba kerül, amely medencébe a víz bevezetése felülről történik, a medence felső légterét szellőztetéssel látják el. A medencetérbe kiváló gázok egy a tetőre helyezett elszívó-ventillátoron keresztül távoznak a szabadba. A már kilevegőztetett nyersvíz az udvartéri meglévő osztó szerelvény aknán és vezetéken keresztül a meglévő gépházba jut. Ezt követően a zárt rendszerű tisztítási technológiához szükséges nyomást állótengelyes centrifugál szivattyúk biztosítják. A nyersvízhez $KMnO^4$ adagolás történik a hatékony vas-, mangántalanítás érdekében. A vegyszerrel kevert vízben a gerincvezetékben megtörténik a csapadékképződés, majd a párhuzamosan kötött gyorsszűrőkön keresztül a fázisszétválasztás. A vas, mangán, és ammónium eltávolítása érdekében zeolit és zöldhomok töltettel ellátott, 3 darab párhuzamosan kapcsolt tartályban, nyomás alatti szűrést és fáziselválasztást alkalmaznak. A vas, mangántalanító szűrőkről távozó vízhez az ammóniumtartalom bontásához klórt adagolnak (törésponti klórozás). A klórozási melléktermékeket a vízből 3 darab aktívszénszűrő távolítja el. A kezelt víz az aktívszénszűrőről a

meglévő 2 darab 300 m^3-es vasbeton szerkezetű tisztavíz medencébe jut. A hálózati vízellátást a gépházba telepített meglévő hálózati szivattyúk tervezik biztosítani. A szivattyúkra gravitációsan érkezik a víz, majd mennyiségmérés után kerül betáplálásra a hálózatba, valamint a meglévő 750 m^3-es víztoronyba.
Az ivóvízminőség-javító program jelenlegi helyzete szerint próbaüzemmel működik 2016 márciusa óta, melynek befejezése 2016. december 31-e volt. Ezt követően helyezték üzembe a rendszert.

12. ábra A vízműtelep technológiai folyamatábrája

Kutak

A

vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény a jegyzőt vízgazdálkodással kapcsolatos önkormányzati hatósági feladatokkal ruházza fel. A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 24. §-a határozza meg, hogy mely esetekben szükséges a jegyző engedélye. Az engedély nélkül, vagy engedélytől eltérő módon létesített ásott- vagy fúrt kút fennmaradási/üzemeltetési engedély kérelmét a jegyzőhöz kell benyújtani. ezek utólagos engedélyezésének, valamint megszüntetésének hatásköre megoszlik a jegyző, illetve a megyei katasztrófavédelmi igazgatóság között.

A települési önkormányzat jegyzőjének engedélye szükséges olyan kút létesítéséhez, üzemeltetéséhez, fennmaradásához és megszüntetéséhez, amely a következő feltételeket együttesen teljesíti:

1. a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló kormányrendelet szerint kijelölt, kijelölés alatt álló, illetve előzetesen lehatárolt belső, külső és hidrogeológiai védőidom, védőterület, valamint karszt- vagy rétegvízkészlet igénybevétele, érintése nélkül, és legfeljebb 500 m3/év vízigénybevétellel kizárólag talajvízkészlet vagy parti szűrésű vízkészlet felhasználásával üzemel,

2. épülettel vagy annak építésére jogosító hatósági határozattal, egyszerű bejelentéssel rendelkező ingatlanon van, és magánszemélyek részéről a házi ivóvízigény vagy a háztartási igények kielégítését szolgálja, és

3. nem gazdasági célú vízigény.

Amennyiben az előző feltételek közül bármelyik nem teljesül, akkor a Katasztrófavédelemi Igazgatóság hatáskörébe tartozik a kút fennmaradási, létesítési és üzemeltetési engedélyezési eljárása.

Engedélyt kell kérni minden újonnan létesítésre kerülő, jegyzői engedélyezés körébe tartozó kútra. Továbbá minden 1992. február 15. után létesített ásott vagy fúrt kút engedélyköteles. Amennyiben nem rendelkezik létesítési engedéllyel, a fennmaradási engedélyt pótlólag kell megkérni. Az 1992. február 15. előtt létesült kutak esetében:
Arra az ásott kútra, amely a jogszabályok értelmében (mélységének és elhelyezkedésének függvényében) jogszerűen létesült engedély nélkül, üzemeltetési engedélyt kell kérni,
arra az ásott kútra, amelyre létesítésének időpontjában a jogszabályok értelmében (mélységének és elhelyezkedésének függvényében) engedélyt kellett volna kérni, fennmaradási engedélyt kell kérni.
És minden fúrt kútra üzemeltetési engedélyt kell kérni.

Amennyiben a szóban forgó kút ivóvíz igény kielégítésére is szolgál, abban az esetben szükséges a megyei kormányhivatal népegészségügyi hatáskörében eljáró járási hivatala szakhatóságként történő bevonása, amely az eljárás során a kérelmezőt akkreditált laboratóriumi vízmintavételre kötelezi, és csak a megfelelő vízminőség esetén adja ki hozzájárulását. Vagyis amennyiben van vezetékes ivóvíz az ingatlanon, és a kérelmező locsolásra vagy állatok itatására használja a kút vizét, úgy nem szükséges szakhatóság bevonása.

Aki a határidőig nem kér fennmaradási engedélyt az engedély nélkül vagy attól eltérően létesült kútra, annak 2024. január 1-től vízgazdálkodási bírságot kell fizetni. A bírság a Vgtv. alapján az engedély nélkül létrehozott építmény értékének 80%-áig, engedély nélküli vízimunka vagy vízhasználat esetén 1.000.000 forintig terjedhet. Természetes személy esetében a kiszabott bírság összege nem haladhatja meg a 300.000 forintot. A bírság nem az önkormányzat, hanem a központi költségvetés bevétele.

Mentesül a vízgazdálkodási bírság megfizetése alól az a létesítő vagy üzemeltető, aki 2020. július 1-ét megelőzően engedély nélkül vagy engedélytől eltérően létesített vagy üzemeltet felszín alatti vízkivételt biztosító vízilétesítményt (ásott, vagy fúrt kutat), ha a vízjogi fennmaradási engedélyezési eljárást 2023. december 31-ig kérelmezi.

Az engedélyezési eljárás mentes az illeték- és díjfizetési kötelezettség alól. Az eljárás során felmerülő mintavételi, laboratóriumi, illetve az egyéb műszeres vizsgálatok költségei, továbbá az

eljárás során a tényállás tisztázása kapcsán felmerült személyi és dologi költségek egyéb eljárási költségnek minősülnek, amelyek a kérelmezőt terhelik.

2020-ban 8 db kút fennmaradási engedélyt adott ki az Önkormányzat. 2021. szeptember 1-ig 28 db kút fennmaradási engedélyt adott ki az Önkormányzat.

Természetvédelem

Táji értékek

A városnak otthont adó Szolnok-Túri sík szinte teljes egészében a hagyományos árutermelő gazdálkodást szolgáló felújítható termelési funkciójú táj. A primer szektor jelentősége napjainkra a foglalkoztatást és az értéktermelő-képességet illetően is visszaszorult, de szerepe a táj fenntartásában és a tájhasználatban is fontos maradt és a jövőre nézve is az. A települést ölelő tájat meghatározza a szántóföldi gazdálkodás keretében végzett monokulturális gabonatermesztés, melynek egyhangúságát helyenként kukorica, napraforgó és repceföldek törik meg. A nagy szántóföldi táblaméretek a táj sivársága irányába hatnak, ami egyben a tájdiverzitás hiányát is jelenti. A nagytáblás monokultúra a biodiverzitásra is kihat, hasonlóan a tájdiverzitáshoz. Szántókat elválasztó sávok, gyepsávok, erdősávok, fasorok ritkán törik meg a tájat, holott ezek az őshonos, természetes élővilág megtelepedésének bázisai volnának. A térség területén a nagyüzemi melioráció következményeként csak a belvízjárta térszíneken maradtak meg az állattartás igényeit szolgáló rétek, legelők. Az ex lege - ilyen védett természeti területnek minősül valamennyi forrás, láp, víznyelő, szikes tó, kunhalom és földvár- védett területek közül jellemző a területen a kunhalmok feltűnése. Ezek a tájképélénkítő hatással bíró elemek gyakorta alkotnak biológiai zárványt a szántóföldek közepette.
A város közigazgatási területe a Tiszántúli (Crisicum) flórajárásba tartozik. A Tisza és a holtág menti hullámtéri területeken azonosítható erdőtársulások a bokorfüzesek, a fűzligetek, a kőris-mézgás éger láperdők és a tölgy-kőris-szil ligeterdők. A hullámtéren kívüli területeken a további erdőtársulások közé a fűz-nyár-éger ligeterdők, a tölgy-kőris-szil ligeterdők, sziki tölgyesek és a tatárjuharos lösztölgyesek azonosíthatók.

Természetvédelmi területek

Közép-Tiszai Tájvédelmi Körzet

A terület kiterjedése/nagysága:
Ingatlan-nyilvántartási adatok szerint: 9294,3894 ha
Védett: 8442,3421 ha
Fokozottan védett: 852,0473 ha
Bővítés: 7181,7198 ha
Összesen: 16476,1092 ha

Érintett települések:
Bács-Kiskun megyében: Lakitelek, Tiszaalpár, Tiszakécske, Tiszaug
Csongrád megyében: Csongrád
Heves megyében: Kisköre, Pély
Jász-Nagykun-Szolnok megyében: Besenyszög, Cibakháza, Csataszög, Csépa, Fegyvernek, Kőtelek, Martfű, Nagykörű, Nagyrév, Rákóczifalva, Rákócziújfalu, Szajol, Szolnok, Tiszabura, Tiszabő, Tiszaföldvár, Tiszainoka, Tiszajenő, Tiszakürt, Tiszapüspöki, Tiszaroff, Tiszasas, Tiszasüly, Tiszavárkony, Tószeg, Törökszentmiklós, Vezseny

A Közép-Tiszai Tájvédelmi Körzet létrejöttének alapját a terület értékes madárvilágának megőrzésére alapított Pélyi Madárrezervátum adta, még a múlt század hetvenes éveinek közepén. Ezt

követően néhány évvel, 1978-ban megalapították a Közép-Tiszai Tájvédelmi Körzetet, amely a Tisza középső magyarországi szakaszán, mintegy 134 fkm hosszon a folyó hullámterének jelentős részét magába foglalja. A kijelölésnél természetvédelmi oltalom alá kerültek a kiskörei vasúti hídtól a tiszaugi közúti hídig a folyó legértékesebb szakaszai, továbbá az árvízvédelmi töltések közötti holtágak, rétek (legelők, kaszálók) és erdőterületek. Az egyre veszélyeztetettebb természeti értékeknek a megóvását a tájvédelmi körzet tervezett bővítése szavatolja majd, de megmaradásukra a 2006. XII. 16-án kihirdetett európai közösségi természetvédelmi rendeltetésű területek (Natura 2000) kihirdetése is reményt ad. Mindemellett a Közép-Tisza-vidék sajátos tájesztétikai- és természeti értékeinek a megmaradása csak a folyót kísérő teljes ártér egységes természetvédelmi oltalmával szavatolható, amely alapelv volt a tájvédelmi körzet bővítésének a tervezésénél és a Natura 2000 terület kijelölésénél.

A Közép-Tiszai Tájvédelmi Körzet legelső védett területe az Országos Természetvédelmi Hivatal elnökének 4/1975. számú határozata alapján kihirdetett Pélyi Madárrezervátum.
A Tájvédelmi Körzetet védetté nyilvánító jogszabály a 2/1978. OKTH számú határozat a Közép-Tiszai Tájvédelmi Körzet létesítéséről és a Közép-tiszai Tájvédelmi Körzet védettségének fenntartásáról szóló 59/2007 (X. 18.) KvVM rendelet. A Közép-Tiszai Tájvédelmi Körzet az 59/2007. (X.18.) KvVm rendelet értelmében országos jelentőségű védett természeti terület, továbbá a 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet értelmében európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű terület.
A terület egésze tájvédelmi körzet védettségi kategóriában van, amely három fokozottan védett területrészt foglal magában összesen 852,0473 ha kiterjedésben: Pélyi Madárrezervátum 690,2414 ha, Óballai gémtelep 76,6701 ha, Vezsenyi fokozottan védett terület 85,1358 ha.
A Tájvédelmi Körzet legfőbb feladata és célkitűzése a Közép-Tisza-vidék ármentesítését követően, a szinte változatlanul fennmaradt, részben átalakult vagy kialakult, zömmel az árvízvédelmi fővédvonalak közötti területre koncentrálódó, alapjában véve másodlagos jellegű élőhelyek, természetes és természetszerű életközösségeinek, valamint az itt menedéket találó élő és élettelen természeti értékeknek, térformáknak (vízfolyások, holtágak) a megőrzése. A beterjesztett bővítéssel egységben kezelt tájvédelmi körzet fő rendeltetése a folyót kísérő ártér természeti értékekben gazdag erdőterületeinek, rétjeinek, holtágainak és egyéb víztereinek (kubikok, szikes tavak) hosszú távú megóvása és fenntartása.
A tájvédelmi körzet tájesztétikai értékeit elsősorban a folyót mindkét oldalon szinte megszakítás nélkül szegélyező bokorfüzesek, galériaerdők, illetve puhafás ligeterdők, a szabályozásból kimaradt festői folyókanyarulatok, fövenyes partok, szelíd szépségű holtágak, mocsárrétek és erdőktől körülzárt hullámtéri rétek képezik. Társulástani szempontból kiemelendőek a folyót kísérő idősebb, természetközeli állományú fűz-nyár ártéri erdők más néven puhafás ligeterdők *(Salicionalbae)*. E társulás jellegzetes eleme az egyre fogyatkozó állományú, és erodálódó genetikai állományú fekete nyár *(Populusnigra)*. A Tisza hullámterében a genetikailag tiszta fekete nyár *(Populusnigra)* állomány folyamatosan öregedik, illetve rendkívül nehezen újul. Az idegenhonos nyárfajok és a nagy területen termesztett nemesnyár-fajták miatt fellépő genetikai szennyeződés következtében pedig fokozódóan veszélyeztetettnek tekinthető. A fiatal, természetes úton, magról kelt fekete nyár egyedek egy része az időközben betelepített nemesített nyárakkal átporzódott és a nemesített és a genetikailag tiszta állomány különböző fokú hibridjének tekinthetők. A legöregebb és genetikailag még tiszta állományú erdők közel mindenhol véghasználat előtt állnak. Ha a faj hatékony védelme és rehabilitációja rövid időn belül nem oldódik meg, az idővel végérvényesen kipusztul a térségből, és a tájvédelmi körzet területéről. A genetikailag tiszta, tiszai fekete nyár állományának megőrzését tovább nehezítik a fekete nyár mesterséges szaporításának és a kiültetett egyedek fejlődésének problémái. A fekete nyár esetében ugyanis a hagyományos erdészeti és fatermesztési technológiák nem alkalmazhatóak, illetve az elmúlt évek tapasztalatai alapján kudarcot vallottak. A genetikailag tiszta, tiszai fekete nyár állomány ugyanis szinte kizárólag természetes úton újul, ehhez pedig sajátos természeti adottságok és körülmények szükségesek, melyeket mesterségesen nem lehet reprodukálni.

A genetikai szennyezés, az ipari szemléletű fatermesztési gyakorlat mellett az adventív növényfajok terjedése jelent nagy problémát a faj állományára.
A védett növénytani értékek közül kiemelendő a nyári tőzike *(Leucojumaestivum*), melynek stabil állományai elsősorban a kubik erdőkben és a hullámtéri töltésrézsűkön, töltéslábakon találhatók. A szélsőségesen magas és hosszan tartó nyári árvizek, valamint az egyre gyakoribb szélsőségesen száraz periódusok a hullámtérre jellemző, és jórészt csak ilyen élőhelyeken élő védett növényfajok állományainak jelentős összezsugorodását vonták magukkal az utóbbi évtized során. A korábban jóval gyakoribb debreceni torma *(Armoratiamacrocarpa)*, tiszaparti késeimargitvirág *(Chrysanthemumserotinum),* és a Tallós-nőszőfű *(Epipactistallosii)* apró elszigetelődő populációkban jelenik csak meg az utóbbi években, eltűnt a hullámtérből a sziki kocsord *(Peucedanumofficinale),* réti őszirózsa *(Astersedifolius)* és a kornistárnics *(Gentiana pneumonanthe)*.
A védett és társulásalkotó fajok mellett fokozódó jelentőségük van a tájidegen és invazív cserje- és fafajoknak, amelyek a természetes erdei életközösségek védelme terén számos természetvédelmi probléma forrásai.
A gyalogakác *(Amorphafruticosa)* terjedésének elsődleges propagulum forrásai a nemes nyár ültetvények és más erős emberi hatásoknak kitett, hiányosan vagy helytelenül kezelt élőhelyek. A felhagyott szántókon és nem legeltetett gyepeken rendkívül intenzív mértékben terjeszkedik. Visszaszorítására a gyepek hagyományos gazdálkodási formákkal történő használata (legeltetés), a szántók gyepesítése és legeltetéssel történő hasznosítása a leghatékonyabb lehetőség.
A süntök *(Echinocystislobata)* és a parti szőlő *(Vitisvulpina)* az ártéri erdőkben alkot áthatolhatatlan szövedéket, elnyomva ezzel az őshonos fajokat, meggátolva a puhafa ligeterdők természetes úton történő újulását. A parti szőlő agresszív térnyerése az idős, őshonos állományú erdők pusztulását is eredményezi, miután a fákra felfutó növény idővel rendkívül komoly tömeget képez, melynek révén a fák vastag ágai is letörnek és a faegyedek elhalását eredményezik.
A korábban árvízvédelmi vagy erdőgazdálkodási céllal megtelepített idegenhonos fafajok az őshonosakkal szemben ellenállóbbak a magas nyári árvizekkel szemben, a hullámtéri viszonyok között magról jól terjednek és újulnak. Ezen fajok közül a hullámtéri gyepeken és erdőkben elsősorban az amerikai kőris *(Fraxinuspennsylvanica)* és a zöld juhar *(Acernegundo)* agresszív és gyors terjedése jelent súlyos természetvédelmi problémát.
Jelenleg még nem nagy területeken terjedt el, de a hullámtéri viszonyokhoz jól alkalmazkodó behurcolt fafajok még az ezüstjuhar *(Acersaccharinum)*és a nyugati ostorfa *(Celtisoccidentalis)*.Az árvízvédelmi töltéseken de néhol a hullámtér magasabb fekvésű gyepterületein is az utóbbi években megjelent és terjedőben van a selyemkóró *(Asclepiassyriaca)*. Az árvízvédelmi fővédvonalak inadekvát kezelése kedvez a faj mind nagyobb elterjedésének. Különösen értékesek azok a területek, ahol a felsorolt tájképi elemek közé alig, vagy egyáltalán nem vegyülnek mesterséges elemek. Az ún. kubik erdők – bár mesterségesen jöttek létre – kétségtelenül gazdagítják a tájat és ma már ezek a vízállásos öreg botolófüzesek a szabályozás utáni táj szerves és elválaszthatatlan részét képezik. A Tájvédelmi Körzet legjelentősebb élőhelyeinek számítanak egyrészt maga az élő folyó és annak medre, továbbá az ártéri vizes élőhelyek, a holtágak, kubikok és egyéb mocsár, mocsárrét jellegű habitatok. Úgy a hullámtéren, mint a mentett ártéren fenntartható különféle gyepterületek számos olyan egyedi jellemzővel rendelkeznek, aminek okán azok megőrzése a prioritások között szerepel. A természetes eredetű különböző szerkezetű puhafás ligeterdők közül különös jelentőségük van a folyópartot kísérő galériaerdőknek és a folyószabályozás idejéből származó kubik erdőknek. Ezeknek az erdőknek a természetes megújulása tekintetében nagy jelentőségük van az elmúlt másfél évtized árvizei során természetes úton települt állományoknak. A Tájvédelmi Körzet jellemző és legnagyobb értéket képviselő növény- és állatvilága zömmel ezekhez az erdőkhöz kötődik. Az emberi tényező kizárásával az ártér jelentős részén, s a hullámtérben is a szukcessziós folyamatok folytán puhafás ligeterdők tartósan fennmaradó záró társulásnak tekinthetők, még akkor is ha annak eredete, illetve megtelepedése pionír jelleggel történik. A füzekkel és nyárakkal meghatározott állományok – eltekintve az alsóbb vegetációs szintekben rendszeresen jelen lévő adventív cserje- és fafajoktól – jelentősen különböznek más, az Alföldre jellemző erdőtípustól. Jelentősebb puhafaerdők

természetes úton, szinte kizárólag nagy árvizek után, a fátlan, szántóként használt vagy zátonyszerű területeken telepednek meg, amelyeken a területhasználat nem tűri meg a fás vegetációt.
A védett terület fenntartásánál fontos célkitűzés és feladat a víz-, mező- erdő- és vadgazdálkodás érdekei, valamint az élőhelyek továbbá a természeti értékek védelme közötti összhang megteremtése, illetve ott, ahol a gazdálkodás következtében az élőhelyek sérültek, a természetes élővilág számára kedvező élőhelyek kialakítása. Ezek között kiemelt fontosságú a nemes nyár ültetvények visszaszorítása, a tájhonos illetve természetszerű erdők területarányának növelése, az idős őshonos fajokból álló erdőállományok megőrzése, a hullámtéri rétek hagyományos gazdálkodási módszerekkel történő fenntartása, továbbá a feliszapolódásnak és egyéb degradációs folyamatoknak kitett holtágak további állapotromlásának megakadályozása, illetve helyreállítása.

Országos jelentőségű védelem alatt álló értékek

Országos jelentőségű védett természeti terület a Közép-Tiszai Tájvédelmi Körzet (védetté nyilvánító határozat száma: 59/2007. (X.18.) KvVM r..), melynek egy része a város külterületén található. A tájvédelmi körzet Törökszentmiklóst érintő területének nagysága 401 ha, mely terület élőhelyet biztosít többek között a Tisza-parti margitvirágnak (Chrysanthemumserotinum), valamint a debreceni tormának (Armoraciamacrocarpa). A tájvédelmi körzet területén fokozott védelmet élvez a ballai 50 ha-os gém telep. A gém telep kivételével a természetvédelmi előírások betartásával a védett terület látogatható.

Helyi védelem alatt álló értékek

Törökszentmiklós város közigazgatási területén, a Mezőtúr felé vezető 46-os számú főközlekedési út bal oldalán a 8,9 kilométerszelvénytől 1,3 km-re fekszik a 0115/4 hrsz-ú, 11 ha, 525 m2 területű Szenttamás Imre majori park. A parkot a 144/6/1980. (VII.11.) VB határozat 1980. július 11-én helyi jelentőségű (Törzskönyvi száma: 15/11/TT/80.) védett természetvédelmi területté nyilvánította, melynek tulajdonosa a Törökszentmiklósi Mezőgazdasági Zrt. (5200 Törökszentmiklós, Almásy út 6.). A terület északi harmadát 1980 óta átvágja a Nagykunsági-főcsatorna nyugati ága. A park kialakítása a XVIII. század elejére tehető. A terület keleti felén megmaradt az eredeti gyertyános-tölgyes növénytakaró állománya, míg a mélyebben fekvő nyugati oldal tisztásokban gazdag. A helyi faunában megtalálható a nagy szarvasbogár, a zöld levelibéka, a zöld küllő, a búbos pacsirta és a süvöltő. A kistérségben elenyésző a helyi védelem alá vont területek száma. Az OT regisztere alapján egyedül Kengyel községben található két ilyen terület: a védett természeti emlék kategóriába sorolt törökmogyorófák, valamint a védett területként számon tartott Szélmalom domb.

Természeti- és tájvédelmi szempontból fokozottan védett területek:

- A Törökszentmiklós, külterület 0461/1, 0462/10, 0462/11, 0462/12, 0462/13, 0462/16, 0462/18, 0462/19, 0462/20, 0462/22, 0462/23, 0462/24, 0462/25, 0462/26, 0462/27, 0462/28, 0462/29, 0462/ Q 0, 0462/?1, 0462/32, 0462/33, 0462/ Q 4, 0462/35, 0462/36, 0462/38, 0462/39, 0462/4, 0462/40, 0462/41, 0462/2, 0462/43, 0462/44, 0462/45, 0462/46, 0462/47, 0462/48, 0462/49, 0462/5, 0462/50, 0462/51, 0462/52, 0462/53, 0462/9, 0463, 0464, 0465, 0466, 0467/1, 0467/2, 0467/3, 0467/4, 0467/5, 0467/6, 0467/7, 0468/1, 0468/2, 0469 helyrajzi számú ingatlanok a Közép-tiszai Tájvédelmi Körzet részét képezik, melyek közül a Törökszentmiklós, külterület 0467/1, 0467/2, 0467/3, 0467/4, 0467/5, 0467/6, 0467/7 helyrajzi számú ingatlanok fokozottan védett természeti területnek minősülnek,
- A Törökszentmiklós, külterület 0461/1, 0462/4, 0462/5, 0462/9, 0462/10, 0462/11, 0462/12, 0462/13, 0462/16, 0462/18, 0462/19, 0462/20, 0462/22, 0462/23, 0462/24, 0462/25, 0462/26, 0462/27, 0462/28, 0462/29, 0462/30, 0462/31, 0462/32, 0462/33, 0462/34, 0462/35, 0462/36, 0462/38, 0462/39, 0462/40, 0462/41, 0462/42, 0462/43, u462/44, 0462/45, 0462/46, 0462/47, 0462/48, 0462/49, 0462/50, 0462/51, 0%2/52, 0462/53, 0463, 0464, 0465,

0466, 0467/1, 0467/2, 0467/3, 0467/:, 0467/5, 0467/6, 0467/7, 0468/1, 0468/2, 0469 Közép-Tisza (HUHN10004) különleges madárvédelmi területek Natura 2000 hálózat részét képezik.

- A Törökszentmiklós, külterület 0461/1, 0462/4, 0462/5, 0462/9, 0462/10, 0462/11, 0462/12, 0462/13, 0462/16, 0462/18, 0462/19, 0462/20, 0462/22, 0462/23, 0462/24, 0462/25, 0462/26, 0462/27, 0462/28, 0462/29, 0462/30, 0462/31, 0462/32, 0462/33, 0462/34, 0462/35, 0462/36, 0462/38, 0462/39, 0462/40, 0462/41, 0462/42, 0462/43, 0462/44, 0462/45, 0462/46, 0462/47, 0462/48, 0462/49, 0462/50, 0462/51, 0462/52, 0462/53, 0463, 0464, 0465, 0466, 0467/1, 0467/2, 0467/3, 0467/4, 0467/5, 0467/6, 0467/7, 0468/1, 0468/2, 0469 a Közép-Tisza (HUHN20015) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek Natura 2000 hálózat részét képezik.

- A Törökszentmiklós, külterület 0113c, 0113b, 0113a, 0114, 0115/6a, 0151/29, 033/25, 033/26, 033/2), 033/28, 0410/7b, 0410/7a, 077/10, 077/7, 077/8, 077/9, 078, 088/10, 088/11, 088/12, 088/2, 088/38. 096 helyrajzi számú ingatlanokon található kunhalmok exlege országos jelentőségű védett természeti területek.

Biodiverzitás

A biológiai sokszínűség védelme igen fontos szempont, ha egy területet hosszú távon változatlanul kívánunk megőrizni. Egyes fajok eltűnése nem várt következményeket hozhat magával a törékeny ökoszisztémában. Az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 területek egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhely típusok, vadon élő állat és növényfajok védelmén keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megóvását és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. Olyan zöld infrastruktúra, mely biztosítja Európa természetes élőhelyeinek ökoszisztéma szolgáltatásait, valamint a kedvező állapotú fenntartásukat.
Törökszentmiklós közigazgatási területén található Natura 2000 területek, az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet értelmében az alábbiak:
Törökszentmiklós 0461/1, 0462/4, 0462/5, 0462/9, 0462/10, 0462/11, 0462/12, 0462/13, 0462/16, 0462/18, 0462/19, 0462/20, 0462/22, 0462/23, 0462/24, 0462/25, 0462/26, 0462/27, 0462/28, 0462/29, 0462/30, 0462/31, 0462/32, 0462/33, 0462/34, 0462/35, 0462/36, 0462/38, 0462/39, 0462/40, 0462/41, 0462/42, 0462/43, 0462/44, 0462/45, 0462/46, 0462/47, 0462/48, 0462/49, 0462/50, 0462/51, 0462/52, 0462/53, 0463, 0464, 0465, 0466, 0467/1, 0467/2, 0467/3, 0467/4, 0467/5, 0467/6, 0467/7, 0468/1, 0468/2, 0469hrsz.
A fokozottan védett természeti területeket az 59/2007. (X.18.) KvVM rendelet jelöli ki:Törökszentmiklós 0467/1, 0467/2, 0467/3, 0467/4, 0467/5, 0467/6, 0467/7hrsz.

Közlekedési helyzetkép

Országos elérhetőség szempontjából Törökszentmiklós helyzete jónak mondható: a fővárossal a 4-es főút és a 100-as számú vasúti fővonal kapcsolja össze, ennél fogva közúton (városközponttól városközpontig) és vasúton is 1 óra 45 perc alatt elérhető Budapest – és ugyanennyi a megközelítési ideje a legközelebb fekvő romániai határátkelőhelynek (Ártánd) is. A közeli megyeszékhelyek közül Debrecen átlagosan másfél óra, Békéscsaba közúton 1 óra 15 perc, vasúton 2 órás távolságban fekszik. A várost elkerülő 4-es útról a 46-os számú főközlekedési út Mezőtúr és Békéscsaba irányába. A Békés megye északi részéből kiinduló, 4-es főútra irányuló személy- és teherforgalom ezen az úton keresztezi a várost, mivel a 4-es út elkerülő szakasza nem érinti a kétszámjegyű főutat. A vasúti közlekedésben nincs csomóponti szerepe a városi állomásnak, mindössze kétirányú átmenő forgalmat bonyolít. A közúti közlekedést illetően szintén bizakodásra adhat okot a tervezési fázisban lévő M4-es autóút Abony és Fegyvernek közötti megépítése, amely - az autóút szakaszos jellegénél fogva - elsősorban a megyén belüli közlekedési kapcsolatokat dinamizálhatja. Szolnok, mint

megyeszékhely relatíve gyorsan elérhető, vasúton és közúton egyaránt 25 perc a két város közötti ingázás
A legsűrűbb buszösszeköttetés a vasútállomásától távol fekvő Fegyvernekkel van, ide napi 33 helyközi és távolsági járat indul, Kengyel, Tiszapüspöki, Tiszatenyő és Tiszabő napi 11 járattal közelíthető meg, míg Kuncsorbát és Örményest 7-7 törökszentmiklósi járat érinti.
A városon belüli közlekedést a lakosság elsősorban gyalogosan, nagy számban kerékpárral és személyautóval valósítja meg. Az elmúlt 20 évben jelentős forrásokat fordított a város a lakossággal együtt az utak szilárd burkolattal való ellátására. Az utak burkolattal való ellátásával azonban egyes utak funkciója megváltozott (lakó út helyett átmenő forgalom is megjelenik ezeken az utakon), így a legtöbb út állapota a megnövekedett terhelés és forgalom hatására folyamatosan romló állagú. A gyalogos forgalmat és a városon belüli munkába járást az N-R-A Busz Kft. által üzemeltetett helyi járatú autóbuszok szolgálják. Jelenleg nyolc viszonylaton zajlanak az utazások, ebből kettőn zajlik közlekedés hétvégén is.

„Zöld" beruházások

1. Törökszentmiklós város külterületén 2006.évben a 059/35 hrsz. alatti ingatlanon egy 1,5 MW névleges teljesítményű FUHRLANDER MD 77 típusú egyedi szélerőmű épült. A termelt villamos energia az erőműtől földkábelen keresztül kerül elvezetésre a Törökszentmiklós 132/22 kV-os transzformátor állomáshoz. Itt a szükséges villamos berendezések kialakításával kapcsolódik a 20 kV-os hálózatra. A szélerőmű 100 méter toronymagasságú, a rotor átmérője 77 méter, villámvédelemmel ellátott, névleges teljesítménye 1500 kW. Indulási szélsebesség 3,5 m/s, biztonsági leállás 20 m/s. a rotor fordulatszáma 9,6 – 17,3 ford./perc tartományban változtatható.

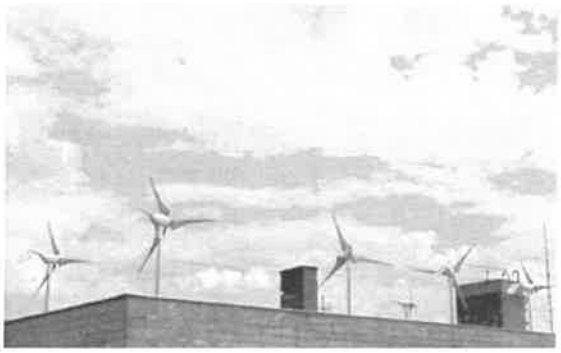
Székács Elemér Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium
Lábassy János Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium kollégiumi, oktatási és sportcsarnokának épülete
Városi Bölcsőde
Pánthy E. Katolikus Általános iskola
Helytörténeti gyűjtemény épülete;
Pedagógiai szakszolgálat épülete
KSZSZK Almásy úti klubépülete
Lukács Mozgó
Kodály Zoltán Művészetoktatási Intézmény
Rádió épülete
Bercsényi Miklós Katolikus Gimnázium és Kollégium, kollégiumi és oktatási épülete valamint (Törökszentmiklós, Kossuth L. út 167.szám alatti) tagóvodája EGYMI" épülete
Törökszentmiklós Város Polgármesteri Hivatal
Ipolyi Arnold Városi Könyvtár és Helytörténeti gyűjtemény
Városi Művelődési Központ (Törökszentmiklós, Kossuth L. út 135.) épülete
Kölcsey Ferenc Általános Iskola Ipolyi téri és Kölcsey úti épületei

13. ábra Geotermikus fűtésre csatlakozott intézmények

2. Törökszentmiklós Város Önkormányzat a KEOP 4.1.0. konstrukcióra benyújtott „Termálvíz komplex hasznosítása Törökszentmiklóson" című KEOP-4.1.0-2008-0052 számú projekt keretén belül mélyfúrású kutak létesültek. A geológiai viszonyok alapján1200 -1300 méter mélységből, 68-70 C°-os víz kinyerésével alkalmas lett több intézményi épület

fűtésének ellátására. A lehetőségeket megvizsgálva a Székács Elemér Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium udvarán került elhelyezésre a geotermikus energia kinyerésére alkalmas kút. A kúttól távvezeték segítségével az Almásy úton végig, majd a Polgármesteri Hivatal udvarán keresztül átvezetve a Vásárhelyi P. út, Kölcsey utcákat érintve, a Táncsics M. úton keresztül a városi strandfürdőig került a rendszer kiépítésére. Az utolsó felhasználási hely a városi strandfürdő. Az emisszió csökkenése: CO2 661 t/év, NOx 1200 kg/év, SOx 140 kg/év. Ha nemzetgazdaság szempontjából vizsgáljuk a fejlesztést, akkor geotermikus energiával helyettesített import földgáz mennyisége 505 000 m3/év.

3. Törökszentmiklós Városi Önkormányzat 2011. évben a Városi Önkormányzat Egyesített Gyógyító- Megelőző Intézet - továbbiakban EGYMI - (5200 Törökszentmiklós, Kossuth L. út 126.), valamint a Bercsényi Miklós Katolikus Gimnázium (5200 Törökszentmiklós, Almásy út 1.) számára 1 db összesen 10,2 kW névleges teljesítményű, megújuló energiaforrásokat hasznosító hibrid (napelemes-szélgenerátoros) üzemű berendezést telepített 25 métermagasságban. Az egészségügyi és oktatási épületek elektromos energia felhasználásának egy része, megújuló energiából kerül felhasználásra.

14. ábra Szélgenerátorok az Egyesített Gyógyító-Megelőző Intézet

Az épületek közvetlenül egymás mellett találhatóak, melyek tetőszerkezetére telepített energiatermelő rendszerek két részből állnak:

I. egy 6 kW névleges teljesítményű szélgenerátoros rendszerből, (mely rendszer 7.200 kWh energiamennyiséget termel) valamint

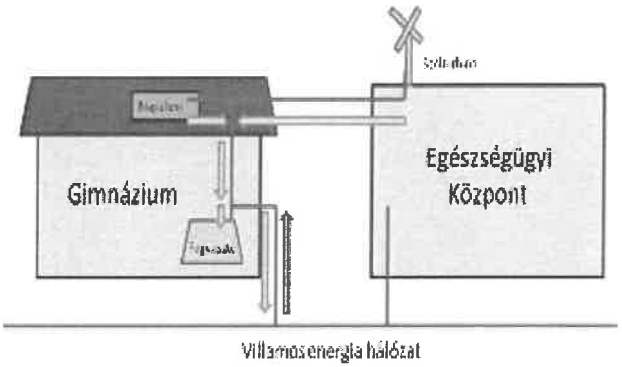
II. egy 4,2 kW névleges teljesítményű napelemes rendszerből (mely rendszer 4.800 kWh energiamennyiséget termel).

A hibrid rendszer optimális körülmények között évente 12.000 kWh energiát termel, mely a Gimnázium éves energiafogyasztásának (54.000 kWh) kb. 22%-át fedezi. A rendszer ún. „hálózatba visszatáplálós", így a meglévő elektromos hálózat pufferként szolgál. A rendszer által termelt energia látványos módon egy nagyméretű kijelzőn kerül megjelenítésre, mely kijelző a Gimnázium aulájában található. Az EGYMI tetőszerkezetére 6 db, egyenként 1 kW névleges teljesítményű, Airdolphine GTO típusú, hálózatba visszatápláló szélgenerátor (3 méter magas tartóoszlopra szerelve) került telepítésre. A szélgenerátorok már aránylag kis szélsebességnél (2,5 m/s szélsebesség esetén) is megkezdik az energiatermelést, de névleges teljesítményüket közepes, átlagos légáramlás esetén (pl: 12,5 m/s nagyságú szél esetén) érik el. Viharos erejű szélben a beépített automatikus fékező és a védelmi rendszer a generátorokat megvédi a túlpörgéstől. A szélkerekek 3 db (SMA Windy Boy 3800 típusú) inverterrel (áramátalakítóval) csatlakoznak az elektromos hálózat különböző fázisaira, ami egyenként 25A-es kismegszakítóval biztosított. A villamos csatlakozás a legközelebbi elektromos csatlakozási ponton, az épület legfelső funkcionális szintjén történik az iskolában. Az Iskola tetőszerkezetére 4,2 kW névleges teljesítményű napelemes rendszer (20 db Kyocera KD210

típusú, japán gyártmányú napelemes modul)került telepítésre, mely 30-40 m2 kiterjedésű. A napelemek 2 db (német gyártmányú, SMA Sunny Boy 2500 típusú) inverteren (áramalakítón) keresztül csatlakoznak a meglévő elektromos hálózathoz.

5. ábra Napelemes rendszer Bercsényi Miklós Gimnázium

4. Törökszentmiklós Városi Önkormányzat KEOP-4.10.0/N/14 számú nyertes pályázat keretén belül lehetőséget kapott fotovoltalikus rendszer kialakítására. A projekt keretén belül két (Városháza és Művelődési Központ) épület energetikai költségeinek racionalizálása céljából napelemes rendszert telepítettek. A megújuló energiaforráson alapuló 62 kWp összteljesítményű, 248 db IPC PolySol 250 Wp napelem és az ehhez tartozó rendszer hozzájárul az Önkormányzat működési költségeinek csökkentéséhez, amely éves szinten 62100 KWh megtakarítást jelent. Az alternatív energiahasznosítás az üvegházhatású gázok kibocsájtásának csökkentését prognosztizálja, tehát éves szinten 0,0621 GWh/év megújuló energiafelhasználás növekedés 58,051 t/év üvegházhatású gáz légkörbejutásának megakadályozását jelenti.

5. ÉAOP-5.1.1/A-12-2013-0007azonosítószámú „Törökszentmiklós város északi szegregátumának komplex fejlesztése" című projekt pályázat részét képezik a városi kamera rendszerhez kapcsolható térfigyelő kamerák, valamint 3 szelektív gyűjtősziget kiépítése. A projekt lehetőséget adott két utca (Szivárvány és Zenész) burkolására, valamint egy közösségi ház és a szegregátumban található három többlakásos önkormányzati szociális bérlakás felújítására. Törökszentmiklós Szivárvány utca 2. szám alatti ingatlan esetében egy

hőszivattyús rendszer kerül kialakításra az épület fűtési igényének kielégítésére. Törökszentmiklós Kossuth Lajos utca 14. és Nefelejcs utca 15. szám alatti ingatlan esetében pedig napkollektorok segítik a meleg víz előállítást. A közösségi ház fűtési igényét is egy hőszivattyú oldja meg, továbbá az elektromos energiaigény jelentős részének kielégítésére napelemek kerültek telepítésre az épületen. Az épületszerkezet a vonatkozó szigorú épületenergetikai előírások szerint valósul meg, így az épület üzemeltetés költsége optimalizálható.

Katasztrófavédelem

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet[5] alapján a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, a polgármester veszély-elhárítási tervet készítenek a katasztrófák következményeinek a katasztrófaveszély, veszélyhelyzet elhárítása, csökkentése érdekében. Törökszentmiklós Veszély-elhárítási Tervében foglaltakat Törökszentmiklós területén a katasztrófaveszély és veszélyhelyzet kezelése, valamint következményeinek elhárítása, csökkentése érdekében kell alkalmazni. A 61/2012. (XII. 11.) BM rendelet alapján Törökszentmiklós katasztrófavédelmi besorolása:I. osztály.

Jellemző, feltárt veszélyeztető hatások, kockázati tényezők ismertetése

Ár- és belvíz

	1. Elemi csapások, természeti eredetű veszélyek	Igen	Katasztrófavédelmi osztály
1.1	Árvíz	X	I
1.2	Belvíz	X	I.
1.3	Helyi vízkár	X	I.
1.4	Rendkívüli időjárás	X	II.
1.5	Földtani veszélyforrások		
1.5.1	Földrengés		
1.5. 2.	Földcsuszamlás	X	
1.5.3	Beszakadás	X	
1.5. 4	Talajsüllyedés	X	
1.5.5	Partfalomlás	X	
	2. Ipari szerencsétlenség, civilizációs eredetű veszélyek		
2.1	A Kat. IV.[6] fejezetének hatálya alá tartozó üzem		

[5]234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet
a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról

[5]234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet
a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról

[6]A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény

2.1.3	Küszöb érték alatti üzem	X	III.
2.2	Más létesítmény (ipari, mezőgazdasági) általi veszélyeztető hatás, veszélyes anyag szabadba kerülésének kockázata	X	II.
2.4.1	Veszélyes áruk szállítása	X	II.
2.4.2	Jelentős forgalom	X	II.
2.5	A Kat. IV. fejezetének hatálya alá nem tartozó, katonai célból üzemeltetett veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek, veszélyes anyagokkal foglalkozó létesítmények		
4. Kritikus infrastruktúrákkal kapcsolatos kockázatok			
4.1	A lakosság alapvető ellátását biztosító infrastruktúrák sérülékenysége		
4.2	A közlekedés sérülékenysége	X	

6. ábra A katasztrófavédelmi osztályba sorolás eredményeinek bemutatása (Forrás: Törökszentmiklós Veszély-elhárítási Terv)

Árvíz akkor történik, ha a természetes és mesterséges vízfolyások vízállásának emelkedése a normális állapotok időszakában száraz területek víz alá kerülhetnek (folyómederből, gátakon, töltéseken át) kilépő víztömegek az elfolyó, vagy felszíni víz gyors felhalmozódása miatt. A veszélyeztető hatása az ártérben, majd az ártéren kívüli területek elöntése során valósul meg. Térségünk legnagyobb természetben előforduló valós fenyegetettsége. Azonban a veszély lehetősége – télen szokatlanul nagy mennyiségű hóesés a Kárpátokban, hirtelen tartós tavaszi felmelegedés esővel párosulva stb. – a helyzetek szokatlan kombinációja folyton bekövetkezhet, egy a 2001. évihez hasonlítható árvíz, melynek során több ezer embert kellett kitelepíteni ideiglenesen, a felső Tisza (Szabolcs – Szatmár – Bereg megyében) gátszakadás után. Belvízen az ármentesített területek kötött talajain összegyűlő csapadékvizeket (talajvizek, fakadó- és szivárgó vizek) értjük, amelyek a korábbi erek, fokok útját követve húzódnak a befogadók felé és az árvízvédelmi töltéseken történő bevezetésükről csatornákkal és zsilipekkel, helyenként átemelő szivattyútelepek segítségével kel gondoskodni.

Közlekedés

- Vasút: Törökszentmiklós ugyan nem vasúti csomópont, de vasútállomása a Budapest – Debrecen - Nyíregyháza - Záhony felé vezető főútvonalon (100-as számú) helyezkedik el. Naponta 20-25 személyszállító vonat áll az utasok szolgálatára.
- Buszközlekedés: A város központjában az autóbusz-pályaudvart 109 helyközi és távolsági járat érinti. Az autóbuszos tömegközlekedés biztosítja a térségi központ és vonzáskörzetének összekötését, vérkeringését.
- Veszélyes anyag szállítmányok szállítása ebben az irányban is jellemző lehet - a várost ugyan elkerüli a 4-es számú főút, de, adott esetben érintheti a várost. A 46-os számú közúton és a 100-as számú nemzetközi vasútvonalon folyamatosan történik veszélyes anyagszállítás, amely adott esetben közel van a lakókörnyezethez.

Migrációs veszélyeztetés

A település a határoktól messzire helyezkedik (JNSZ megye az alföld közepe) el. Ezért a szomszédos országokban esetleg bekövetkező drasztikus gazdasági-politikai változások következtében kialakuló migrációs folyamatok nem okozhatnak krízishelyzetet.

Rendkívüli időjárás okozta veszélyeztetés

A földrajzi és meteorológiai adottságok és jellemzők következtében főként a rendkívüli téli időjárás viszonyai. Számolnunk kell a klímaváltozás következményeire is, elsősorban a lokális észlelhető csapadékhullások tekintetében. Veszélyforrások: több napon keresztül eső/hulló hó, hófúvás, szélvihar, tartós esőzések, extrém hideg/meleg. A szélsőséges téli időjárási viszonyok jelenthetnek komoly problémát a település számára, megfosztva őket az alapvető ellátástól. A hóviharok, hóátfúvások jelentős fennakadást okozhatnak a közlekedésben, a járhatatlanná váló utak miatt veszélybe kerülhetnek az elzárt településrészeken élők.

Járványok kialakulásának veszélye

Elsődlegesen ár- és belvizek esetében léphet fel az ivóvíz megfertőződésével a humán járványok veszélye, illetve az egyéb katasztrófák másodlagos hatásaként kell számolni terjedésével. Járványok gócpontjai lehetnek a szomszédos megyék, települések egyaránt, elsősorban a fokozott árvízveszélyes területek vonatkozásában. Ennél sűrűbb előfordulási lehetőséggel kell számolnunk a települések állatállományát és növényvilágát veszélyeztető járványokkal. A leggyakrabban előforduló járványként a baromfi és sertéspestis, illetve a száj- és körömfájás, valamint a mezőgazdasági kultúrákban jelentkező betegségek említhetőek.

Nagy kiterjedésű tüzek, illetve üzemi- vagy lakókörnyezetben bekövetkező robbanás miatt kialakuló veszélyhelyzet

Mezőgazdasági és lakóterületek egyaránt lehetnek területtüzek kialakulási gócai és terjedési területei. Mivel a településre jellemző a mezőgazdaság, így elsősorban a nagy szárazság idején alakulhatnak ki tarlótüzek, melyek gyors terjedésüknél fogva veszélyt jelenthetnek a település adott részén lévő nagy kiterjedésű nádasra, tarlóra, valamint további következményként lakóépületekre is. A település közvetlen közelében a Tisza - folyó árterében találhatunk összefüggő erdőterületet, melynek égésből keletkező hatása csak kismértékbe van kihatással a lakóépületekre, - környezetre.

Földrengés okozta veszélyeztetettség

Valós veszélyeztető hatása nem meghatározó. Az elmúlt évek eseményeinek tükrében a kialakulás lehetősége minimális, azonban a nemzetközi, illetve Dunaharaszti- Eger - Jászapáti törésvonal sajátosságait figyelembe véve teljesen nem zárható ki.

Veszélyes hulladékok

A településen SEVESO II. irányelv alá tartozó alsó, felső és küszöb alatti, küszöbértékű üzemek találhatók, egy felső küszöbértékű és két küszöbérték alatti üzem helyezkedik el, illetve Tiszapüspöki településen lévő alsó küszöbértékű üzem veszélyességi övezete átnyúlik Törökszentmiklós közigazgatási területére.

- REI Hűtőipari és Ingatlanhasznosító Kft.-5200 Törökszentmiklós, Szőlőhátulja dűlő 2.
- Mar-Ne-Váll Kft.- 5200 Törökszentmiklós, Szőlőhátulja dűlő 2. (ammóniaömlés)
- Törökszentmiklós Térségi Víz- Csatornamű Kft.-5200 Törökszentmiklós, Táncsics Mihály út 42/a. (klór ömlés)
- Törökszentmiklósi Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft.-5200 Törökszentmiklós, Puskás F. u. 12. (járványveszély.)

Kritikus infrastruktúra elemeinek sérülékenysége.

Az áram-, gáz- (a település nincs bekötve), vízszolgáltatás nagy területet huzamosan érintő kimaradása komoly zavarokat okozhat. Ezek közül az elektromos ellátó rendszer meghibásodása a legveszélyesebb, mert maga után vonhatja több kommunális szolgáltatás megszűnését is. Korunk fejlett technikai világában kiemelt tényező a kommunikációs technológia, úgymint vezetékes és mobiltelefon hálózatok, rádióhálózatok, Internet szolgáltatások zavara részleges vagy teljes leállása.

A településen a következő sérülékeny infrastruktúrák találhatók:

- Vízhálózat hossza: 105.8 km
- Bekötő vezeték: 76.5 km
- Lekötések: 9170 db (ebből: 8708 db lakossági, 462 db közületi)
- Tűzcsapok (föld feletti/alatti): 185 db
- Közkifolyók: 68 db

Nukleáris és sugárbalesetek okozta veszélyeztetés

Hazai (PAKSI) atomerőmű balesete; szomszédos országok erőműveinek balesete; az országhatárhoz közel fekvő külföldi nukleáris létesítmények {JaslovskeBohunice-i Atomerőmű (Szlovákia); Mohovce-i Atomerőmű (Szlovákia); Krskoi Atomerőmű, (Szlovénia)} súlyos balesetet követően kialakuló kihullási zóna. A település nukleáris veszélyeztetése a paksi Atomerőmű Rt. üzemzavarából adódó reaktorbalesetből adódik. A jellemző szélirányokat és földrajzi távolságokat figyelembe véve azonban ez a veszélyfajta csak igen kis mértékben fenyegeti a települést. A település a paksi Atomerőmű ÉOS (Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zóna) zónájába esik.

Műholdak, űrjárművek okozta veszélyeztetettség

Az űrjárművek és a műholdak az atmoszférában megsemmisülhetnek, így hamuvá égve, darabokra esve a földfelszínre hullhatnak. Ha egy atomreaktorral, vagy radioizotópos hőelektromos generátorral (RTG) felszerelt műhold visszatér radioaktív törmeléket, és így radiológiai kockázatot okozhat a konstrukciójától és a nukleáris energiaforrásától függően.

Terrorfenyegetettség

Az elmúlt évek eseményei azt mutatják, hogy az egész világon úrrá lett az erőszak, a terror, annak minden lehetséges eszköztárával. Értetendő ez a klasszikusnak nevezhető erőszakcselekményekre éppúgy, mint a biológiai, vegyi, nukleáristámadások potenciális veszélyeire, eseményeire. Ide sorolhatjuk a gazdasági- pénzügyi szférát érintő támadásokat, az Internet által „kínált" számos lehetőséget, a proliferációt. A világon új biztonságpolitikai időszámítás vette kezdetét 2001. szeptember 11. óta. Az európai biztonsági helyzet mindezeknek köszönhetően - 2003 végén, 2004 elején - drasztikus változáson ment keresztül. Európa is szembesült azzal a ténnyel, hogy a "bármikor, bárkire, bárhol lesújthat"- elv esetükben, több mint elmélet. A nemzetközi terrorizmus fejleményei nem vetítik előre merénylet elkövetésének veszélyét Magyarországon. Az elmúlt, viszonylag rövid időszak terrorcselekményei nyomán kialakuló fenyegetés trendje - vagyis, hogy jelentősen bővült a célkeresztbe fogott országok köre - ugyanakkor elkerülhetetlenné teszi a "szükséges óvatosság" elvének széleskörű alkalmazását. A városban nincs olyan mértékű politikai, gazdasági erő, amely ennek a veszélyeztetettségnek célpontjául szolgálhatna.

Légi járművek balesete

Jász-Nagykun-Szolnok megye légterében a Magyarország légiforgalmi térképen megjelenített légterek, légifolyosók helyezkednek el. A légifolyosók nemzetközi főirányokban jelentős forgalmat bonyolítanak. Az általuk érintett területek síkvidéki, lakott területek. A megye illetékességi területén igen nagy számban találhatunk mezőgazdasági légi szolgáltatás céljából igénybe vehető fel- és leszállóhelyet. Törökszentmiklós településen kijelölt felszálló és leszálló pálya a település északi részén jelölhető/alakítható ki. Ezen feladatra jellemező, hogy a szolgáltatást végző a repülést megelőzően szemrevételezi a területet és tevékenysége megkezdése előtt jelentési kötelezettségének eleget téve megkezdi az adott repülési feladatát. Általában rét, legelő, füves síkság a leginkább igénybevett terület. E szolgáltatással alapvetően mezőgazdasági igényt elégítenek ki előre nem tervezhető repülési útvonalon. A tevékenységet a 267/2011. (XII. 13.) Kormányrendelet szabályozza.

Tűzvédelem

1. A meglévő és újonnan épülő épületek között az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014 (XII.5.) BM rendelet (a továbbiakban: OTSZ) előírásai szerinti tűztávolságot kell tartani.
2. 2. Amennyiben valamely út megszüntetése tűzcsapot érint, a tűzcsapnál a tűzoltó gépjárművek részére a felállási helyet biztosítani kell. A megszüntetésre, átépítésre kerülő tűzcsapoknál az illetékes elsőfokú hatóság (katasztrófavédelmi kirendeltség) engedélye szükséges.
3. Amennyiben az átalakítás tűzcsapot érint, a tervezési területen a meglévő földalatti tűzcsapokat föld felettire kell cserélni az OTSZ 75. § (2) bekezdése alapján.
4. Új építmények környezetének tervezésekor a tűzoltógépjárművek nem rendszeres közlekedésére az üzemeltetésére a területet és az utat biztosítani kell.
5. A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Ttv.) 29 § (1) bekezdése az önkormányzat feladataként határozza meg a településen az oltóvíz nyerési lehetőségek biztosítását, ezért a vízhálózat átalakítása, korszerűsítése esetén az OTSZ előírásai alapján kell az oltóvizet biztosítani.
6. A munkálatok során az érintett építményekhez vezető utakat szabadon és olyan állapotban kell tartani, amely alkalmas a tűzoltógépjárművek közlekedésére és működtetésére, valamint a közterületi tűzcsapokat állandóan hozzáférhetően kell tartani, azokat eltorlaszolni még ideiglenes jelleggel sem szabad az OTSZ 72. § (9) bekezdése alapján.
7. Az építéssel járó útlezárásokat és vízelzárásokat a munka megkezdése előtt 48 órával, valamint az elzárások befejezését a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Megyei Műveletirányítási Ügyelet részére, szóban a 06-56-510-045-ös telefonszámon azonnal, azt követően pedig írásban be kell jelenteni, mivel a Ttv. 6. § (2) bekezdése alapján szükséges, hogy a Megyei Műveletirányítási Ügyelet az útlezárásokról és a vízelzárásokról pontos információkkal rendelkezzen.
8. A katasztrófaveszély elkerülése érdekében a településrendezési terv eszközeinek módosítása során figyelembe kell venni az ár- és/vagy belvíz által veszélyeztetett területeket.

SWOT-elemzés

Erősségek	Gyengeségek
A közművesítés szintje magas	A népességfogyás üteme gyorsul
Megújuló energiaforrások alkalmazása, ezáltal hőtermelés, áramtermelés, napenergia felhasználás	A köznevelési intézmények kapacitásuk határán működnek
Természeti adottságok: termálvíz, kedvező minőségű termőföldek	A mezőgazdasági őstermelés hiánya
	Csapadékvíz elvezető rendszer elvezető képességének problémája
	Belvíz elvezetés megoldatlansága, ebből adódó belvízkárok okozása
	Vízvisszatartás hiánya (víztározók, természetes tavak létesítése stb.)
	Megújuló energia források alkalmazásának hiánya lakosság körében - ok: köztudat informálatlansága
	Véderdők hiánya
	Korszerű hulladékgazdálkodási technológia kialakításának hiánya
	Oktatás hiánya, lemaradt szemlélet, viselkedési kultúra hulladékgazdálkodás, természetvédelem, környezettel való harmonikus együttélés terén
	Beruházások, építkezések nyomon követése alacsony, a kikerülő építési bontási hulladék lekövetése szinte lehetetlen

Lehetőségek	Veszélyek
Strandfürdő helyi-térségi igényeknek megfelelő bővítése, gyógyászati hasznosítás feltételeinek kiépítése növekvő városi bevételt és foglalkoztatás-bővülést eredményezhet	A Város központi részében található TM Öntöde gyártási technológiája során kibocsájtott légszennyezés
Napelemes rendszerek kiépítési lehetőségeinek vizsgálata	A nagytáblás szántóföldi gazdálkodás és a kedvezőtlen birtokszerkezet hosszú távú fennállása tartósan rontja a helyi jövedelmi viszonyokat és csökkenti a biodiverzitást, kunhalmok további pusztulását eredményezi
Zöld felületek növelése települési szinten (építészeti megoldások során való alkalmazása)	Ha az M4-es autóút megépítéséig nem készül el a déli elkerülő út, tovább növekedik a városon átmenő forgalom
Mobil meteorológiai állomás kialakítása (helyi gazdák számára adatszolgáltatás), légszennyezettség mérése is cél többek között	Tiszapüspökiben megépült KALL Ingredients Kft. gabona feldolgozó üzem termelése során kibocsájtott szennyezőanyagok (bűz, por stb.) diffúz hatása, valamint a beszállításból eredő áruszállítás Törökszentmiklóson áthaladó forgalmat növeli
Zöldfelület-gazdálkodási terv kidolgozása	Helytelen hulladékgazdálkodási kultúra miatt bekövetkező nagyfokú szennyezett területek
Hulladékgazdálkodási-terv kidolgozása	Nem engedélyezett települési vízkivételek (fúrt kút stb.) talajvíz szennyezésével, elapasztásával járhat
Levegőminőség-védelmi terv kidolgozása	
A városi termékek hozzáadott-érték növelése érdekében élelmiszer-feldolgozási kapacitások épülhetnének ki	
Felszíni vízkészleteink védelme (tavak rekultivációja, felszíni vízfolyások parti zonációjának kiépítése)	
Felszín alatti vízkészletek védelme (engedély nélküli kutak felmérése, szankcionálása, helyes agrárgazdálkodás kialakítása)	
VGT II. iránymutatásainak alkalmazása	
Öko- tájturizmus fejlesztése	
Szemléletformáló oktatások bevezetése, iskolák, tanintézmények bevonása	

Célkitűzések

A Környezetvédelmi Program hosszú távú célkitűzése, hogy hozzájáruljon Törökszentmiklóson a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához. Az alábbiakban megjelölt stratégiai területeket és célokat egymással összhangban, harmonizálva kell alkalmazni az átfedések elkerülése miatt. A stratégiai területeken elérendő célokat nem általános jellegű feladatok megfogalmazásával, hanem a ténylegesen felmerülő környezeti problémákra megoldást nyújtó lehetőségek tárházával szükséges megjelölni.

Levegőtisztaság-védelem

- Törökszentmiklós levegőminőségének feltérképezése;
- A közlekedési eredetű légszennyezés csökkentése, erre irányuló kampányok szervezésével. pl. Autómentes nap, stb.;
- Nem motorizált és közösségi közlekedés támogatása;
- A levegő-tisztaság védelem érdekében fasor védősáv kialakítása;
- Folyamatos oktatás, szemléletformálás;
- Az ipartelepek és telephelyek szennyező anyag kibocsátásának határérték alá csökkentése;
- Jelentős egészségügyi kockázatot jelentő lakossági egyedi fűtési berendezésekben és nyílt téren elégetett műanyag, gumi és egyéb hulladékokból felszabaduló toxikus és rákkeltő anyagok káros hatásainak lakosság számára történő megismertetése.
- Fűtéskorszerűsítés, hőszigetelés;
- Illegális hulladéklerakások felszámolása.

Zajvédelem

- Stratégiai zajtérkép elkészítése, valamint mindenki számára történő hozzáférhetőség biztosítása;
- Szükség esetén rendszeres zajmérési ellenőrzések végzése;
- Városon áthaladó gépjárműforgalom csökkentése, közlekedésszervezés.

Környezet és egészség

- Lakosság részére évente egy ingyenes egészségügyi nap megtartása;
- Folyamatos oktatás a környezeti terhelésekből származó népbetegségek kialakulásának okáról és gyógymódokról;

Zöldfelület-védelem

- Települési meglévő zöldfelületek felújítása, funkciók kibővítése, fenntarthatóságának biztosítása, zöldterületekhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztések (járdaépítés, stb.);
- Alulhasznosított parkok rehabilitációja;
- Helyi szabályozások szigorítása;

- Zöld gyűrű megtervezése a város körül;
- Lakosság bevonása a zöldfelület kialakításánál, növelésénél;
- Zöldfelület-gazdálkodással kapcsolatos oktatások megtartása;
- Digitális zöldfelület kataszter elkészítése;
- Új zöldfelületek létesítése;
- Település szépítési programok lebonyolítása;
- Erdőterületek fejlesztése;
- Meglévő zöldfelületeken lévő sportolási lehetőségek javítása;
- Zöldfelületek biztonságos megközelíthetőségének javítása.

Természet és tájvédelem

- Tanösvények kialakítása;
- Nevelő, oktatási célú túrák és előadások tartása (HNPI)[7];
- Nem kívánatos beépítéstől való megóvás, beépítések korlátozása látvány szempontjából fontos területeken;
- Új fejlesztések tájba illesztése;
- Táj rehabilitációs és tájképvédelmi tervek készítése;
- Meglévő védett természeti területek megőrzése, állapotának javítása;
- Inváziós növény és állatfajok terjedésének megelőzése, visszaszorítása;
- Gazdaság és a természetvédelmi érdekek összehangolása.

Talajok védelme

- Nitrát érzékeny területek feltérképezése;
- Jó mezőgazdasági gyakorlat alkalmazásának ösztönzése;
- Illegális hulladéklerakások felszámolása;

Vízvédelem

- Felszín alatti vizek védelme érdekében az illegálisan fúrt kutak feltérképezése;
- Meglévő felszíni tavak rekultivációja, eredeti víztároló funkció visszaállítása;
- Felszíni vizek, vízfolyások medrének karbantartása;
- Szemléletformáló oktatások megtartása, a lakosság széleskörű bevonása;
- Vízfogyasztás mérséklése;

[7] Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság (4024 Debrecen, Sumen u. 2.)

- Lehulló csapadékvíz gyűjtése és felhasználása;
- A meglévő csatornarendszerek karbantartása;
- Komplex vízgazdálkodási és vízbázis védelemi koncepció kidolgozása;
- Vizekbe kerülő szennyeződések mennyiségének rendszeres ellenőrzése;
- Kármentesítések lefolytatása, monitoring kutakkal talajvíz vizsgálata;
- Illegális hulladéklerakások felszámolása.

Hulladékgazdálkodás

- Szelektív hulladékgyűjtés fontosságának ismertetése;
- Illegális hulladéklerakók felszámolása;
- Lomtalanítási szolgáltatás terjesztése, népszerűsítése;
- Szemléletformáló oktatások szervezése;
- Volt városi hulladéklerakó telephely folyamatos utógondozása;

Környezeti kármentesítés és kármegelőzés, katasztrófavédelem, környezetbiztonság

- Törökszentmiklós területén folyó kármentesítés lefolytatása;
- A város védekezőképességének javítása;
- Parlagfű és egyéb allergizáló növények visszaszorítása;
- Lakossági felvilágosító munka;
- Egészségügyi ellátás fejlesztése;

Energiagazdálkodás

- Középületek, közintézmények energiatakarékos üzemeltetése, energia megtakarítás;
- Közvilágítás korszerűsítése;
- Megújuló energiaforrások részarányának növelése;
- Klímavédelmi szempontok érvényesítése;
- Helyi energiaforrások felhasználása

Környezettudatos szemléletformálás és gondolkodásmód erősítése

- Környezettudatosság erősítése, ösztönzése oktatások és szemléletformáló előadásokon keresztül;
- Oktatási intézményekkel történő szoros kapcsolattartás;
- Egyedi településkarakterek és városszerkezet megőrzése;
- Minőségi lakókörnyezet biztosítása;

- Információs rendszer fejlesztése;

A célkitűzések megvalósításának lehetséges útjai

A várost érintő különböző ágazati célokat, beavatkozásokat, fejlesztéseket a Környezetvédelmi Programban megfogalmazott célokkal kell összehangolni, valamint törekedni kell azok megvalósulására. Elsődlegesen az önkormányzat feladata, hogy anyagi és szervezeti keretével, valamint eszközrendszerével biztosítsa a Környezetvédelmi Programban megfogalmazott intézkedések teljesítését. Az intézkedések teljesítését a megfelelő jogszabályi háttér, a helyi rendeletek megalkotása, illetve módosítása, valamint a lakosság szemléletformálása is elősegíti.
Az ellenőrzés, értékelés lehetséges eszközei a következők:

- Monitoring tevékenység (mérések eredményei, stb.);
- Egyéb környezeti mutatók változásának nyomon követése (kerékpárutak hossza, vízfogyasztás mértéke, illegális hulladéklerakók száma, stb.);
- Település környezeti állapotáról éves beszámoló készítése.
- A javasolt intézkedések végrehajtásához szükséges anyagi eszközök és emberi erőforrások „előteremtésének" lehetőségei:
- Önkormányzati költségvetési forrás;
- Helyi környezetvédelmi alap;
- Pályázati források (állami, uniós, stb.);
- Civil szervezetek, tanulók kezdeményező, kutató és támogató munkája.

Levegőminőség javítása

A városban tapasztalható ipari termelés csökkenésével, jelentősen mérséklődött az üzemek légszennyező anyagkibocsájtása is. A telepek a legkülönfélébb tevékenységet (folyamatosan vagy csak időszakosan/szakaszosan) végzik, ezáltal minden telepnek más és más a kibocsátásra kerülő szennyezőanyag összetétele/koncentrációja, valamint annak mennyisége. Törekedni kell az újonnan létesíteni kívánt légszennyező vállalkozások, illetve légszennyező tevékenységek esetén azoknak a város külterületi részére való telepítése. A jövőben betelepülni kívánó, jelentősebb ipari cégek esetében fontos kritérium kell, hogy legyen a tervezett tevékenységük környezeti terhelésének vizsgálata, környezeti hatásvizsgálat elrendelése, s szakmai partnerek bevonása már a tervezéskor is. Mobil meteorológiai mérőállomás üzemeltetésével megfelelő adatok nyerhetők többek között a külső hőmérsékletről és páratartalomról, a nyomásról, a harmatpontról, a szélirányról, a csapadékintenzitásról, valamint a levegő szállópor és szennyező anyag tartalmáról. Amennyiben szükséges helyi szintű klímavédelmi stratégia elkészítését kell forszírozni. A városi levegőszennyezés csökkentésének egyik fontos eszköze lehet a személygépkocsi forgalom csökkentése, amely az igény csökkentésével, a környezetbarát közlekedési módok ösztönzésével érhető el. A kerékpárút hálózat továbbfejlesztése (körülmények javítása a biztonságos közlekedés érdekében) mellett a kerékpár használatának elterjedését szükséges elősegíteni a köztudatban. Nagy hangsúlyt kell fektetni a szemléletformáló oktatások megszervezésére, lehetőség szerint a lakosság minden korosztályára kihatóan kell az oktatási anyagot összeállítani. A lakosság figyelmét fel kell hívni a veszélyes hulladékok égetésének káros hatásaira, szükséges tájékoztatni őket, hogy hol adhatók le ezek a hulladékok. Célszerű veszélyeshulladék-gyűjtő akciónap megszervezése is.

Biológiai allergének

A legtöbb tünetet kiváltó allergén növény a parlagfű. A globális éghajlatváltozás hatására egyre több allergén növény megjelenésére lehet számítani. A jogszabályi előírások, az ellenőrzések, szankcionálások hatására csökkent a parlagfűvel fertőzött területek aránya. Fontos, hogy a gyepesítés helyi aratásból, helyi magszedésből történjen, legalább részlegesen. Az allergén gyomokkal érintett

területek számát csökkenteni kell többszöri kaszálással, valamint a területek tulajdonosait figyelmeztetni kell a kötelezettségeikre, ellenkező esetben szigorú bírságok kiszabása indokolt.

Megvalósítandó intézkedések	Forrás	Felelősök	Partnerek	Megvalósítás időpontja
Törökszentmiklós légszennyező pontforrásainak azonosítása, térkép elkészítése, adatbank létrehozása az éves kibocsájtások tükrében	Önkormányzati költségvetési forrás	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	JNSZMKH KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI FŐOSZTÁLY	2025. év
Települési szinten az összes káros kibocsájtó felmérése, előzetes vizsgálatok elvégzése	Önkormányzati költségvetési forrás			
A nyílttéri égetések ellenőrzése lakossági bejelentésekre	Önkormányzati költségvetési forrás	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos
Szemléletformáló előadások tartása a nyílttéri (hulladék) égetés káros hatásaira, valamint a levegőszennyezés csökkentési módokra, lehetőségekre vonatkozóan	Pályázati források, Helyi környezetvédelmi alap	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos
Oktatási program kidolgozása a biológiai allergének kaszálásának fontosságáról, valamint az allergiás tüneteket kiváltó növények ismertetéséről	Pályázati források, Helyi környezetvédelmi alap	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos
Kerékpáros közlekedés ösztönzése, köztudatban való erősítése	Pályázati források, Helyi környezetvédelmi alap	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		

Pollen koncentráció figyelemmel kísérése, lakosság folyamatos tájékoztatása	Önkormányzati költségvetési forrás	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat
Klímavédelmi stratégia kidolgozása helyi szinten (térségi összefogásban)	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat

Zajterhelés csökkentése

A zajvédelem feladata az élő környezet, kiemelten az embert zavaró hanghatások megszüntetése, vagy ha ez nem lehetséges, a zajterhelés elfogadható szintre csökkentése. Ez alapvetően egészségügyi és műszaki kérdéseket vet fel.
A zajvédelem egészségügyi problémakörébe tartozik a zaj emberi szervezetre kifejtett hatásának feltárása. Olyan mennyiségek meghatározása, amellyel a zaj emberi szervezetre kifejtett károsító hatásának nagysága kifejezhető, ill. ezekre vonatkozó határértékek megállapítása az emberi egészség megóvása érdekében. Műszaki feladat olyan technológiai- és termékfejlesztések elvégzése, ill. beépítési tervek elkészítése, amelyekkel a határérték feletti zajterhelések elkerülhetőek. Műszaki kérdés a zajvédelemben a konkrét esetre vonatkozó zajterhelési értékek mérése, és amennyiben szükséges, a zajterhelést csökkentő beavatkozások tervezése, létesítése és működtetése. A környezetünkben kialakuló zajviszonyokat számos tényező határozza meg, de elsősorban a zajforrás típusa és működési körülményei.

A környezeti zajforrásokat az alábbi főbb csoportokra oszthatjuk:

Ipari (üzemi) zajforrások

Üzemi zajforrásnak tekintjük az ipari termelő és szolgáltató üzemeket, beleértve a területükön mozgó járműveket, az épületek rendeltetésszerű használatát biztosító gépi berendezéseket (pl. kereskedelmi és lakossági szellőző-és klímaberendezések, transzformátorok stb.) A jelenlegi jogszabályi előírásoknak megfelelően ebbe a csoportba tartoznak az ún. „szabadidős" zajforrások (kulturális-, szórakoztató-, vendéglátó-, sportlétesítmény-, berendezés, tevékenység) is.

Közlekedési eredetű zajforrás

A vízi és légi útvonalon, közúton, közlekedési területen mozgó gépjármű, várakozó-(parkoló-) helyen, vasútvonalon, pályaudvaron, egyéb fel/leszállóhelyen, kikötőben (együtt: közlekedési létesítményben) történő, a közlekedéssel közvetlenül összefüggő járműmozgás, járműüködtetés.

A zajvédelem tekintetében tett célzott intézkedések csak akkor jelenthetnek megoldást, amennyiben a zajforrásokról, valamint a zajterheléssel érintettek körével kapcsolatban megfelelő ismeretanyag áll az Önkormányzat rendelkezésre. A zajtérkép elkészítését megelőzően állapotfelmérést szükséges elvégezni, amely alapján beazonosíthatok a város területén megtalálható különböző számú és méretű zajforrás-csoportok. A közlekedési eredetű zaj- és rezgésforrás a forgalom átszervezésével, úthibák kijavításával, elkerülő útvonalak kiépítésével csökkenthető. A belterületi utakon a sebesség-korlátozások és fokozott ellenőrzése, a nehézgépjármű forgalom bizonyos útvonalakra való koncentrálása javíthat a zajkibocsájtás tekintetében. A zaj- és rezgésártalomról lakossági fórum keretében tájékoztatást nyújthat az Önkormányzat, hogy milyen építéstechnikai megoldásokkal

javítható a forgalmas utak mentén élők helyzete. Ezzel egyidejűleg a városban lehetőség szerint növelni kell azon zöldfelületek, mint puffer zóna arányát is, amely a zajforrás és légszennyezés csökkentésében, felfogásában segít.

Megvalósítandó intézkedések	Forrás	Felelősök	Partnerek	Megvalósítás időpontja
Törökszentmiklós zajvédelmi térkép elkészítése	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2025. év
Zajvédelemmel kapcsolatos intézkedési terv kidolgozása-összhangban a zöldfelület-gazdálkodással	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos
Éves szinten hatósági zajszint felmérés bel- és külterületi település részeken	Önkormányzati költségvetési forrás	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos
A gépjárműves közlekedési igény csökkentése szemléletformáló kampányok eszközeivel	Pályázati források, Helyi környezetvédelmi alap	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos

Környezet és egészség

Az egyének és a társadalom értékrendjében kiemelt szerephez jut az egészségmegőrzés. A halandósági kockázati tényezők között kiemelt fontosságúak a környezeti ártalmak.
A környezet tisztasága az emberi egészség és jólét szempontjából alapvető fontossággal bír. Különösen fontos városi szinten az elővigyázatosság elvének alkalmazása, hiszen a legismertebb egészségügyi hatások a környezeti légszennyezéshez, az egyre súlyosbodó zajhatáshoz, a rossz vízminőséghez, valamint az elégtelen higiéniai feltételekhez köthetők. Az emberi egészségre hatással lehet a klímaváltozás, a biodiverzitás csökkenése, valamint a talajminőség romlása is.
Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerinti megfogalmazásban a "környezetegészség" meghatározása magában foglalja "mind a vegyi anyagok, sugárzások és néhány biológiai tényező közvetlen egészségre gyakorolt hatásának következményeit és a tágabb fizikai, pszichológiai, szociális és esztétikai környezetet, beleértve a lakás-, városfejlesztési, terület- és talajhasználati, közlekedési körülményeket" is.

Megvalósítandó intézkedések	Forrás	Felelősök	Partnerek	Megvalósítás időpontja
Éves szinten egy ingyenes szűrési nap biztosítása a lakosság számára	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos
Az embereket érintő népbetegségek kialakulásának okairól oktatási anyag kidolgozása	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos
Gyógymódok, egészséges környezet kialakításának lehetőségei, azok ismertetése	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos

Zöldfelületek védelme

A település dinamikus kölcsönhatásban van a természeti környezettel. A kapcsolat egyik legfontosabb eleme egy jól működő, biológiailag aktív zöldfelületi rendszer. A település zöldfelületi rendszerének funkciója, területe, szerkezete és minősége függvényében - sokrétű. Kedvezően befolyásolja a helyi klímát, védelmet biztosít egyes kedvezőtlen környezeti hatásokkal szemben, összekapcsolja, vagy elválasztja a település különböző rendeltetésű területeit, alkalmas rekreációra, a település esztétikai megjelenését alapvetően meghatározza. A meglévő éghajlati viszonyok között a művi és természeti környezet arányánál, a zöldterületek aránya célszerűen 55-60 % körül kellene, hogy mozogjon. Az egységes zöldfelületi rendszer hiányos, a zöldfolyosók egyre keskenyebbek, sok helyen mozaikossá váltak. Nő a művi területek aránya, a véderdők aránya csökken. A közvetlen lakókörnyezetben az utcák fásítása bír nagyobb zöldfelületi jelentőséggel. A zöldfelületi rendszer fontos tényezője a talaj, ez a beépítések során elveszti funkcióját, ezért fontos az olyan építési tevékenységek ösztönzése, amelyek a talaj minél több funkciójának a megőrzését szolgálják.

Megvalósítandó intézkedések	Forrás	Felelősök	Partnerek	Megvalósítás időpontja
Egységes zöldfelületi rendszer megtervezése, térképes ábrázolása	Önkormányzati költségvetési forrás	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos
A város meglévő zöldfelületi rendszerének helyreállítása (lsd. Galambos- és Bicskás-tó rekultivációja, továbbá ligeterdők ápolása, újra telepítése, parkosítási feladatok ellátása)	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	Törökszentmiklósi Kommunális Szolgáltató Kft., Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2021-2025.
Zöldgyűrű kialakítása a város körül (elsődleges a tervezés, térkép elkészítése, beavatkozások megtervezése)	Pályázati források, Helyi környezetvédelmi alap	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos
Zöldfelületek növelése (ligeterdők kialakítása, társadalom bevonása - a telepítés és fenntartás időszakára is)	Önkormányzati költségvetési forrás	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos
Szemléletformáló programok, oktatás megtartása a zöldfelület-	Önkormányzati költségvetési forrás, Helyi környezetvédelmi	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos

gazdálkodással kapcsolatban, tanulók részére pályázati lehetőség biztosítása zöldfelület tervezésre vonatkozóan	alap			

Természet- és tájvédelem

A természetvédelem célja a bioszféra állapotának, működőképességének, biodiverzitásának (biológiai sokféleségének), valamint ezzel összefüggésben az élőhelyeknek és a természeti tájnak a megőrzése, károsodásainak megelőzése, mérséklése vagy elhárítása. A társadalom folyamatosan növekvő terület-, energia- és erőforrásigénye következtében, a természeti környezet egyre nagyobb terhelésnek van kitéve. A legfőbb veszélyeztető tényező az élőhelyek csökkenése, felaprózódása, pusztulása, a nem megfelelő földhasználatból adódó túlhasznosítás, az éghajlatváltozás miatti özönfajok megjelenése. Természetvédelmi örökségünk megőrzése érdekében, a természetvédelmi szempontokat nem csupán a védelem alatt álló területeken, hanem minden más területen és tevékenységben is érvényesíteni kell.
A Madárvédelmi Irányelv 1979. április 2-án került elfogadásra, a vadon élő madarak védelméről szóló 79/409/EGK irányelv, amely természetvédelmi tárgyú közösségi szabályozásnak való megfelelést Magyarországon az 1996. évi LIII. törvény biztosítja. A madarak védelmét szolgálja a 2021. évben készült Közép-Tisza Különleges Madárvédelmi Terület (HUHN 10004) Natura 2000 fenntartási terve is. Törökszentmiklóson kiemelt szerepet kell, hogy kapjanak az évről-évre visszatérő Fehér gólya, valamint a Fekete gólya egyedek. Az elmúlt időszak egyedpusztulásait, mint intő jeleket szükséges felfogni, tehát a közeljövőben élőhelyeik biztosítása és biztonságának megtartása érdekében az elvégzendő feladatok végrehajtását kell előtérbe helyezni.

A természeti táj és értékek védelme

1992. május 21-én elfogadta a Tanács a 92/43/EGK irányelvet, a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről. Ez az irányelv hozta létre a NATURA 2000 programot, ami nem más mint "a különleges természet-megőrzési területek egységes európai ökológiai hálózata". Az irányelv – már a címéből is láthatóan – kettős természetű, egyrészt a fajok, másrészt az élőhelyeik (területek) védelmére épít.
A Natura 2000 területeken folytatott tevékenységek előírásoknak megfelelő módon történő végzéséről gondoskodni szükséges. A természet védelme nem csupán a védett természeti területekre, hanem a nem védett területekre, a táj egészére ki kell, hogy terjedjen. Az érzékeny természeti területek (ÉTT) olyan extenzív művelés alatt álló területek, amelyek a természetkímélő gazdálkodási módok megőrzését, fenntartását, ezáltal az élőhelyek megőrzését, a biológiai sokféleség fenntartását, a tájképi értékek védelmét szolgálják.

Megvalósítandó intézkedések	Forrás	Felelősök	Partnerek	Megvalósítás időpontja
Oktatási anyag kidolgozása, természetvédelmi területeken történő túrák megtartása	Helyi környezetvédelmi alap	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. folyamatos
Adott területen korábban létező, a kultúrtájat színesítő őshonos fajokból álló élőhelytípus kialakítása	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat (ahol az adott ingatlan		

		tulajdonosa)	
A tájidegen dendroflóra következetes eltávolítása az erdőgazdálkodási tevékenység során a természetszerű erdőtársulások felújítási lehetőségeinek javítása érdekében	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat (ahol bejegyzett erdőgazdálkodó vagy tulajdonos)	
A természetes és természetközeli vizes élőhelyek rendszerének fenntartása	Önkormányzati költségvetési forrás	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat (ahol az adott ingatlan tulajdonosa)	
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósággal való együttműködés	Önkormányzati költségvetési forrás	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2021. folyamatos
Rétek, legelők rendszeres kaszálása, illetve legeltetése a beerdősülés és gyomosodás megakadályozása érdekében	Önkormányzati költségvetési forrás	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat (ahol az adott ingatlan tulajdonosa)	

Talajok védelme és fenntartható használata

Fenntartható terület- és földhasználat

A gazdasági-társadalmi tevékenységek megvalósulása különböző mértékű földhasználattal jár együtt. A különböző területhasználati módok különböző környezeti elemeket vesznek igénybe, azokat eltérő módon hasznosítják, illetve terhelik meg. Az elmúlt években a területhasználat alakulását a művelés alól kivett területek arányának a növekedése jellemezte. A földhasználat során gondot okoz a hagyományos értékőrző gazdálkodási módszerek háttérbe szorulása, fokozatos eltűnése.

Talajok védelme és fenntartható használata

A talaj egy feltételesen megújuló természeti erőforrás, melynek megóvása, termékenységének fenntartása mindenki érdeke. A talajok degradációjának folyamatát a gazdasági - és társadalmi tényezők nagymértékben előmozdították (területfoglalás, mezőgazdaság). Törökszentmiklós külterületén jelentős terület kerül belvíz alá a csapadékosabb időszakokban, ezáltal kedvezőtlen talajkémiai, és biológiai folyamatokat okozva. A föld felszínén vagy a földben olyan tevékenységek folytathatók, ott csak olyan anyagok helyezhetők el, amelyek a föld minőségét és folyamatait, a környezeti elemeket nem szennyezik, károsítják. Beruházás megkezdése előtt gondoskodni kell a termőréteg megfelelő letermeléséről és termőtalajként felhasználásáról. A kivitelezés és üzemeltetés során biztosítani kell, hogy a környezeti hatások az érintett termőföld minőségében kárt ne okozzanak. A talajvédelmet szolgáló létesítmények szakszerű üzemeltetését és fenntartását, illetőleg a vízerózió elleni védelmet nyújtó terepalakulatok megőrzését biztosítani kell. Az ökológiai gazdálkodást hátráltatja, hogy a termékek jelentős része - a magas termelői ár következtében - külföldön kerül értékesítésre. Problémát jelent a környezettudatos gazdálkodás hiánya, a sokszor szakszerűtlen agrotechnika. Az intenzív gazdálkodás mellett gondot okoz a területek művelésének elhagyása is, ami a biodiverzitás csökkenését, és környezet-egészségügyi problémákat is okoz (pl: parlagfű).

A termőföldek hasznosítására, a földvédelemre a földminősítésre és talajvédelemre vonatkozó jelenleg hatályos rendelkezéseket a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. számú törvény (továbbiakban Tfvt.) állapítja meg. A törvény hatálya kiterjed a termőföldre valamint – ha e törvény másként nem rendelkezik – a termőföldnek nem minősülő ingatlanokra. A Tfvt. értelmében ingatlanügyi hatósági engedéllyel lehet termőföldet más célra hasznosítani. Az engedély hiánya esetén más hatóságok által kiadott engedélyek nem mentesítik az igénybevevőt a törvényben foglalt jogkövetkezmények alól.

Termőföldet más célra csak kivételesen- elsősorban a gyengébb minőségű termőföld igénybe vételével - lehet felhasználni. Az átlagosnál jobb minőségű termőföldet (átlagos minőségű termőföld, a település azonos művelési ágú termőföldjeinek egy hektárra vetített aranykorona értékeinek átlaga) más célra hasznosítani csak időlegesen, illetőleg helyhez kötött igénybevétel céljával lehet.

Megvalósítandó intézkedések	Források	Felelősök	Partnerek	Megvalósítás időpontja
A jó mezőgazdasági gyakorlat alkalmazásának ösztönzése	Helyi környezetvédelmi alap	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021-től folyamatos
Vízvisszatartás megvalósítása útján száraz időszakokban az öntözés biztosítása	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		

Vizeink védelme

A Program egyik fő feladata az ivóvízben található egészségre ártalmas anyagok csökkentését szolgáló intézkedések meghatározása. A közműves ellátottság megoldott, további feladatot elsősorban a minőségi problémák kiküszöbölése jelent. A területen keletkező szennyvíz elvezetése csak csatornázottan, vagy a csatorna kiépítéséig zárt szennyvíztárolóból szippantással történhet. A zárt szennyvízgyűjtőkben összegyűlő szennyvizek csak engedéllyel rendelkező szennyvíztisztító-leürítő telepre szállíthatók. A használt víznek a vizekbe történő visszavezetését, valamint a vizek átvezetését úgy kell végezni, hogy a vízadó és befogadó közeg készleteit, minőségét és élővilágát kedvezőtlenül ne változtassa meg, természetes tisztulását ne veszélyeztesse. A területen működő technológiák következtében szennyeződő csapadékvíz megfelelő tisztítás után vezethető be a csapadékvíz befogadóba. Csapadékvíz-csatornába, csapadékvíz elvezető árokba szennyvizet, vagy állattartás hulladékait tartalmazó vizet még tisztítottan sem szabad bevezetni. A rétegvízkészlet utánpótlása és a természetes vízháztartás fennmaradása érdekében a csapadékvíz elvezető árkoknál kerülni kell a zárt burkolatok alkalmazását.

A települési csapadékvíz gazdálkodás, illetve az azt szolgáló műszaki megoldások a városi vízgyűjtőterület hidrológiai viszonyaiban olyan változások elérését szolgálják, amelyekkel részlegesen visszafordíthatjuk a kedvezőtlen folyamatot, közelebb kerülhetünk a természetes állapotra jellemző helyzethez. Ezzel, egyéb kedvező hatások mellett a városi kisvízfolyások vízminőségének javulását, a jó ökológiai állapot elérését is szolgáljuk.

A Kvassay Jenő Tervvel, valamint a Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervvel összhangban szükséges a jelenlegi Környezetvédelmi Programot felülvizsgálni.

Megvalósítandó intézkedések	Források	Felelősök	Partnerek	Megvalósítás időpontja
Felszín alatti vízkivételek korlátozása a vizek	Hatósági ellenőrzés során az illegális	Törökszentmiklós Városi		2024. folyamatos

mennyiségi állapotának javítása érdekében	fúrt kutak ellenőrzése	Önkormányzat	
Csónakázó-tó mellet szűrőmező kialakítása	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	
Vizeink védelme érdekében oktatási program kidolgozása (ingatlanokon csapadékvíz visszatartásának lehetőségei, felszíni-és felszín alatti vizeink védelmének fontossága)	Helyi környezetvédelmi alap	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2021. évtől folyamatos
Települési csapadékvíz-gazdálkodás megtervezése	Önkormányzati költségvetési forrás	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	

Hulladékgazdálkodás (helyi szinten való fejlesztése)

A hulladékgazdálkodás feladata, hogy hozzájáruljon a természeti erőforrások felhasználásának a csökkentéséhez, felhasználásuk hatékonyságának a növeléséhez, a fenntartható gazdálkodáshoz. A települési hulladékgazdálkodás kereteit, a hat évre szóló, Helyi Hulladékgazdálkodási Terv tartalmazza. Stratégiai célkitűzés a keletkező hulladékmennyiség növekedésének a megakadályozása megelőző intézkedésekkel, valamint a képződő hulladékok minél nagyobb arányú újrahasznosítása, a lerakásra kerülő hulladék minimalizálása.

Megvalósítandó intézkedések	Források	Felelősök	Partnerek	Megvalósítás időpontja
Oktatások szervezése a hulladék csökkentésére, szelektív hulladékgyűjtés lehetőségeire vonatkozóan, szemléletformáló előadások megtartása	Helyi környezetvédelmi alap, Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatosan

Környezeti kármentesítés és kármegelőzés

A környezetbiztonságot elsődlegesen a megelőzés elvének érvényesítése garantálja. A természeti katasztrófák jellemzője, hogy általában váratlanul keletkeznek, bizonyos esetben rendkívül pusztító hatásúak, a lakosság széles rétegét érintik, többirányú hatásuk miatt összetett jellegűek. Az emberi tevékenységből adódó környezeti veszélyhelyzetek túlnyomórészt baleseti szennyezéssel következtében alakulnak ki, azonban a veszélyes anyagok életciklusának bármely fázisa magában hordozza a súlyos ipari balesetek, rendkívüli események kockázatát. Fontos, hogy az Önkormányzat közigazgatási területén belül a földtani közegben (talajban) és a felszín alatti vizekben hátra maradt, akkumulálódott szennyeződések felderítése, a felszín alatti vizek, a földtani közeg veszélyeztetésének, szennyezettségének, károsodásának megismerése feltérképezése folyamatos legyen. Továbbiakban a veszélyeztetett területeken a szennyezettség kockázatának csökkentése és a szennyezett területeken a szennyezettség csökkentésnek vagy megszüntetésének elősegítését kell célul kitűzni.

Megvalósítandó intézkedések	Forrás	Felelősök	Partnerek	Megvalósítás időpontja

Törökszentmiklós város területén folyó kármentesítés lefolytatása (figyelemmel kísérése), környezet helyreállítása	Pályázati forrásból - barnamezős beruházások	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2021. folyamatos
Rekultivált hulladéklerakó 10 éves utómonitoringozása	Önkormányzati költségvetési forrás	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2021. folyamatos
Illegális hulladéklerakók felszámolása	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2021. évtől folyamatos

Energiatakarékosság

A fenntartható energiahasználat miatt a jövőben indokolt energiatakarékossági intézkedések végrehajtása, illetve alternatív energia felhasználása. Tekintettel arra, hogy Törökszentmiklós nagy mennyiségű és jó minőségű termálvízkinccsel rendelkezik, fontos eme lehetőség részletes vizsgálata, az ebben rejlő lehetőség fenntartható módon történő kihasználása.
Az önkormányzati intézmények és a háztartások fenntartható energiagazdálkodásának elősegítése és támogatása a jövőben is nagy szerepet kaphat.
A lakosság értékrendje és életmódja alapvetően határozza meg fogyasztási szokásait, amely hatással van a környezet állapotára. A fenntartható fejlődés szempontjából kulcsfontosságú tényező a fenntartható termelés és fogyasztás kérdésköre. A fenntartható termelés és fogyasztás tulajdonképpen a szolgáltatások és kapcsolódó termékek olyan használata, amely kielégíti az alapvető szükségelteket és egyben jobb életminőséget biztosít, miközben minimalizálja a természeti erőforrások és toxikus anyagok használatát csakúgy, mint a hulladékok és szennyező anyagok kibocsátását a szolgáltatások és termékek teljes életciklusa során, annak érdekében, hogy ne veszélyeztesse a jövő generációk szükségleteinek kielégítését.

Megvalósítandó intézkedések	Forrás	Felelősök	Partnerek	Megvalósítás időpontja
Középületek, közintézmények energiatakarékos működtetése, energiahatékonyságának növelése	Pályázat	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	Közintézmények	2021. folyamatos
Helyi megújuló energiaforrások (biomassza, nap- és szélenergia) felhasználásnak növelése	Pályázat	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. folyamatos

Környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése

A lakosságnál, a vállalkozóknál és a gazdálkodóknál is számos esetben hiányzik a környezet - és természetvédelmi szemlélet, a környezettudatosság. A napjainkat jellemző társadalmi és gazdasági folyamatokban meghatározóak a környezetet erősen terhelő életmód.
A természeti értékek bemutatására, a természetvédelmi feladatok kihangsúlyozására a nevelés-oktatás területén is nagy szükség van. A természeti értékek jelentőségét, azok, megőrzésének

fontosságát az iskolai oktatás során sok helyen, különböző formában hangsúlyozzák. Helyet kap a természettudományos tantárgyakban, a környezeti nevelésben.

Bercsényi Miklós Gimnázium és Kollégium	5200 Törökszentmiklós, Almásy u. 1.
Székács Elemér Szakközépiskola és Kollégium	5200 Törökszentmiklós, Almásy u. 50.
Kölcsey Ferenc Általános Iskola	5200 Törökszentmiklós, Kölcsey út 21.

5. táblázat Ökoiskola címet elnyert iskolák Törökszentmiklóson

„A környezeti nevelés elsődleges feladata a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel kialakítása. A tanösvények a környezeti szemléletformálás, a terepi környezeti nevelés és a fenntartható szabadidő-eltöltés fontos színterei, jelentős ökoturisztikai attrakciók. Kapcsolódási pontot jelentenek a természet és az ember között, képesek hatni a látogatókra, befolyásolják a viselkedést, ismereteket szolgáltatnak, megismertetnek a valós értékekkel, egyúttal kellemes és hasznos szabadidő-eltöltést tesznek lehetővé."[8]

Megvalósítandó intézkedések	Források	Felelősök	Partnerek	Megvalósítás időpontja
Környezetvédelmi szempontból jelentősebb napokon szemléletformáló programsorozatok szervezése	Helyi környezetvédelmi alap	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. folyamatos
Környezetvédelmi célzatú előadások, oktatási anyagok megtartása	Helyi környezetvédelmi alap	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. folyamatos
Természetvédelmi területeken tanösvények kialakítása, folyamatos túrák megtartása	Pályázat	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. évtől folyamatos
Környezettudatos gondolkodásmód elősegítése a lakosság körében (csapadékvíz visszatartás, helyes gazdálkodási mód, zajártalom csökkentés, hulladékcsökkentés)	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. folyamatos
A gazdálkodó szervezetek részére oktatás tartása (teljes életciklus elemzés energiatermelési és szolgáltatási folyamatokra egyaránt, legjobb elérhető technológia alkalmazásának ösztönzése)	Pályázati források	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat		2021. folyamatos

Megvalósítás forrásai

A települési Környezetvédelmi Programban meghatározott feladatok ellátásához szükséges pénzeszközöket az alábbi módon lehetséges biztosítani:

[8] Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar Kitaibel Pál Környezettudományi Doktori Iskola Környezetpedagógiai Program A Tanösvények Szerepe A Környezeti Szemléletformálásban (Szerző: Kollarics Tímea)

A környezetvédelmi dologi kiadásokra (tanulmánytervek készíttetése, mérések, állapotfelmérések, környezeti és környezet-egészségügyi adatok nyilvántartása, informatikai háttér biztosítása stb.), mint szakfeladatra, évente külön költségvetési keretet kell meghatározni.
A környezetvédelmi célú fejlesztésekre, nagy beruházásokra évente külön fejlesztési keretet szükséges biztosítani, mely a programból fakadóan prioritási sorrendben finanszírozza a legégetőbb környezetvédelmi beruházásokat. Önkormányzati Környezetvédelmi Alap fenntartása. Pénzügyi forrásként megfontolandó környezetvédelmi alapítvány(ok) létrehozása, melyhez a magánszemélyek a személyi jövedelemadójuk 1 %-ának felajánlásával járulhatnak hozzá.

Fontos a hazai és nemzetközi környezetvédelmi célú pályázati lehetőségek folyamatos figyelemmel kísérése (pl.: *Svájci-Magyar Együttműködési Program, Norvég Alap*), illetve olyan pályázatok figyelemmel kísérése, amely ugyan nem elsődlegesen környezetvédelmi célú, de a támogatott tevékenységek között vannak olyanok, amelyek segítik a környezet állapotának javítását. A pályázati támogatások igénybevehetősége érdekében a szükséges önrész biztosításával számolni kell.

A 2021. – 2027. ciklus operatív programjai a következők lesznek:

- Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz)
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz)
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)
- Végrehajtás Operatív Program Plusz (VOP Plusz)

Általános és egyes környezeti elemek védelmével kapcsolatos jogszabályok a következők:

- *2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól*
- *1991. évi XX. törvény a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről*

	Megnevezés	Érintett területek	Hatályos	Módosítás
1.	**Igazgatás szolgáltatási díjak**			
	1/2009. (I. 30.) EüM rendelet az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat egyes közigazgatási eljárásaiért és igazgatási jellegű szolgáltatásaiért fizetendő díjakról	Általános	**2021.06.09 -**	***21/2021. (VI. 8.) EMMI rendelet***
	13/2015. (III. 31.) BM rendelet a vízügyi és a vízvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól	Általános	**2020.11.05 -**	**39/2020. (XI. 4.) BM rendelet**
	14/2015. (III.31.) FM rendelet A környezetvédelmi, természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól	Általános	**2021.05.22-**	***21/2021. (V. 17.) AM rendelet***
	78/2015. (III. 31.) Korm. rendelet a környezetvédelmi és természetvédelmi szakkérdés vizsgálatával kapcsolatos egyéb eljárási költségekről és szakértői díjakról	Általános	**2020.07.31 -**	69/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 371/2020 (VII.30)
	95/2013. (X. 14.) VM rendelet a hulladékgazdálkodási engedélyhez vagy nyilvántartásba vételhez kötött tevékenységekkel kapcsolatos felügyeleti díj megfizetésének részletes szabályairól		**2020.11.18.-**	42/2020. (XI. 17.) ITM rendelet
2.	**Környezetvédelem általában**			
	1995. LIII. TÖRVÉNY A KÖRNYEZET VÉDELMÉNEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAIRÓL	Általános	**2021.07.01 – 2022.12.31**	***2021.II.Törvény***
	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről		**2021.07.11 -**	***2021: LV. törvény***
	2003. évi LXXXIX. törvény a környezetterhelési díjról		**2018.01.01 -**	***2017: L. törvény***
Hatályát vesztett	*9/2007. (IV. 3.) ÖTM rendelet a területek biológiai aktivitásértékének számításáról*		2013.01.01 - 2021.07.15.	
	78/2007. (IV.24.) KORM. RENDELET A KÖRNYEZETI ALAPNYILVÁNTARTÁSRÓL	Általános	**2020.03. 01-**	***324/2019 (XII.19). Korm r.***
	57/2013. (II.27.) A TELEPENGEDÉLY, ILLETVE A TELEP LÉTESÍTÉSÉNEK BEJELENTÉSE ALAPJÁN GYAKOROLHATÓ EGYES TERMELŐ ÉS EGYES SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGEKRŐL, VALAMINT A TELEPENGEDÉLYEZÉS RENDJÉRŐL ÉS A BEJELENTÉS SZABÁLYAIRÓL	Általános	**2020.07.31-**	***371/2020. (VII. 30.) Korm. Rendelet***
	72/2007 (IV.17) KORM. RENDELET A KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI HATÓSÁGI ELJÁRÁS SORÁN FELMERÜLŐ EGYÉB ELJÁRÁSI KÖLTSÉGEKRŐL	Általános	**2020.07.31 -**	***371/2020. (VII. 30.) Korm. rendelet***
	314/2005 (XII. 25) KORM. RENDELET A KÖRNYEZETI HATÁSVIZSGÁLATI ÉS AZ EGYSÉGES KÖRNYEZETHASZNÁLATI ENGEDÉLYEZÉSI ELJÁRÁSRÓL	Általános	**2021.07.16 -**	***208/2021. (IV. 29.) Korm. rendelet***
	2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról	Általános	**2021.07.16 -**	***420/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet***
	11/1996. (VII. 4.) KTM rendelet a környezetvédelmi megbízott alkalmazási és képesítési feltételeiről	Általános	2010.05.06 -	10/2010. (IV. 28.) KvVM rendelet
Hatályát vesztett	2004. évi CXL.törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól	közigazgatási eljárás (meghatalmazás- hoz)	2017.01.01-	*2016. CXXI. törvény*
	2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról		**2021. 05. 28. – 2021. 12. 31.**	*2021. évi LI. törvény*

	71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről	Általános	**2021.03.16 -**	*124/2021. (III.12.) Korm rend*
	4/2007. (II. 21.) KvVM rendelet az egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységekkel kapcsolatos felügyeleti díj megfizetésének részletes szabályairól		**2017.01.01 -**	***89/2016. (XII. 29.) FM rendelet***
	12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet a környezetvédelmi felülvizsgálat végzéséhez szükséges szakmai feltételekről és a feljogosítás módjáról, valamint a felülvizsgálat dokumentációjának tartalmi követelményeiről		**2015.04.01 -**	***15/2015. (III. 31.) FM rendelet***
	134/2016. (VI. 10.) Korm. rendelet az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról	Jászberényi tanker miatt!!	**2020.09.01 -**	***56/2020. (III. 20.) Korm. rendelet***
	2015. évi LXXXIX. törvény a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás „A" és „B" Melléklete kihirdetéséről, valamint a belföldi alkalmazásának egyes kérdéseiről		2018.01.01 -	***2017: CLXXXII. törvény***
	1/2002. (I. 11.) Korm. rendelet a veszélyes áruk közúti szállításának ellenőrzésére vonatkozó egységes eljárásról	ADR szállítás miatt	2021.04.02 -	***66/2021. (II. 16.) Korm. rendelet***
	90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről		2018.01.01 -	***518/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet***
	93/1996. (VII. 4.) Korm. rendelet a környezetvédelmi megbízott alkalmazásának feltételéhez kötött környezethasználatok meghatározásáról		2013.01.01 -	***441/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet***
3. Hulladékgazdálkodás				
	2012. ÉVI CLXXXV. TÖRVÉNY A HULLADÉKRÓL	Gyártás, üzemeltetés karbantartás	2021.07.09 - 2022.12.31.	*2021.II.Törvény*
	271/2001. (XII. 21.) KORM. RENDELET A HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI BÍRSÁG MÉRTÉKÉRŐL, VALAMINT KISZABÁSÁNAK ÉS MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK MÓDJÁRÓL	Gyártás, karbantartás	2020.08.15 -	*376/2020. (VII. 30.) Korm. r*
Hatályát vesztett	*16/2002. (IV. 10.) EÜM RENEDELT A TELEPÜLÉSI SZILÁRD ÉS FOLYÉKONY HULLADÉKKAL KAPCSOLATOS KÖZEGÉSZSÉGÜGYI KÖVETELMÉNYEKRŐL*	Gyártás, karbantartás	2017.01.01 - 2018.06.30.	54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet
	29/2014. (XI. 28.) FM rendelet a hulladékégetés műszaki követelményeiről, működési feltételeiről és a hulladékégetés technológiai kibocsátási határértékeiről		2018.01.01 -	*70/2017. (XII. 29.) FM rendelet*
	101/1996. (VII. 12.) KORM. RENDELET A VESZÉLYES HULLADÉKOK ORSZÁGHATÁROKAT ÁTLÉPŐ SZÁLLÍTÁSÁNAK ELLENŐRZÉSÉRŐL ÉS ÁRTALMATLANÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ, BÁZELBEN, 1989. MÁRCIUS 22. NAPJÁN ALÁÍRT EGYEZMÉNY KIHIRDETÉSÉRŐL	Logisztika	2018.07.26 -	132/2018. (VII. 23.) Korm. rendeletet.
	45/2004. (VII. 26.) BM-KVVM EGYÜTTES RENDELET AZ ÉPÍTÉSI ÉS BONTÁSI HULLADÉK KEZELÉSÉNEK RÉSZLETES SZABÁLYAIRÓL	Infrastruktúra	2010.01.01 -	*385/2014. (XII. 31.) Korm. rendeletet.*
	91/2006. (XII. 26.) GKM RENDELET A CSOMAGOLÁS KÖRNYEZETVÉDELMI KÖVETELMÉNYEKNEK VALÓ MEGFELELŐSÉGE IGAZOLÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAIRÓL	Gyártás, logisztika	2018.01.01 -	*51/2017. (XII. 29.) NGM rendelet*
	145/2012. (XII.27.) VM RENDELET A HULLADÉKOLAJJAL KAPCSOLATOS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TEVÉKENYSÉGEK RÉSZLETES SZABÁLYAIRÓL	Gyártás, infrastruktúra	2021.04.24 -	*16/2021. (IV. 9.) ITM rendelet*
	442/2012. (XII. 29.) KORM. RENDELETE A CSOMAGOLÁSRÓL ÉS A CSOMAGOLÁSI HULLADÉKKAL KAPCSOLATOS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TEVÉKENYSÉGEKRŐL	Infrastuktura üzemeltetés, gyártás	2021.07.01 -	158/2021 (III.31.) Korm.rendelet
	385/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről		2021.07.05 -	312/2021. (VI. 07.) Korm. rendelet
	2013. évi CXXV. törvény a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenység minősítéséről[1]	Infrastruktúra üzemeltetés, gyártás	2021.03.01 - 2023.06.30.	*2021.II.Törvény*

	310/2013 (VIII.16.) KORM. A HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TERVEKRE ÉS A MEGELŐZÉSI PROGRAMOKRA VONATKOZÓ RÉSZLETES SZABÁLYOKRÓL	gyártás, üzemeltetés	2021.04.01-	158/2021 (III.31.) Korm.rendelet
	72/2013 (VIII.27.) VM RENDELET A HULLADÉKJEGYZÉKRŐL	gyártás, üzemeltetés	2020.09.11-	428/2020.(IX.10.) Korm.rendelet
	197/2014. (VIII.01.) KORM. RENDELETE AZ ELEKTROMOS ÉS ELEKTRONIKUS BERENDEZÉSEKKEL KAPCSOLATOS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TEVÉKENYSÉGEKRŐL	gyártás, üzemeltetés	2021.06.22 -	158/2021 (III.31.) Korm.rendelet
	225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól		2021.06.22 -	*312/2021 (VI.7) Korm.rendelet*
	246/2014. (IX.29.) KORM. RENDELETE AZ EGYES HULLADEKGAZDALKODASI LETESITMENYEK KIALAKITASANAK ES UZEMELTETESENEK SZABALYAIROL	üzemeltetés	2021.06.22 -	*312/2021 (VI.7) Korm.rendelet*
	95/2013. (X. 14.) VM rendelet a hulladékgazdálkodási engedélyhez vagy nyilvántartásba vételhez kötött tevékenységekkel kapcsolatos felügyeleti díj megfizetésének részletes szabályairól		2020.11.18 -	42/2020. (XI. 17.) ITM rendelet
	309/2014 (XII.11.) KORM. RENDELET A HULLADÉKKAL KAPCSOLATOS NYILVÁNTARTÁSI ÉS ADATSZOLGÁLTATÁSI KÖTELEZETTSÉGEKRŐL	Infrastruktúra üzemeltetése, gyártás	2021.06.22 -	*158/2021 (III.31.) Korm.rendelet*
	439/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet a hulladékgazdálkodási tevékenységek nyilvántartásba vételéről, valamint hatósági engedélyezéséről	gyártás, üzemeltetés	2021.06.22-	*312/2021 korm rend*
Hatályát vesztett	1/2002. (I. 11.) EüM rendelet Az egészségügyi intézményekben keletkező hulladék kezeléséről	üzemeltetés	2017.01.01 - 2017.08.11	54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet
	11/2017. (VI. 12.) EMMI rendelet a lakossági gyógyszerellátás során képződött gyógyszerhulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről		2018.02.14 -	8/2018. (II. 13.) EMMI rendelet
	12/2017. (VI. 12.) EMMI rendelet az egészségügyi szolgáltatónál képződő hulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről		2018.11.01 -	38/2018. (X. 31.) EMMI rend.
	20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről		2021.04.24-	16/2021 (IV.9) ITM rendelet
	439/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet a hulladékgazdálkodási tevékenységek nyilvántartásba vételéről, valamint hatósági engedélyezéséről		2021.06.22 -	*312/2021 (VI.7.) Korm. rendelet*
	317/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet a közszolgáltató kiválasztásáról és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződésről		2018.07.26 -	132/2018. (VII. 23.) Korm. rendelet
	369/2014. (XII. 30.) Korm. rendelet a hulladékká vált gépjárművekről		2021.06.22 -	158/2021 (III.31.) Korm.rendelet
	445/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet az elem- és akkumulátorhulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről		2021.06.22 -	158/2021 (III.31.) Korm.rendelet
	43/2016. (VI. 28.) FM rendelet a hulladékgazdálkodással kapcsolatos ártalmatlanítási és hasznosítási műveletek felsorolásáról		2021.04.24-	*16/2021 (IV.9.) ITM rendelet*
	318/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet a hulladéklerakási járulék megfizetéséről és felhasználásának céljairól		2021.06.22 -	*312/2021 (VI.7.) Korm. rendelet*
	45/2012. (V. 8.) VM rendelet A nem emberi fogyasztásra szánt állati eredetű melléktermékekre vonatkozó állategészségügyi szabályok megállapításáról		2017.08.18 -	*42/2017. (VIII. 17.) FM rendelet*
4. Víz és talajvédelem				
	1995. ÉVI LVII. TÖRVÉNY A VÍZGAZDÁLKODÁSRÓL	Gyártás, karbantartás	2021.07.01 - 2021.12.31	2021: XXXIII. törvény

	6/2009. (IV.14.) KvVM-EüM-FVM A FÖLDTANI KÖZEG ÉS A FELSZÍN ALATTI VÍZSZENNYEZÉSSEL SZEMBENI VÉDELMÉHEZ SZÜKSÉGES HATÁRÉRTÉKEKRŐL ÉS A SZENNYEZÉSEK MÉRTÉKÉRŐL	Általános	2015.04.01.	15/2015. (III. 31.) FM rendelet
	10/2010. (VIII.18.) VM A FELSZÍNI VÍZ VÍZSZENNYEZETTSÉGI HATÁRÉRTÉKÉRŐL ÉS AZOK ALKALMAZÁSÁNAK SZABÁLYAIRÓL	Általános	2015.09.15.	*49/2015. (IX.8.) BM. rendelet*
	16/2016. (V. 12.) BM rendelet a közcélú ivóvízművek, valamint a közcélú szennyvízelvezető- és tisztító művek üzemeltetése során teljesítendő vízügyi és vízvédelmi szakmai követelményekről, vizsgálatok köréről, valamint adatszolgáltatás tartalmáról	Általános	2020.08.19 -	31/2020. (VIII. 4.) BM rendelet
	18/2007. (V. 10.) KvVM rendelet A felszín alatti víz és a földtani közeg környezetvédelmi nyilvántartási rendszer (FAVI) adatszolgáltatásról	Általános	2018.01.01 -	70/2017. (XII. 29.) FM rendelet
	27/2005. (XII. 6.) KvVM rendelet a használt- és szennyvizek kibocsátásának ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról		2018.01.01 -	*44/2017. (XII. 29.) BM rendelet*
	28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet A vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól	Általános	2015..01.01-	72/2014. (XII. 22.) BM rendelet
	30/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet a felszín alatti vizek vizsgálatának egyes szabályairól		2018.01.01 -	*42/2017. (XII. 29.) BM rendelet*
	30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról		2020.10.07 -	*36/2020. (IX. 22.) BM rendelet*
	31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet a felszíni vizek megfigyelésének és állapotértékelésének egyes szabályairól		2019.01.01 -	*36/2018. (XII. 21.) BM rendelet*
	41/2017. (XII. 29.) BM rendelet a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció tartalmáról		2020.01.01-	43/2019. (XII. 14.) BM rendelet
	43/1999. (XII. 26.) KHVM rendelet a vízkészlet-járulék kiszámításáról		2018.01.01 -	*42/2017. (XII. 29.) BM rendelet*
	72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról		2021.07.17 -	392/2021. (VII.2.) Kormányrendelet
	90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről		2018.01.01 -	*518/2017. (XII. 29.) Kormányrendelet*
	91/2007.(IV.26.) KORM. REND. A TERMÉSZETBEN OKOZOTT KÁROSODÁS MÉRTÉKÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSÁRÓL ÉS A KÁRMENTESÍTÉS SZABÁLYAIRÓL	Általános	2020.01.01 -	360/2019. (XII. 30. Korm. rendelet
	101/2007. (XII. 23.) KvVM rendelet a felszín alatti vízkészletekbe történő beavatkozás és a vízkútfúrás szakmai követelményeiről		2020.01.01 -	43/2019. (XII. 14.) BM rendelet
	30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról		2020.10.07-	36/2020 (IX.22.) BM rendelet
	27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről		2014.09.05-	221/2014 (IX.04) Kormányrendelet
	59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről		2021.10.07-	32/2021. (IX.22.) AM rendelet
	50/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet a szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének szabályairól		2020.03.01-	360/2019. (XII.30) Kormányrendelet
	253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről		2021.07.16- 2024.12.31.	420/2021 (VII.15) Kormányrendelet

	455/2013. (XI. 29.) Korm. rendelet a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatási tevékenység részletes szabályairól		2018.01.01.	457/2017. (XII.28. Kormányrendelet
	83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagy-vízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról		2021.07.16-	420/2021 (VII.15) Kormányrendelet
	232/1996. (XII. 26.) Korm. rendeletet a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól		2021.01.01- 2021.12.31.	671/2020 (XII.28.) Kormányrendelet
	120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet a vizek és a közcélú vízilétesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról		2021.01.01-	706/2020. (XII.30.) Kormányrendelet
	18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról		2020.10.07-	36/2020. (IX.22.) Kormányrendelet
	147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról		2021.07.16 -	*420/2021. (VII. 15.) Kormányrendelet*
	219/2004. (VII. 21.) KORM. RENDELET A FELSZÍN ALATTI VIZEK VÉDELMÉRŐL		2020.03.01 -	*105/2019. (V. 8.) Korm. Rendelet*
	220/2017. (VII. 31.) Korm. rendelet a víziközmű-bekötést végző személyek bejelentéséről és nyilvántartásáról		2018.01.01 -	*457/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet*
	220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól	Általános	2020.08.12 -	368/2020. (VII. 28.) Korm.
	221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól	Általános	2015.09.09.	*248/2015.(IX.8.) Kormányrendelet*
	223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet A vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről	Általános	2021.08.19 -	511/2020. (XI. 20.) Kormányrendelet
	438/2015. (XII. 8.) Korm. rendelet a vízgazdálkodási bírság megállapításának részletes szabályairól		2018.01.01 -	*137/2017. (VI. 9.) Korm. rendelet*
Hatályát vesztett	18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről	Infrastruktúra	**2016.10.01- 2017.12.31**	***34/2016. (VIII.2.) BM rend***
Hatályát vesztett	21/2002.(IV.25) KöViM rend. A víziközművek üzemeltetéséről- megszűnt	Általános	**2016.0611- 2016.06.30.**	**52/2014. (XI. 28.) BM rendelet**
5. Levegőtisztaság védelem				
	4/2002. (X. 7.) KvVM RENDELET A LÉGSZENNYEZETTSÉGI AGGLOMERÁCIÓK ÉS ZÓNÁK KIJELÖLÉSÉRŐL	Közvetett	2015.04.01.	15/2015. (III. 31.) FM rendelet
	5/1990. (IV. 12.) KöHÉM RENDELET A KÖZÚTI JÁRMŰVEK MŰSZAKI MEGVIZSGÁLÁSÁRÓL	Logisztika	2021.08.11 - 2021.10.08.	2/2021. (I. 14.) ITM rendelet
	6/1990. (IV. 12.) KöHÉM RENDELET A KÖZÚTI JÁRMŰVEK FORGALOMBA HELYEZÉSÉNEK ÉS FORGALOMBAN TARTÁSÁNAK MŰSZAKI FELTÉTELEIRŐL	Logisztika	2021.08.11 -	22/2021. (V. 13.) ITM rendelet
Hatályát vesztett	*23/2001. (XI.13.) A 140 KWTH ÉS AZ ENNÉL NAGYOBB, DE 50 MWTH-NÁL KISEBB NÉVLEGES BEMENŐ HŐTELJESÍTMÉNYŰ TÜZELŐBERENDEZÉSEK LÉGSZENNYEZŐ ANYAGAINAK TECHNOLÓGIAI KIBOCSÁTÁSI HATÁRÉRTÉKEIRŐL*	Infrastruktúra	2012.07.24. - 2017.12.19	*53/2017. (X. 18.) FM rendelet H.veszti: 2017.12.19.*
	53/2017. (X. 18.) FM rendelet a 140 kWth és annál nagyobb, de 50 MWth-nál kisebb teljes névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések működési feltételeiről és légszennyező anyagainak kibocsátási határértékeiről	Gyártás, infrastruktúra	2019.11.12 - 2024.12.31.	*51/2019. (X.28).AM rendelet*

Hatályát vesztett	*7/2003. (V.16.) KvVM-GKM KÖZÖS RENDELET AZ EGYES LEVEGŐSZENNYEZŐ ANYAGOK ÖSSZKIBOCSÁTÁSI HATÁRÉRTÉKEIRŐL*	Gyártás, infrastruktúra	2018.07.26 - 2019.12.30	*18/2018. (VII. 23.) AM rendelet*
	306/2010. (XII.23.) KORM. RENDELET A LEVEGŐ VÉDELMÉRŐL	Gyártás, infrastruktúra	2021.07.16 -	*122/2021 (III.10) Korm.rendelet*
	4/2011. (I.14.) VM RENDELET A LEVEGŐTERHELTSÉGI SZINT HATÁRÉRTÉKEIRŐL ÉS A HELYHEZ KÖTÖTT LÉGSZENNYEZŐ PONTFORRÁSOK KIBOCSÁTÁSI HATÁRÉRTÉKEIRŐL	Gyártás, infrastruktúra	2020.01.01. -	*63/2019.(XII.19.) AM rendelet*
	6/2011. (I.14.) VM RENDELET A LEVEGŐTERHELTSÉGI SZINT ÉS A HELYHEZ KÖTÖTT LÉGSZENNYEZŐ FORRÁSOK KIBOCSÁTÁSÁNAK VIZSGÁLATÁVAL, ELLENŐRZÉSÉVEL, ÉRTÉKELÉSÉVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOKRÓL	Gyártás, infrastruktúra	2017.01.01 -	*89/2016. (XII. 29.) FM rendelet*
	264/2008. (XI. 6.) KORM. RENDELET A HŐTERMELŐ BERENDEZÉSEK ÉS LÉGKONDICIONÁLÓ RENDSZEREK ENERGETIKAI FELÜLVIZSGÁLATÁRÓL	Gyártás, infrastruktúra	2009.10.01 -	*182/2009. (IX. 10.) Korm. rendelet*
	26/2014. (III.25.) VM RENDELET AZ EGYES TEVÉKENYSÉGEK ILLÉKONY SZERVES VEGYÜLET KIBOCSÁTÁSÁNAK KORLÁTOZÁSÁRÓL	Gyártás	2018.04.02 -	70/2017. (XII. 29.) FM rendelet
Hatályát vesztett	*32/1993. (XII. 23.) KTM rendelet a helyhez kötött földgázüzemű gázmotorok technológiai kibocsátási határértékeinek és azok alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról*		2015.04.01 – 2017.12.18.	15/2015. (III. 31.) FM rendelet
	80/2012. (XII. 28.) NFM rendelet az üvegházhatású gázok kibocsátásával kapcsolatos egyes tevékenységek igazgatási szolgáltatási díjáról és felügyeleti díjáról		2021.01.30 -	60/2020. (XII. 30.) ITM rendelet
	118/2011. (XII. 15.) VM rendelet a benzin tárolásából, elosztásából és töltőállomáson a gépjármű feltöltéséből származó illékony szerves vegyület (VOC) csökkentéséről		2017.01.01 -	89/2016. (XII. 29.) FM rendelet
	278/2014. (XI. 14.) Korm. rendelet az üvegházhatású gázok kibocsátásával, valamint az éghajlatváltozással kapcsolatos nemzeti jelentés tartalmáról és elkészítésének módjáról, az adatszolgáltatás rendjéről, illetve az adatszolgáltatási kötelezettség megszegése esetén fizetendő bírságról		2021.03.13 -	120/2021. (III. 10.) Korm. rendelet
	25/2006. (II. 3.) Korm. rendelet egyes festékek, lakkok és járművek javító fényezésére szolgáló termékek szerves oldószer tartalmának szabályozásáról		2021.07.16-	246/2020. (V. 28.) Korm. rendelet
	209/2017. (VII. 25.) KORM. RENDELET AZ ÓZONRÉTEGET LEBONTÓ ANYAGOKRÓL SZÓLÓ, MONTREALBAN, 1987. SZEPTEMBER 16. NAPJÁN ALÁÍRT JEGYZŐKÖNYV EGYES MÓDOSÍTÁSAINAK KIHIRDETÉSÉRŐL		2019.01.01-	3/2021 (I.14) KKM KÖZLEMÉNYE
6. Zaj és rezgésvédelem				
	25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet a stratégiai zajtérképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól	Gyártás, karbantartás, infrastruktúra	2019.07.04 -	31/2019. (VI. 26.) AM rendelet
	27/2008 (XII.03.) KvVM-EüM EGYÜTTES RENDELET A KÖRNYEZETI ZAJ- ÉS REZGÉSTERHELÉSI HATÁRÉRTÉKEK MEGÁLLAPÍTÁSÁRÓL	Gyártás, karbantartás, infrastruktúra	2019.07.17 -	33/2019. (VII. 9.) AM rendelet
	29/2001. (XII. 23.) KöM–GM együttes rendelet egyes kültéri berendezések zajkibocsátásának korlátozásáról és a zajkibocsátás mérési módszeréről	Gyártás, karbantartás, infrastruktúra	2008.05.16 -	118/2008. (V. 8.) Korm. rendelet
	66/2005. (XII. 22.) EÜM RENDELET A MUNKAVÁLLALÓKAT ÉRŐ ZAJEXPOZÍCIÓRA VONATKOZÓ MINIMÁLIS EGÉSZSÉGI ÉS BIZTONSÁGI KÖVETELMÉNYEKRŐL	Gyártás, karbantartás, infrastruktúra	2020.06.30 -	22/2020. (VI. 29.) ITM rendelet
	93/2007. (XII. 18.) KVVM RENDELET A ZAJKIBOCSÁTÁSI HATÁRÉRTÉKEK MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK, VALAMINT A ZAJ- ÉS REZGÉSKIBOCSÁTÁS ELLENŐRZÉSÉNEK MÓDJÁRÓL	Gyártás, karbantartás, infrastruktúra	2020.01.01.	33/2019. (VII. 9.) AM rendelet
	140/2001. (VIII. 8.) Korm. rendelet egyes kültéri berendezések zajkibocsátási követelményeiről és megfelelőségük tanúsításáról	Gyártás, karbantartás, infrastruktúra	2021.01.01 -	668/2020. (XII. 28.) Korm rend
	280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről	Gyártás, karbantartás, infrastruktúra	2021.05.07 -	*209/2021. (IV. 29.) Korm rend*
	284/2007 (X.29.) KORM. RENDELETA KÖRNYEZETI ZAJ ÉS REZGÉS ELLENI VÉDEKEZÉS EGYES SZABÁLYAIRÓL	Gyártás, karbantartás, infrastruktúra	2020.03.01-	*360/2019. (XII. 30..) korm rend*

7. Környezetvédelem gazdasági vonatkozásai				
	2003. ÉVI LXXXIX. TÖRVÉNY A KÖRNYEZETTERHELÉSI DÍJRÓL	Infrastruktúra	2018.01.01 -	2017: L. törvény
	270/2003. (XII. 24.) KORM. RENDELET AZ EGYES KÖRNYEZETTERHELÉSI DÍJAK VISSZAIGÉNYLÉSÉNEK, A KIBOCSÁTOTT TERHELŐ ANYAG MENNYISÉG MEGHATÁROZÁS MÓDJÁRÓL, VALAMINT A DÍJFIZETÉS ÁTHÁRÍTÁSÁNAK SZABÁLYAIRÓL	Infrastruktúra	2015.04.01.	*70/2015. (III. 30.) Korm. rend*
	224/2008. (IX. 09.) KORM RENDELET A KÉMIAI TERHELÉSI BÍRSÁG ALKALMAZÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAIRÓL	Gyártás, karbantartás, infrastruktúra	2020.08.31 -	*418/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet*
	51/2011. (XII. 21.) BM RENDELETE A VESZÉLYES ANYAGOKKAL KAPCSOLATOS SÚLYOS BALESETEK ELLENI VÉDEKEZÉS HATÓSÁGI ELJÁRÁSAIBANAZ IGAZGATÁSI SZOLGÁLTATÁSI DÍJ FIZETÉSI KÖRÉBE TARTOZÓ HATÓSÁGI ELJÁRÁSOKRÓL,IGAZGATÁSI JELLEGŰ SZOLGÁLTATÁSOKRÓL ÉS BEJELENTÉSEKRŐL, TOVÁBBÁ A FIZETENDŐ DÍJ MÉRTÉKÉRŐL,VALAMINT A FIZETÉSRE VONATKOZÓ EGYÉB SZABÁLYOKRÓL	Gyártás, karbantartás, infrastruktúra	2020.11.05.	39/2020. (XI. 4.) BM rendelet
8. Környezetbiztonság				
	2011. évi CXXVIII. TÖRVÉNY A KATASZTRÓFAVÉDELEMRŐL ÉS A HOZZÁ KAPCSOLÓDÓ EGYES TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSÁRÓL	Általános	2021.07.01 - 2021.12.31.	2021: XXXIX. törvény
	3/2002. (II. 8.) SzCsM-EüM EGYÜTTES RENDELET A MUNKAHELYEK MUNKAVÉDELMI KÖVETELMÉNYEINEK MINIMÁLIS SZINTJÉRŐL	Általános	2020.06.30 -	22/2020. (VI. 29.) ITM rendelet
	208/2011. (X.12.) KORM. RENDELET A KATASZTRÓFAVÉDELMI BÍRSÁG RÉSZLETES SZABÁLYAIRÓL, A KATASZTRÓFAVÉDELMI HOZZÁJÁRULÁS BEFIZETÉSÉRŐL ÉS VISSZATÉRÍTÉSÉRŐL	Általános	2021.01.01 -	*713/2020. (XII. 30.) Korm. rendelet*
	219/2011. (X. 20.) KORM. RENDELET A VESZÉLYES ANYAGOKKAL KAPCSOLATOS SÚLYOS BALESETEK ELLENI VÉDEKEZÉSRŐL	Általános	2021.07.16 - 2021.12.31.	*420/2021. (VII. 5.) Korm. rendelet*
	234/2011. (XI.10.) KORM. RENDELET A KATASZTRÓFAVÉDELEMRŐL ÉS A HOZZÁ KAPCSOLÓDÓ EGYES TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ 2011. ÉVI CXXVIII. TÖRVÉNY VÉGREHAJTÁSÁRÓL	Általános	2021.04.02 - 2021.12.31.	*66/2021. (II. 6.) Korm. rendelet*
	208/2011. (X.12.) KORM. RENDELET A KATASZTRÓFAVÉDELMI BÍRSÁG RÉSZLETES SZABÁLYAIRÓL, A KATASZTRÓFAVÉDELMI HOZZÁJÁRULÁS BEFIZETÉSÉRŐL ÉS VISSZATÉRÍTÉSÉRŐL	Általános	2021.01.01 -	*713/2020. (XII. 30.) Korm. rendelet*
	43/2011. (XI. 30.) BM rendelet a katasztrófavédelmi kirendeltségek illetékességi területéről	Általános	2020.11.05.-	*39/2020. (XI. 4.) BM rend*
9. Veszélyes anyagok, veszélyes keverékek				
	2000. ÉVI XXV. TÖRVÉNY A KÉMIAI BIZTONSÁGRÓL	Általános	2021.06.29 -	*2021: CI.törvény*
	41/2000. (XII. 20.) EüM–KöM együttes rendelet az egyes veszélyes anyagokkal, illetve veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes tevékenységek korlátozásáról	Általános	2010.01.09 -	*1/2010. (I. 8.) EüM–KvVM együttes rendelet*
	44/2000. (XII. 27.) EüM RENDELET A VESZÉLYES ANYAGOKKAL ÉS A VESZÉLYES KÉSZÍTMÉNYEKKEL KAPCSOLATOS EGYES ELJÁRÁSOK, ILLETVE TEVÉKENYSÉGEK RÉSZLETES SZABÁLYAIRÓL	Gyártás	2020.11.18 -	*41/2020. (XI. 17.) EMMI rendelet*
	26/2000. (IX.30.) EüM RENDELET A FOGLALKOZÁSI EREDETŰ RÁKKELTŐ ANYAGOK ELLENI VÉDEKEZÉSRŐL ÉS AZ ÁLTALUK OKOZOTT EGÉSZSÉGKÁROSODÁSOK MEGELŐZÉSÉRŐL	Gyártás	2021.07.27 - 2021.12.31.	32/2021. (VII. 26.) ITM rendelet
Hatályát vesztett	*25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM EGYÜTTES RENDELET A MUNKAHELYEK KÉMIAI BIZTONSÁGÁRÓL*	Általános	2018.08.30 - 2020.02.06	**5/2020. (II. 6.) ITM rendelet**
	5/2020 (II.6) ITM rendelet a kémiai kóroki tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének és biztonságának védelméről	Általános	2021.07.27.- 2022.12.31.	*32/2021 (VII.26.)ITM rendelet*
	374/2012. (XII.18.) KORM RENDELET AZ EGYES VESZÉLYES ANYAGOK ELEKTROMOS ÉS ELEKTRONIKUS BERENDEZÉSEKBEN VALÓ ALKALMAZÁSÁNAK KORLÁTOZÁSÁRÓL	Általános	2021.07.16- -	*70/2021. (II. 9.) Korm. rendelet*

	219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről	Általános	2021.07.16 - 2021.12.31.	*420/2021. (VII. 5.) Korm. rendelet*
	385/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet a fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatal népegészségügyi feladatai ellátásáról, továbbá az egészségügyi államigazgatási szerv kijelöléséről	Általános	2021.03.11-	*116/2021. (III. 10.) Korm. rendelet*

10. KV termékdíj			
	2011. évi LXXXV. törvény A környezetvédelmi termékdíjról	2021.07.01 - 2023.06.30.	2021.II.Törvény
	343/2011. (XII. 29.) Kormányrendelet A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény végrehajtásáról	2021.07.01 -	*312/2021 (VI. 7.) Korm. rendelet*
	91/2006. (XII. 26.) GKM rendelet A csomagolás környezetvédelmi követelményeknek való megfelelősége igazolásának részletes szabályairól	2018.01.01 -	51/2017. (XII. 29.) NGM rendelet

11. Épített környezet védelmével kapcsolatos jogszabályok:			
	1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről	2021.07.02.- 2021.12.31.	2021. XXXIX. Törvény
	2001. évi LXIV. törvény kulturális örökség védelméről	2021.09.01.- 2022.12.31.	2021. XXXIX. Törvény
	149/2000. (VIII. 31.) Korm. rendelet a régészeti örökség védelméről szóló Európai Egyezmény kihirdetéséről	2014.09.05-	221/2014 (IX.4.) Kormányrendelet
Hatályát vesztett	393/2012. (XII.20.) Korm. rendelet a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról	2014.09.05- 2015.03.11.	62/2014 (III.6.) Kormányrendelet

12. Táj- és természetvédelemmel kapcsolatos jogszabályok:			
	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről	2021.07.01-	2021. LV. Törvény
	275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről	2021.01.01-	713/2020 (XII.30.) Kormányrendelet
	346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a fás szárú növények védelméről	2017.06.17-	135/2017 (VI.9.) Kormányrendelet
	67/1998. (IV. 3.) Korm. rendelet a védett és fokozottan védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról	2015.04.01.	70/2015. (III.30.) Kormányrendelet
	2/2002. (I.23.) KöM-FVM együttes rendelet az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról	2017.08.18.	42/2017 (VIII.17.) FM rendelet
	1995. évi XCIII. törvény a védett természeti területek védettségi szintjének helyreállításáról	2021.06.05.- 2024.12.31.	2021 LX. Törvény
	33/1997. (II.20.) Korm. rendelet a természetvédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos szabályokról	2021.01.15.	713/2020. (XII.30.) Kormányrendelet
	348/2006. (XII.23.) Korm. rendelet a védett állatfajok védelmére, tartására, hasznosítására és bemutatására vonatkozó részletes szabályokról	2020.03.01.-	360/2019. (XII.30.)
	12/2005. (VI.17.) KvVM rendelet a fokozottan védett növény-, illetve állatfajok élőhelyén és élőhelye körüli korlátozás elrendelésének részletes szabályairól	2018.01.01-	70/2017 (XII.28) FM rendelet
	13/2001. (V.9.) KöM rendelet a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről	2020.08.02.	39/2020. (VII.30.) AM rendelet

	276/2004. (X.8.) Korm. rendelet a természet védelmét szolgáló egyes támogatásokra, valamint kártalanításra vonatkozó részletes szabályokról	2018.01.01-	457/2017. (XII.28.) Kormányrendelet
	14/2010. (V.11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről	2013.10.10-	84/2013. (IX.25.) VM rendelet
	59/2007. (X.18.) KvVM rendelet a Közép-tiszai Tájvédelmi Körzet védettségének fenntartásáról	2008.01.01-	

13. Tűzvédelemmel kapcsolatos jogszabályok:			
	az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 4/2014 (XII.5.) BM. rendelet		
	A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény		

Irodalomjegyzék

1. Fejezetek Törökszentmiklós múltjából II. /2005, Ipoly Arnold Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény/
2. V. Nemzeti Környezetvédelmi Program stratégiai környezeti vizsgálat
3. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály /2020. évi adatszolgáltatása/
4. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Energetikai Akcióterv az alternatív és megújuló energiaforrások felhasználásának lehetőségeiről /2011-2013/
5. KSH Statisztikai Hivatal /1870-2021. év/
6. Vízszennyezés - vízminőség-szabályozás /Thyll Sz. 1998./
7. Törökszentmiklós Kultúrtörténeti Egyedi Tájértékeinek Katasztere /2014/
8. Nemzeti Vidékfejlesztési Stratégia /2012-2020/
9. Jász-Nagykun-Szolnok megye kunhalmainak állapotfelmérése /Dr. Tóth Csaba/2010/
10. Törökszentmiklós Környezetvédelmi Programja /2016-2020/
11. Törökszentmiklós Város Fenntartható Fejlődés Helyi Programja /2014/
12. Törökszentmiklós Város Településfejlesztési Koncepciójának és Integrált Településfejlesztési Stratégiája/Megalapozó Vizsgálata /2015/
13. Törökszentmiklós Térségi Víz- Csatornamű Kft. Üzemeltetési Szabályzat és Karbantartási Utasítás /2012./
14. Törökszentmiklós Helyi Vízkár Elhárítási Terv /2020./
15. Törökszentmiklós Veszély-elhárítási Terv
16. Mentsük Meg A Kunhalmokat /2008. Törökszentmiklós/
17. Törökszentmiklós Város Településrendezési Terve /2005./
18. A törökszentmiklósi kistérség integrált területfejlesztési, vidékfejlesztési és környezetgazdálkodási programja. VÁTI Kht. /2005./
19. Dr. Barótfi István: Környezettechnika (Mezőgazda Kiadó 2002)

Honlapok

1. Hortobágyi Nemzeti Park / http://www.hnp.hu/hu/

Törökszentmiklós, 2022. január 12.

Tichy Bernadett sk.
hatósági osztályvezető-helyettes

2. NAPIRENDI PONT

Előterjesztés az Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása tárgyú felhívásra pályázat benyújtásáról

Marsi Péter osztályvezető elmondja, hogy a korábbi évekhez hasonlóan ebben az évben is meghirdette a Belügyminisztérium az önkormányzati feladatellátást nyújtó támogatásra a pályázati felhívását. 2022. január 4-én jelent meg a pályázat és 2022. február 4-ig kell benyújtani a támogatási kérelmet. A korábbi évekhez hasonlóan az önkormányzat által fenntartott intézményekre, sportlétesítményekre, illetve belterületi utakra, járdák felújítására lehet támogatási kérelmet benyújtani. Ebben az évben is javasolják benyújtani a pályázati felhívást a rossz állapotban lévő Dobó István utcának a felújítására. A pályázat előkészítésre került, illetve a Képviselő-testület támogató döntése esetén a pályázat benyújtásra kerül a megadott határidőre. Kéri a határozati javaslat támogatását.

Bizottsági vélemény

Kiss Márk a Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság elnöke ismerteti, hogy a bizottság egyhangúan elfogadta az előterjesztést és támogatásra javasolja.

Kérdés, hozzászólás nem hangzik el.

Markót Imre polgármester szavazásra bocsátja a határozati javaslatot.
Szavazás után megállapítja, hogy a Képviselő-testület jelenlévő 12 tagja 12 igen egyhangú szavazattal meghozta következő határozatát:

9/2022. (I.27.) számú

Határozata

Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása tárgyú felhívásra pályázat benyújtása

1. Az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével a helyi önkormányzatokért felelős miniszter által meghirdetett „Magyarország 2022. évi központi költségvetésről szóló 2021. évi XC. törvény 3. A helyi önkormányzatok kiegészítő támogatásai melléklet 3. A helyi önkormányzatok felhalmozási célú kiegészítő támogatásai tárgyában kiírt felhívásra pályázatot nyújt be, a 2021. évi XC. törvény 3. A helyi önkormányzatok kiegészítő támogatásai melléklet 3. A helyi önkormányzatok felhalmozási célú kiegészítő támogatásai 3.5. Belterületi utak, járdák, hidak felújítása jogcím szerinti célra.

2. Törökszentmiklós Városi Önkormányzatának Képviselő-testülete a Törökszentmiklós 5593., 5661. helyrajzi számú közút, Törökszentmiklós, Dobó István utca felújítását kívánja megvalósítani.

3. Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a fejlesztés megvalósításának fedezetét az alábbiak szerint biztosítja:

adatok Ft-ban (bruttó)

	2022	2023	Összesen
Igényelt támogatás	40 000 000	0	40 000 000
Saját forrás	370 968	30 000 000	30 370 968
Összesen	40 370 968	30 000 000	70 370 968

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a pályázat benyújtásához szükséges önerőt a megvalósítás ütemében biztosítja. Vállalja, hogy a projekt megvalósításhoz szükséges 370 968 Ft saját forrást a 2022. évi költségvetésben elkülöníti, illetve 30 000 000 Ft saját forrást a 2023. évi költségvetésében szerepelteti.

4. Az Önkormányzat a pályázat előírásainak megfelelően, a jogszabályban meghatározott feltételek szerint vállalja a megvalósított beruházás üzemeltetését.

5. A Képviselő-testület felhatalmazza Markót Imre polgármestert, hogy a pályázat előkészítéséhez, benyújtásához és megvalósításához szükséges valamennyi dokumentumot aláírja.

Felelős: Jegyző
Határidő: 2022. február 4.

3. NAPIRENDI PONT

A NIF Zrt. által megvalósítandó K-M4 gyorsforgalmi út megvalósításához önkormányzati tulajdonú ingatlanok egy részének értékesítése

Marsi Péter osztályvezető elmondja, hogy az M4 gyorsforgalmi út következő építési szakasza Törökszentmiklós (Nyugat) – Kisújszállás (Kelet) csomópontok közötti szakasz Törökszentmiklós külterületi utjait érintően a kisajátítási tervek elkészültek. A Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. képviseletében eljáró Palotai Ügyvédi Iroda megkereste az önkormányzatot, hogy az érintett ingatlanrészek vonatkozásában vagy térítésmentes átadás, illetve a kisajátítást helyettesítő adásvétel keretében igazságügyi szakértő által megállapított díjon értékesítse az adott ingatlanrészeket. A Nemzeti vagyonról szóló törvény értelmében, hogyha az önkormányzat feladatellátását nem veszélyezteti, akkor értékesíthető az államnak vagy egyéb más önkormányzati szervnek. Javasolja a Képviselő-testületnek a vételi ajánlat elfogadását és a határozati javaslat támogatását.

Bizottsági vélemény

Kiss Márk a Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság elnöke ismerteti, hogy a bizottság egyhangúan elfogadta az előterjesztést és elfogadásra javasolja.

Kérdés, hozzászólás nem hangzik el.

Markót Imre polgármester szavazásra bocsátja a határozati javaslatot.
Szavazás után megállapítja, hogy a Képviselő-testület jelenlévő 12 tagja 12 igen egyhangú szavazattal meghozta következő határozatát:

10/2022. (I.27.) számú

Határozata

A NIF Zrt. által megvalósítandó K-M4 gyorsforgalmi út megvalósításához önkormányzati tulajdonú ingatlanok egy részének értékesítése

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény és az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól szóló 26/2017. (XII.01.) önkormányzati rendelet alapján a következő határozatot hozza:

1. Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a tulajdonában lévő, törzsvagyonba tartozó, forgalomképtelen alább felsorolt ingatlanai tekintetében a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 6. § (3c) bekezdése értelmében a 2. pontban megjelölt ingatlanrészek tulajdonjogát visszterhesen a Magyar Állam javára kívánja átruházni a NIF Zrt. vagyonkezelői jogának egyidejű bejegyzése mellett.

2. Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete az érintett ingatlanokat a vételi ajánlatban szereplő összegen kívánja visszterhesen a Magyar Állam javára a NIF ZRt. vagyonkezelői jogának egyidejű bejegyzése mellett értékesíteni.

Helyrajzi szám	megnevezése	terület nagyság m^2	kisajátítással érintett terület nagysága	kisajátítással érintett terület helyrajzi száma	vételi ajánlat összege
0237	kivett közút	85892	5146	0237/2	1 883 436
0272	kivett közút	3950	294	0272/2	91 434
0276	kivett közút	7471	214	0276/1	66 554
0254	kivett közút	2789	1391	0254/1	432 601
0273	kivett saját használatú út	5612	1216	0273/2	378 176
0267	kivett saját használatú út	5306	3213	0267/2	999 243
0266/2	kivett saját használatú út	7772	1066	0266/7	331 526
0269	kivett közút	40085	719	0269/2	232 956
Összesen					**4 415 926**

3. Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete felhatalmazza Markót Imre polgármestert, hogy a K-M4 gyorsforgalmi út Törökszentmiklós (Nyugat)-Kisújszállás (Kelet) csomópontok közötti szakasz (118+000-153+000 km szelvény) kivitelezése elnevezésű projekt megvalósításához szükséges, Törökszentmiklós Városi Önkormányzat kizárólagos tulajdonában lévő ingatlanok egy részének értékesítésére vonatkozó adásvételben teljes joggal eljárjon, valamint a szükséges jognyilatkozatokat aláírja.

4. A Képviselő-testület felkéri a Polgármesteri Hivatalt, hogy az ingatlanok tulajdonjog változásának földhivatali bejegyzését követően készítse elő a vagyonrendelet módosítását.

Felelős: Markót Imre polgármester
Határidő: 2022. január 31.

4. NAPIRENDI PONT

Törökszentmiklós, 3396/9 hrsz-ú terület - napelem park létesítése céljából - kiemelt fejlesztési területté nyilvánításáról

Markót Imre polgármester közli, hogy főépítész úr betegsége okán távol van, így ő ajánlja be az előterjesztést. Ismerteti, hogy 2021. október 28-án a 168/2021. számú önkormányzati határozattal döntött a Képviselő-testület a 3396/9 hrsz-ú területről, mely a természetben a Törökszentmiklós Református Temető 46-os útnak a keleti oldalán található. A településrendezési terv módosítása szükséges, hogy a PANNON Green Kft. egy 0,499 MW névleges teljesítményű villamos energia tárolót tudja telepíteni. A beruházó PANNON Green Power Kft. nem kérte, hogy kiemelt fejlesztési területté legyen nyilvánítva ez a terület, viszont most utólag kéri annak érdekében, hogy egyszerűsített tárgyalásos eljárásában lehessen a településrendezési tervet megvalósítani. A jelen előterjesztés ezt a célt szolgálja, hogy kiemelt fejlesztési területté legyen nyilvánítva. A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012.

Kormányrendelet 32. § (6) bekezdés c) pontja erre lehetőséget biztosít. Kéri az előterjesztés megtárgyalását és a határozati javaslat elfogadását.

Bizottsági vélemény

Kiss Márk a Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság elnöke közli, hogy a bizottság egyhangúan elfogadta az előterjesztést és elfogadásra javasolja.

Kérdés

Budai Ferenc képviselő elmondja, azon túl, hogy a megvalósításnak az időtartamát gyorsítjuk a kérdése erre irányulna, hogy jár e valami előnnyel a város szempontjából, hogy kiemelt létesítménnyé alakítjuk át?

Markót Imre polgármester elmondja, hogy ennek az eljárásnak az az előnye, hogy hamarabb lezárul a rendezési terv módosítása, hamarabb biztosítja a Helyi Építési Szabályzat a beruházás megvalósítását és a beruházó PANNON Green Power Kft. a beruházást hamarabb tudja megvalósítani. Az Önkormányzatnak annyi előnye származhat, hogy néhány hónappal hamarabb fog elkezdődni az energiatárolás. A PANNON Green Power Kft. a városnak iparűzési adót fog fizetni. Úgy gondolja, hogy időben nem mérhető az adófizetés, hiszen naptári érvről van szó, ami alapján az adóalany helyi adót fog fizetni. Sem előnye sem hátránya nem fog származni az Önkormányzatnak.

További kérdés, hozzászólás nem hangzik el.

Markót Imre polgármester szavazásra bocsátja a határozati javaslatot.
Szavazás után megállapítja, hogy a Képviselő-testület jelenlévő 12 tagja 12 igen egyhangú szavazattal meghozta következő határozatát:

11/2022. (I.27.) számú

Határozata

Törökszentmiklós 3396/9 hrsz.-ú terület kiemelt fejlesztési területté nyilvánításáról

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 10. § (2) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva, valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 32. § (6) bekezdés c) pontja alapján elhatározza, hogy a jelenleg folyamatban lévő településrendezési eszközök módosításához a 3396/9 hrsz.-ú területet kiemelt fejlesztési területté nyilvánítja a helyi gazdaságfejlesztő beruházás megvalósítása céljából.

Határidő: azonnal
Felelős: Markót Imre polgármester
Tekse András főépítész

5. NAPIRENDI PONT

Törökszentmiklós Város településrendezési eszközeinek - Törökszentmiklós, 3396/6 hrsz-ú részterülete akkumulátor park telepítése – módosítása kapcsán a partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények elfogadásáról és lezárásáról

Markót Imre polgármester az előző döntéshez kapcsolódóan elmondja, hogy a 168/2021. számú önkormányzati határozatában döntött a Képviselő-testület ennek a területnek a településrendezési eszközeinek a módosításáról. A településfejlesztési koncepcióról, az integrált fejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. Kormányrendelet rendelkezik arról, hogy a településrendezési terv módosítása kapcsán milyen partnerségi egyeztetési folyamatot kell a települési önkormányzatnak lefolytatnia. A vonatkozó jogszabályi előírások alapján a tájékoztatás közzé lett téve a városi honlapon. A közzétételi időszak alatt sem a település lakossága, sem az érdekképviseleti szervek, civil szervezetek, a településen bejelentett székhelyű és telephellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek, illetve településen működő vallási közösségek nem tettek észrevételt. Kéri az előterjesztés megtárgyalását és a partnerségi egyeztetésről szóló döntését hozza meg a Képviselő-testület.

Bizottsági vélemény

Kiss Márk a Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság elnöke ismerteti, hogy a bizottság egyhangúan elfogadta az előterjesztést és elfogadásra javasolja.

Kérdés

Révi Attila képviselő kérdése, hogy a partnerségi egyeztetés hány helyen, fórumon került meghirdetésre? Mert az előterjesztésben olvasta, hogy a honlapon jelent meg. Azért kérdezte, mert egy lakott területre szeretne a cég építeni egy napelem park mellé egy akkumulátor parkot. Nehogy az legyen, hogy nem tudtak róla az ott lakók és később panasz lesz miatta. Kérdése, hogy eljut az emberekhez ez az információ? Tudják, hogy mi fog ott épülni a környékükön?

Markót Imre polgármester közli, hogy az eljárásról önkormányzati rendelet rendelkezik. Az önkormányzati rendeletben a helyben szokásos módon történő hirdetésről rendelkezik a rendelet, illetve általánosságban a helyben szokásos módon történő hírelésről, amely a település honlapja. Az önkormányzat a helyben szokásos módon meghirdette a módosítást. Azt, hogy azon a területen milyen beruházás fog megvalósulni, elsődleges döntése nem a Képviselő-testületnek és az önkormányzatnak volt, hanem a tulajdonos Református Egyházközségnek. Amikor az Egyházközség a PANNON Green Power Kft-vel megindította a tárgyalást arra vonatkozóan, hogy a temető ingatlanból egy területet „kihasítva" gazdasági céllal kívánja majd hasznosítani, gazdasági célú hasznosításra értékesíti, akkor ez is felelős döntés volt a Református Egyházközség részéről. Az önkormányzat már döntött arról, hogy a településrendezési terv módosítást megfogja valósítani, annak érdekében, hogy ez a tároló megvalósulhasson. Meghirdetésre került a helyben szokásos módon.

További kérdés, hozzászólás nem hangzik el.

Markót Imre polgármester szavazásra bocsátja a határozati javaslatot.
Szavazás után megállapítja, hogy a Képviselő-testület jelenlévő 12 tagja 12 igen egyhangú szavazattal meghozta következő határozatát:

12/2022. (I.27.) Kt. számú

Határozat

Törökszentmiklós Város településrendezési eszközeinek - Törökszentmiklós, 3396/6 hrsz-ú részterülete akkumulátor park telepítése – módosítása kapcsán a partnerségi egyeztetés során beérkezett vélemények elfogadásáról és lezárásáról

1. Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 13. § (1) bekezdés 1. pontjában biztosított feladatkörében eljárva a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet, 29/A § a.) Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testületének a partnerségi egyeztetés szabályairól szóló 23/2017. (IX.19.) sz. önkormányzati rendelete, valamint a 2021. évi I. tv. 2 § 26. pont, a 271/2021. (V.21.) Korm. rendelet 1. § 26. pontja szerint Törökszentmiklós város Településrendezési eszközeinek – Törökszentmiklós 3396/9 hrsz.-ú részterületet érintően akkumulátor park telepítése érdekében a kapcsolódó tájékoztatást a partnerségi egyeztetésről – kifogást emelő észrevétel nem érkezett – elfogadja, a partnerségi eljárást lezárja.

2. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert arra, hogy a végső szakmai véleményezési szakasz lefolytatását kezdeményezze az állami főépítésznél és záró szakmai véleményét kérje meg.

Határidő: azonnal
Felelős: Markót Imre polgármester
Tekse András főépítész

6. NAPIRENDI PONT

Törökszentmiklós Város településrendezési eszközeinek - Törökszentmiklós, 3396/6 hrsz-ú részterületen akkumulátor park telepítése – módosításához kapcsolódó környezeti vizsgálat szükségességének megállapításáról

Markót Imre polgármester közli, hogy az előző két határozathoz kapcsolódó előterjesztésről van szó. A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. LIII. törvény 43-44. §-a előírja a környezetvédelem beépülésének a módját a település rendezési terv készítésében. Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. Kormányrendelet előírásai rögzítik, hogy a településrendezési eszközök módosítása során a várható környezeti hatások jelentőségének eseti meghatározása alapján dönthető el a környezeti vizsgálat szükségessége. Ez a Kormányrendelet azt is előírja, mely hatósági szerveket kell megkeresni annak érdekében, hogy ezt a döntést az adott Képviselő-testület meg tudja hozni. A megkeresés folyamán a várható környezeti hatások elemzése során adja meg az illetékes szakhatóság a véleményét. A vonatkozó Kormányrendelet alapján megkeresésre kerültek azok a hatóságok, akik ezekben illetékesek és egyetlen egy hatóság sem jelezte azt, hogy a településrendezési módosítása érdekében környezeti vizsgálatot kellene lefolytatni. Révi Attila képviselő úr előző napirendi pontnál feltett kérdéséhez visszautalva elmondja, hogy maguk a szakhatóságok sem látják úgy, hogy olyan környezeti hatás valósulna meg a beruházást követően, ami bármilyen előzetes környezetvédelmi vizsgálatot tenne szükségessé. Kéri az előterjesztés megtárgyalását és a határozati javaslat elfogadását.

Bizottsági vélemény

Kiss Márk a Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság elnöke ismerteti, hogy a bizottság elfogadta az előterjesztést és elfogadásra javasolja.

Kérdés, hozzászólás nem hangzik el.

Markót Imre polgármester szavazásra bocsátja a határozati javaslatot.
Szavazás után megállapítja, hogy a Képviselő-testület jelenlévő 12 tagja 12 igen egyhangú szavazattal meghozta következő határozatát:

13/2022. (I.27.) Kt. számú

Határozat

Törökszentmiklós Város településrendezési eszközeinek - Törökszentmiklós, 3396/6 hrsz-ú részterületen akkumulátor park telepítése – módosításához kapcsolódód környezeti vizsgálat szükségességének megállapításáról

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésében, a 10. § (2) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva, valamint a 2/2005. (I.11.) Kormányrendelet 3. §, 4 §, 5. § (3) bekezdésében kapott felhatalmazás és a meghatározott eljárási szabályok szerint Törökszentmiklós város Településrendezési eszközeinek a – Törökszentmiklós, 3396//9 hrsz.-ú részterületet érintően akkumulátor park telepítése érdekében - módosításához kapcsolódóan környezeti vizsgálat elkészítését nem tartja szükségesnek, környezeti értékelés munkarészt nem készítteti el.
A határozat közzétételéről és az államigazgatási környezetvédelméért felelős szervek részére történő tájékoztatásról a polgármester gondoskodik.

Határidő: azonnal
Felelős: Markót Imre polgármester
Tekse András főépítész

7. NAPIRENDI PONT

A polgármester és az alpolgármester illetményének módosításáról

Dr. Varga Imre jegyző elmondja, hogy jogszabályváltozás indokolja az előterjesztést tekintettel arra, hogy a polgármesteri és az alpolgármesteri illetményekre vonatkozó szabályok változtak. A jogszabályi hátteret az előterjesztés tartalmazza. A jogszabály a polgármesteri illetmény esetében fixen megköti az illetmény összegét, valamint a költségtérítés összegét is. Tekinthetjük úgy, hogy a törvény mellett a Képviselő-testület határozata formai kelléke ennek az eljárásnak. A törvény 2022. január 1-jén lépett hatályba, amely módosította az illetményre vonatkozó szabályokat. Ezért a mostani testületi döntés január 1-jétől alkalmazandó. Javasolja az előterjesztés elfogadását.

Az előterjesztést bizottság nem tárgyalta.

Kérdés

Révi Attila képviselő kérdése, hogy miért nem tárgyalta a Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság, hiszen költségvetési tételt érintő előterjesztés?

Dr. Varga Imre jegyző közli, hogy véleményt mondhat a bizottság és valóban költségvetési kérdés, de mivel a törvény fixen megköti az összeget, így nincs mérlegelés. Erről gondoskodni kell, hogy ennek a fedezete meg legyen. Emiatt a bizottsági véleménye is egyféle lehetett volna, hogy javasolja az előterjesztés elfogadását. A tárgyalása más szempontból nem indokolható.

Kiss Márk képviselő kérdése, hogy forrást rendeltek-e hozzá vagy az önkormányzatnak saját forrásából kell biztosítani? Tudja, hogy ez központi jogszabály, még szavazni sem kellene róla, mivel alkalmazni kell.

Dr. Varga Imre jegyző válaszában elmondja, hogy költségvetési külön forrásról nem beszélhetünk. Az önkormányzat költségvetésében kell biztosítani.

Budai Ferenc képviselő elmondja, hogy kettő előterjesztés van a Képviselő-testület előtt. Az egyik a polgármesteré és a másik az alpolgármesteré. Az előterjesztésben szerepel egy szövegrész, melyet idéz: *„A társadalmi megbízatású alpolgármester tiszteletdíját a Képviselő-testület állapítja meg úgy, hogy az nem haladhatja meg a társadalmi megbízatású polgármester tiszteletdíját."*
Korábban mindig főállású polgármesterről beszélt és annak a tiszteletdíját határozta meg.
Kérdése jegyző úrhoz lenne ezzel kapcsolatban, hogy a két szó szinonim, mert számára nem érthető. Úgy szerepel az előterjesztésben, hogy *a „...társadalmi megbízatású polgármester tiszteletdíjának 90%-át"*, de előtte mindig főállású polgármesterről beszél. Kérdése, hogy ez két külön díjazás vagy egy szinonim fogalom?

Dr. Varga Imre jegyző elmondja, hogy 1990 óta nem reagált arra a jogszabály, hogy a főállású és társadalmi megbízatású polgármesterség esetében a törvény meghatároz bizonyos népességszámot. Bizonyos népességszám alatti településeken lehet a polgármesteri tisztséget társadalmi megbízatásban vagy főállásban ellátni, ezen népességszám fölött csak főállásúként lehet ellátni a polgármesteri tisztséget. Az alpolgármesteri tisztség esetében viszont nincs ilyen szabály. Ebben a Képviselő-testület szabadon dönthet alacsony lakosságszám és magasabb lakosságszám esetén is, hogy társadalmi megbízatású vagy főállású az alpolgármester. Így a többi jogszabályi rendelkezésből kell levezetni, hogy Törökszentmiklós esetében, ahol a törvény nem ismeri a társadalmi megbízatású polgármesteri státuszt a társadalmi megbízatású alpolgármester tiszteletdíjánál az alacsonyabb lakosságszámú településeknél, ahol van társadalmi megbízatású polgármester ott, hogyan kell megállapítani az ő tiszteletdíját. A kistelepüléseken, ha nem főállású a polgármester, akkor a főállású polgármester illetményének az 50 %-át kaphatja meg a társadalmi megbízatású polgármester. Törökszentmiklós esetében a főállású polgármester illetménye 50%-ának a 90%-át nem haladhatja meg a társadalmi megbízatású alpolgármester tiszteltdíja. Ez szerepel az előterjesztésben. A korábbi években is ennyi százalék alapján állapította meg a Képviselő-testület az alpolgármesteri tiszteletdíjat. Ezt figyelembe véve tartalmaz az előterjesztés összegszerű javaslatot az alpolgármesteri tiszteletdíjra.

Hozzászólás

Révi Attila képviselő úgy gondolja, hogy mindig nehéz erről a kérdésről beszélni, amikor tiszteltdíjról kell nyilatkozni. Akár a Képviselő-testület tiszteletdíjáról akár a polgármester, illetve alpolgármester tiszteletdíjáról van szó. A törvényi hivatkozás teljesen egyértelmű mindenki számára és nem is kérdés, hogy a polgármesteri tiszteletdíj megemelését jogszabály szerint meg kell szavazni. Aki ismeri a munkáját az tudja, hogy időként kritizál, de azt is elmondja, amikor jót tapasztal. Pozitívnak tartja polgármester úr tekintetében, hogy az elmúlt 6-7 évben más települési gyakorlatokkal ellentétben egyszer sem ment oda a Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság elnökéhez, hogy szeretne egy kis karácsonyi jutalmat. Úgy gondolja, hogy ez mindenképpen „süvegelendő". Tudni lehet, hogy egy polgármesteri pozíció milyen stresszel jár. Úgy gondolja, hogy ez a pénz a mai inflálódott világban adható.
Az alpolgármesteri tiszteltdíjjal kapcsolatban van kifogása. Elnézést kér Alpolgármester úrtól – régi ismerősök és nem gondolja, hogy ez „éket" verhet közéjük – de egy társadalmi megbízatásban ellátott pozícióért bruttó 124.000 Ft-os emelést adni egy ilyen kiszolgáltatott vagy kiélezett költségvetési helyzetben nem tudja, hogy helyes-e. Látható a számokból, hogy ki van maxolva a 90

% és tudja, hogy nem szerencsés összehasonlítani egy főállásban itt dolgozó köztisztviselő bérével, aki 160.000 Ft-ot visz haza a hónap végén. Itt majdnem annyi az emelés. Nyilván a pozíció, amit betölt az meg is indokolhatja ezt a fajta díjazást. Az a baj, hogy a munkaköri leírását eléggé „leszedáltuk" és egy általános helyettesítés szerepel benne. Talán, hogyha valami munkakört tennének hozzá, akkor emészthetőbb lenne ez az összeg. Ettől a szavazástól tartózkodna.

További kérdés, hozzászólás nem hangzik el.

Markót Imre polgármester szavazásra bocsátja a polgármester illetményének és költségtérítésének megállapításáról szóló határozati javaslatot.
Szavazás után megállapítja, hogy a Képviselő-testület jelenlévő 12 tagja 12 igen egyhangú szavazattal meghozta következő határozatát:

14/2022. (I.27.) Kt. számú

Határozat

Markót Imre polgármester illetményének és költségtérítésének megállapításáról

1. Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete (továbbiakban: Képviselő-testület) Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX 71. § (4)-(6) bekezdéseiben foglaltak alapján

Markót Imre polgármester illetményét
havi 975.000.- Ft-ban,

költségtérítését
havi 146.250.- Ft-ban

állapítja meg.

2. A Képviselő-testület tudomásul veszi, hogy Markót Imre polgármester cafetéria ellátásra jogosult.

3. Az 1. pontban megállapított illetményt és költségtérítést, valamint cafetéria ellátást 2022. január 1. napjától kell alkalmazni.

4. A 226/2019. (XI.05.) Kt. határozat egyúttal hatályát veszti.

Markót Imre polgármester szavazásra bocsátja Polgár András társadalmi megbízatású alpolgármester tiszteletdíjának és költségtérítésének megállapításáról szóló határozati javaslatot.
Szavazás után megállapítja, hogy a Képviselő-testület jelenlévő 12 tagja 9 igen szavazattal és 3 tartózkodás mellett meghozta következő határozatát:

15/2022. (I.27.) számú

H a t á r o z a t a

Polgár András társadalmi megbízatású alpolgármester tiszteletdíjának és költségtérítésének megállapításáról

1. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 80. § (2) és (3) bekezdései alapján Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete

Polgár András alpolgármester tiszteletdíját
havi 438.750.- Ft-ban,

költségtérítését
havi 65.813.- Ft-ban,

állapítja meg.

2. Az 1. pontban megállapított tiszteletdíjat és költségtérítést 2022. január 1. napjától kell alkalmazni.

3. A 11/2020. (I.31.) Kt. határozat egyúttal hatályát veszti.

8. NAPIRENDI PONT

A polgármester 2022. évi szabadság- ütemezésének jóváhagyásáról

Dr. Varga Imre jegyző elmondja, hogy kötelező feladat és nem kőbevésett időpontokról van szó. A polgármesteri tisztségre vonatkozó szabályozás szerint a szabadság-ütemezést a Képviselő-testület hagyja jóvá, de a későbbiekben ez módosítható. Megítélése szerint az előterjesztés elfogadása ajánlott.

Az előterjesztést bizottság nem tárgyalta.

Kérdés, hozzászólás nem hangzik el.

Markót Imre polgármester szavazásra bocsátja a határozati javaslatot.
Szavazás után megállapítja, hogy a Képviselő-testület jelenlévő 12 tagja 12 igen egyhangú szavazattal meghozta következő határozatát:

16/2022. (I.27.) Kt. számú

Határozat

A polgármester 2022. évi szabadság- ütemezésének jóváhagyásáról

1. Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a közszolgálati tisztviselők jogállásáról szóló 2011. évi CXCIX törvény 225/C. § (2) bekezdés alapján a polgármester 2022. évi szabadságának ütemezését az alábbiak szerint fogadja el:

Kezdete	Vége	Munkanapok száma
március 21.	március 26.	6
május 16.	május 20.	5
június 20.	június 24.	5
július 11.	július 22.	10

augusztus 15.	augusztus 19.	5
szeptember 19.	szeptember 23.	5
október 15.	október 15.	1
október 24.	október 27.	4
december 27.	december 30.	4
Összesen:		**45 nap**

2. A Képviselő-testület felhatalmazza Dr. Varga Imre jegyzőt a szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: folyamatos
Felelős: Dr. Varga Imre jegyző

Markót Imre polgármester megköszöni a jelenlévők munkáját, a nyilvános ülést bezárja. Technikai szünet után a Képviselő-testület zárt üléssel folytatja munkáját.

K.m.f.

Markót Imre
polgármester

Dr. Varga Imre
jegyző